ಮದಿಪು

ಆಟಿ–ಸೋಣ–ನಿರ್ನಾಲ

ಮುಡಿ - ೬೩

ಜುಲೈ 17–ಅಕ್ಟೋಬರ್ 17

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ

ತುಳು ಮಿನದನ ಒಡಿಪು 'ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತೊ' ತುಳು ಕೃತಿ ಬುಡುಗಡೆ

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮೆರೆನ 'ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿ' ನಾಟಕ ಬೂಕು ಬುಡುಗಡೆ

2012 ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮೇರ್ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆರ್

63

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ

ಮದಿಪು

ಮುಡಿ - ೬೩

ಆಟಿ-ಸೋಣ-ನಿರ್ನಾಲ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ

ರಘು ಇಡ್ಕಿದು

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು

MADIPU

A quarterly on Tulu Language, Literature and Culture. Published by **Karnataka Tulu Sahitya Academy,** Lalbagh, Mangalore - 575 003. ✆ : 0824-2459389 email : tulu.academy@yahoo.co.in.

Chief Editor : **M. Janaki Brahmavara**
Editors : **Roopakala Alva, Raghu Idkidu**
Managing Editor : **Chandrahasa Rai B.**

ಮದಿಪು

ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : **ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,**
ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್,
ಮಂಗಳೂರು - 575 003
ದೂರವಾಣಿ : 0824-2459389
ಮಿಂಚಂಚೆ : tulu.academy@yahoo.co.in.

Pages	: 80 + 4
Vol.	: 63
ಬೆಲೆ	: ರೂ. 15
ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ	: ರೂ. 50
ಆಜೀವ ಚಂದಾ	: ರೂ. 500
ನರ್ತೆದ ಚಿತ್ರ	: **ಅನೂಪ್ ಶೆಟ್ಟಿ**
ರಕ್ಷಾಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ	: **ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ**
ಮುದ್ರಣ	: **ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್** ಲೈಟ್ ಹೌಸ್ ಹಿಲ್ ರಸ್ತೆ ಮಂಗಳೂರು - 575 001 ದೂರವಾಣಿ : 0824 2443002

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು

ದಿನೊಕುಲು ಮುಗ್‌ರೊಂದುಲ್ಲ. ಕಾಲ ಕರಿಯೊಂದುಂಡು. ಅರೆಗಾಲ ಪೋದು ಮರಿಯಾಲ ಬಯ್ದ್‌ಂಡ್. ''ಮರಿಯಾಲ ಓಲುಂಡು? ಉಂದು ಸುಡುಗಾಲೊನೇ ಆಂಡ!?...'' ಇಂಚ ಕಂಗಾಲ್‌ಡ್ ಕೇಣೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕನೇ ಗಾಳಿ ಬರ್ಸೊದ ಬಿರ್ದೊಲಿ ಸುರು ಆಂಡ್... ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಸಜ್ಜಾಯೆರ್... ಕೆಸರ್‌ಡ್ ಬೆನ್ಪಿನಕುಲು ಕಮ್ಮಿ ಆಯಿನೆಟಾದ್ ಬಯ್ಲ್‌ಕಂಡೊಡು ಯಂತ್ರೊಲೆನ ಅಡಪ್ಪು ದನಿ ಕೇಣೊಂದುಂಡು... ಇಂಚಿಪೊದ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬುಳೆಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಬೂಮಿಗ್ ಬೂರೊಂದುಲ್ಲ. ಕಾಲಗತಿ ಇಂಚ ಆಂಡಲಾ ಕೆಸರ್‌ಡ್ ಪತ್ತ್ ಬಿರೆಲ್‌ಡಪ್ಪ ಬೆನ್ಪಿನ ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಐನ್ ಬಿರೆಲ್ದ್ ಬಂಜರ ಉಂಡುದು ಸಲ್ಮಿತೊಡು, ಉಡಲ್ದ ಆರೋಗ್ಯೊಡು ಉಪ್ಪುಲೆಕ ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ಕಾತೊನುವೆರ್ ಪಣ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡಾವೊಂದುಂಡು... ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಬಾಕಿದಕುಲ್ನ ಬಡವು ಅರಪಾವೆರ್ ಪಣ್ಪಿನ ಅಂಬಲ್‌ಡೇ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಜಿಪತ್ತ ಮೂಜಿನೆದ ಮದಿಪು ಬೊಳ್ಪುಗು ಬರೊಂದುಂಡು...

ಕಾರ್ತೆಲ್-ಆಟಿ-ಸೋಣ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಈ ಮದಿಪುಡು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇಂಚಿಪದ ಲೇಸ್ ಕಜ್ಜೊಲೆನ ಪೊಲಬುನು ಸೇರಾದ್ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲ. ಅಂಚಾದ್ ಮದಿಪು ಒಂತೆ ಪುಡ್ಕೆನೆ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು. ಉಳಮೆಯಿತ ಹೂರಣೊಡು ಆಟಿದ ಸಂಗತಿಲೇ ದಿಂಜ ಉಲ್ಲ. ನಮ ಕಡಲಕರೆನಾಡ್‌ಡ್ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲು ಬಂಗೊದ ತಿಂಗೊಲು! ಬರ್ಸಗಾಳಿದ ಬಿರ್ದೊಲಿ ಜೋರುದನೆ! ದಿಂಜಿದ್ ತಮೆಲೊಂದು ಪರಪುನ ಸುದೆಕ್ಲೆನ ಮರ್ಜಿ ಸೊರ್ಕುದನೆ! ಬಡವೆರ್ನ ಬಂಜಿದ ಪಾಡ್ ಬಂಗದನೆ! ಸೀಕ್ ಸಂಕಡೊಲೆನ ಕಾಟ ದಿಂಜನೆ! ಆಂಡ ಪ್ರಕೃತಿದಪ್ಪೆ ಬದ್ಕೆರೆ ಬೋಡಾಪಿನೆನ್,

ಮರ್ದ್‌ಗಾಪಿನೆನ್ ತನ ಮಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ಬುಳೆಪಾದ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರುವೆರ್! ಅವ್ವೆಟ್ ತಿನಿಯೆರಾಪಿನೆನ್ ಅಜತ್ತ್‌ದ್ ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನ ನಮ ಹೆರಿಯೆರ್ನ ಬದ್ಕುನ ಚಲಬಲ, ಬುದ್ಯಂತಿಕೆ, ನಂಬಿಕೆ ತೆರಿಯೊಡಾಯಿನನೆ! ಅವ್ವೆನ್ ಮಾತ ನಿನೆತೊನುನ, ದುಂಬುದಕ್ಲೆಗ್ ತೆರ್ಪಾವುನ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಇಂಚಿಪ ಊರೂರುಲೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕೂಟದಕುಲು ಆಟಿಡೊಂಜಿ ದಿನ ಪಣ್ಪಿನ ಲೇಸ್‌ನ್ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ನಡಪಾವುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಈ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಆಟಿಗಾಪಿನನೇ ತಿಂಡಿ ತಿನಸ್‌ಲೆನ್ ಅಡ್ದ್, ಪಟ್ ಬಳಸ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಿನ ಅನ್ಯಮನ್ಯೊದ ಗಮ್ಮತ್‌ನ್ಲಾ ತೂವೊಲಿ. ಇಂಚಿಪ ಪರರಾಜ್ಯ ಪರದೇಸೊಲೆಡ್ತಿತ್ತಿನ ತುಳುವೆರೆಗ್ಲಾ 'ಆಟಿಡೊಂಜಿ ದಿನ' ಹೆರಿಯೆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ನೆಂಪುದ, ಗಮ್ಮತ್‌ದ ಪರ್ಬನೆ!

ಆಟಿ ಕರೀದ್ ಸೋಣ ಬನ್ನಗದ ಸಂಬುರ್ಮೊಲ ಕಮ್ಮಿದವತ್ತ್. 'ತಡ್ಯದಜ್ಜಿನ್ ಉಳಯಿ ಲೆಪ್ಪುನು'ಡ್ದು ಸುರುವಾಂಡ ಪರ್ಬ ಪಂಚೆಮಿಲ್ ಸಾಲ್‌ಡೇ ಬರ್ಪ. ಉಂದೆತ ಬಗ್ಗೆಡ್ ಮದಿಪುಗಾದ್ ದಿಂಜ ಬರವುಲು ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತ... ಅವ್ವೆಟ್ ಅಜತ್ತ್‌ದ್ ಮದಿಪುದ ಮಟ್ಟೆಲ್ ದಿಂಜಾವೊಡಾಂಡ್. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಪೊರ್ಲುನು, ಕಸ್ಟಸುಕೊಲೆನ್, ನಮ ಹೆರಿಯೆರ್ ತಿನೊಂದಿತ್ತಿನ ತೆನಸ್‌ಲೆನ್, ಆಟಿಡ್ ನಡಪಾವೊಂದು ಬಯ್ದಿನ ಆಚರಣೆಲೆನ್, ಕಡಂಜನ ಕಾರ್ನಿಕೊನ್, ಪಂಡ್ ತೆರ್ಪಾವುನ ಬರವುನ್ ಈ ಸಂಚಿಕೆಡ್ ತೂವೊಲಿ.. ತುಳು ಬರವುಡು ಪೊಸ ಪಜ್ಜೆ ದೀಪಿನಕಲ್ನ ಬರವುಲೆಗ್ಲಾ ಉಂದೆಟ್ ಜಾಗೆ ಕೊರ್ತುಂಡು..

ಕರಿನ ತಿಂಗೊಲುಡು ಕಯ್ಯಾರದರೆನ ನೂದನೇ ಜನ್ಮ ದಿನೊತ ಲೇಸ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ನಡತ್‌ಂಡ್.. ತುಳುಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲು ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಲೋಕೊಗು ತೆರ್ಪಾವುನಂಚಿನ ಆರೆನ ಕಬಿತೆನ್, ಆರೆನ ಬಗ್ಗೆದ ಒಂಜಿ ಬರವುನು ಉಂದೆಟ್ ಸೇರಾವೊಂದು ಆರೆಗ್ ಗೌರವ ಸಂದಾವೊಂದುಂಡು.. ಅವ್ವೇ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಆರ್ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆತೊಂಡಿನೆಕ್ ಅಭಿನಂದನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಇಂಚಿಪ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯಿನ ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪ ಮೆರೆನ ನೆಂಪುದ ಬರವುನ್ಲಾ ಉಂದೆಟ್ ತೂವೊಲಿ.

ಕಾಲೊಗ್ ತಕ್ಕ ಕೋಲ ಪಣ್ಪಿಲೆಕ ಕಾಲೊದ ನಡೆಟ್ ದುಂಬರಿಯೊಂದುಪ್ಪುನ ತುಳುವೆರ್ ಪರಂಗಂದಿನ ಪರತ್‌ನ್ ತರ್ಕೊಂದು, ಪರಂಗುನ ಪೊಸತ್‌ನ್ ದೂರ ದೀವೊಂದು ಏಪೊಲಾ ಬೊಳ್ಪುದ ಕೋಡಿಗೇ ನಡಪುನಕುಲು.. ಈ ನಂಬಿಕೆಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಬಂದುಲೆಗ್ ಮಾತ ಈ ಮದಿಪು ಬೂಕುನ್ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲ, ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆಪುನೇ ಬಯಕೊಂದುಲ್ಲ, ಮದಿಪು ಮುಡಿನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಗೋಡಿದಿನ ಸಂಪಾದಕೆರೆಗ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಕಟ್‌ಕೊರ್ತಿನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್‌ದ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟೊದಕ್ಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲ್.

ಕುಡ್ಲ
31-8-2014

ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸಂಪಲ್ತಿನಾಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರ

“ಬಾಸೆ ಪನ್ಪಿನ ಬೊಲ್ಪು ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಪೋಂಡ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಕತ್ತಲೆಡಿಪ್ಪು”- ದಂಡಿ ಪನ್ಪಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆ ಪಾತೆರ ಉಂದು. ಅಂದ್, ಬಾಸೆ ಬೊಲ್ಪು ಇತ್ತಿಲಕ್ಕ. ಬಾಸೆ ನಂಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸಾದಿ ತೋಜಾವುಂಡು. ನಮ ಎಂಚ ಇಪ್ಪೊಡು, ನಮ ಓಡೆ ಪೋವೊಡು, ಗುರ್ತ-ಅರ್ತ, ಸರಿ-ತಪ್ಪು, ಎಡ್ಡೆ-ಹಾಳ್, ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಪೂರಾ ಸಾದಿ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪಿ ಬಾಸೆ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಂಪೊತ್ತೇ ಸರಿ. ಬಾಸೆ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಪೊತ್ತು ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ನರಮಾನ್ಯಡ ಏತೇ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಇತ್ತ್ಂಡಲ ಅವು ಪೂರಾ ದಂಡ. ಇಂಚ ಮಹತ್ವೊ ಪಡೆತಿನ ಬಾಸೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಉನಸ್-ತೆನಸ್, ಬಡವು-ಬಾಜೆಲ್, ಇಲ್-ಬಾಕಿಲ್, ಮೆಯಿ ಮುಚ್ಚುನ ಕುಂಟುದಾತೇ ನಮ್ಮ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ದ್ ಬೇತೆ ಮಲ್ಪಂದಿನಾತ್ ಮಹತ್ವೊದ ಅಂಗವಾದುಂಡು. ಅಂಚಾದಿಪ್ಪುನಗ ಬಾಸೆನ್ ಬುಡ್ದು ನಮ ಇಜ್ಜ.

‘ಆಯಗ್ ಬಾಸೆ ಇಜ್ಜಿ’ ಪಂದ್ ನಮ ಪಂಡಂಡ, ಅವೆತ್ತ ಅರ್ತೊ ಬಾಸೆ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಅತ್ತ್. ಆಯಗ್ ಬಾಸೆದ ಮುಖಾಂತ್ರ ತಿಕ್ಕುನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ- ಸಂಸ್ಕಾರೊ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಅರ್ತೊ. ಅಂಚ ಬಾಸೆ ಪನ್ಪಿನವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಆದುಂಡು. ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅತ್ತ್. ಅವು ಪರಸ್ಪರೊ ಒಂಜೆತ್ತುಳಯಿ ಒಂಜಿ ಸೇರ್ದ್ ಉಂಡು.

ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಬಾಸೆ. ಒಂಜೊಂಜಿ ವೇಸ. ಒಂಜೊಂಜಿ ರೀತಿ-ರಿವಾಜಿಲು. ಅಂಚನೇ ತುಳುವೆರೆಗ್ ತುಳು ಬಾಸೆ- ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆಯಾದ್-ಉಸುಲಾದ್ ತುಳುವೆರೆ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಒದಗ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನ ತುಳು ಮಾಮಲ್ಲ ಬಾಸೆಯಾದುಂಡು. ತುಲು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಇಡೀ ಜಗತ್ತ್‌ಡೇ ವಿಸೇಸ ಮಾನಾದಿಗೆ ಉಂಡು. ಇಂಚಿ ಬಾಸೆದ ಒರಿಪು-ಪರಿಪು ನನಲಾತ್ ಉರ್ಕೊಡಾಂಡ ‘ತುಳು ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ’ಂದ್ ಮೋಕೆಡ್ ತರ್ಕೊಡಾಯಿನ ತುಳುವೆರೆ ತಂಕ ನನಲಾತ್ ಎಚ್ಚೊಡು.

ಒಂಜಿ ಮರ ಎತ್ತರೆತ್ತರೊಗು ಬುಳೆದ್, ಗೆಲ್ಲ್-ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆನ್ ಪದ್‌ರ್‌ದ್, ವಿಸ್ತಾರವಾದ್ ಬುಳೆದ್ ಉಂತೊಡಾಂಡ ಆ ಮರತ್ತ ಅಪ್ಪೆ ಬೇರ್ ನೆಲತ್ತ ಉಳಯಿ ಉಳಯಿ ಪೋದು ನೆಲಟ್ಟ್ ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ಬೇರ್ ಬುಡೊಡು. ಬೇರ್ ನೆಲತ್ತ ಅಡಿಕ್ಕ್ ಏತ್ ಆಳೊಗು ಪೋಪುಂಡಾ ಮರಲ ಆತೇ ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ಉಂತುಂಡು. ಅಂಚನೆ ಒರಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆಡ್ ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ಬೇರ್ ಊರಿಯೆಂಡ ಆಯೆಲ ಆ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ನೆಲೆಯಾಪೆ-ಬುಳೆಯಾಪೆ- ಸೆಳೆಯಾಪೆ.

ನಮ ಏತೇ ಬಾಸೆ ಕಲ್ತ್ಂಡಲ, ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆಡ್ ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ಬುಳೆದ್ ಉಂತುಜಿಂದಾಂಡ ಅಂಚಿಗ್ಲಾ ಅತ್ತ್, ಇಂಚಿಗ್ಲಾ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿ ತಿರ್ಸಂಕುಲಾಪ. ಈ ತಿರ್ಸಂಕು ಸ್ಥಿತಿಟ್ ನಮ ನನೊಂಜಿ ಬಾಸೆಡ್ಲಾ ಗಟ್ಟಿಯಾಪುಜ, ಇಂಚಿ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆದ ನೆಲತೊಟ್ಟಿಗೆಲಾ ಸಂಬಂದೊಡಿಪ್ಪುಜ. ಇಂಚಿನ ಸ್ಥಿತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೊದಗುನ ಮಹಾ ದುರಂತ.

ಅಂಚಾದ್ ಇನಿತ್ತ ದಿನಮಾನೊಡು ನಮ ನನೊಂಜಿ ಬಾಸೆದ ಅಂಗಲಾಪುಡು ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆನ್ ಸರಿಯಾದ್ ಕಲ್ಪಂದೆ ಕಂಗಾಲಾಪುನ ದುರಂತೊಲೆನ್ ನಮನೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತೊನುನ

ಬೊಡ್ಚಿ. ಐಕಾದ್ ನಮ ಜೋಕ್ಲೆಗ್-ಬಾಲೆಗ್ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ತುಳುನು ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಮೋಕೆ ಪುಟ್ಟಾವುಲೆಕ್ಕ ಅಭಿಮಾನೊಡು ಕಲ್ಪಾಗ. ಬಾಸೆದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಜವಾಯಿನ ಮೋಕೆ ಇಪ್ಪುನಾಯನ ಅಭಿಮಾನೊ ಕೇವಲ ಆವೇಶದ ಅಬ್ಬರೊದ ಅರ್ಬಟೊ ಆಪುಜಿಂದ್ ಕನ್ನಡದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಇಂಬೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ನಮ ಕೇವಲ ತುಳು ತುಳುಂದು ತುಳ್ಳುಂಡ ಯಾವಂದ್. ಬಾಸೆದ ಬಗೆಟ್ ನಿಜವಾಯಿನ ಅಭಿಮಾನೊ ದೀದ್, ಅರ್ತಿ-ಪಿರ್ತಿ-ಮೋಕೆಡ್-ಕಾಳಜಿಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆನ್ ತಾಂಗುನ-ತರ್ಕುನ ಬೇಲೆ ಆವೊಡು.

ಇಂಚಿಪ ಅಕಾಡೆಮಿದ ನೆಲೆಡ್ದ್ ತುಳು ನಾಟಕ ಬರೆಪಿನ ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯನ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗಾದ್ ಆಯೋಜನೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತ. ಅಪಗ ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯನ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆ, ವಿಮರ್ಶಕೆ ಡಾ. ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ ಆರ್ ಪಾತೆರೊಂದು ''ತುಳು ಗೇನದ ಬಾಸೆ ಆವೊಡು'' ಪಂಡೆರ್. ತುಳು ತುಳುನಾಡ್ದ ಮಾತೆರ್ನಲ ಪಾತೆರುನ, ಕೇನುನ ಬಾಸೆ ಆಯಿಲಕ್ಕನೆ ಗೇನ ಕೊರ್ಪುನ, ಗೇನ ಸಾರುನ ಬಾಸೆ ಆಪಿಲಕ್ಕ ಕಾತೊನುಂಡ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ಜನೊಕ್ಲು ಈ ನೆಲೆಟ್ಟ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಬತ್ತೆರ್ಂದಾಂಡ ತುಳುತ ಒರಿಪು -ಪರಿಪು ನನಲಾತ್ ಸಾಧ್ಯ.

ಅಕಾಡೆಮಿ ತುಳುತ್ತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಬೇಲೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ನಾನಾ ರೀತಿದ ಕಾರ್ಯಕೆರಮೊಲೆನ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಪಾಡೊಂದು ಜನೊಕ್ಲೆಡ ಬಾಸೆದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡಾವುನ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪಿದಾಡ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಮಾತಾ ಸದಸ್ಯೆರ್ಲ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲೆರಾದ್ ಕೊರ್ತಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ನಡಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಆಟಿ-ಸೋಣ-ನಿರ್ನಾಲದೊ ಮದಿಪುದ 'ಮುಡಿ'ನ್ ನಿಕ್ಲೆ ದುಂಬು ದೀವೊಂದುಲ್ಲ. ಈ ಸರ್ತಿದ ಮುಡಿಟ್ 'ಮೇರ್ ನಮ್ಮಾರ್', 'ನಮ್ಮ ಊರುದ...', 'ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು', ಇಂಚಿ ಪೊಸತ್ತ್ ಕೆಲ ಸಂಗತಿಲು ಉಲ್ಲ. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೆ 'ಮದಿಪು' ಎಚ್ಚೊ ಪುಟೊಟ್ಟು ಸಜ್ಜಿ ಆದ್ ಬರೊಂದುಂಡು. ಈ ಸರ್ತಿದ ಮುಡಿತ್ತ ಸೋಕು-ದೇಕಿನ್ ದೇರ್ತ್ ಪತ್ತಿನಕುಲ್ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟೊದಕುಲು. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಸೊಲ್ಮೆಲು ಸಂದುಂಡು. 'ಆಟಿ' ತಿಂಗೊಳು ಮಾತಾ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆಲೆಗ್ ನಿಷೇಧದ ತಿಂಗೊಳಾಂಡಲ, ತುಳುವೆರೆನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಬಾರೀ ಮಹತ್ವೊದ ಕಾಲ. 'ಸೋಣ' ಮಾತಾ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆಲೆಗ್ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪುನ ಕಾಲ. ಸೋಣ-ನಿರ್ನಾಲೊಡು ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಕೈಯಿ ಪಯಾದ್ ಬಂಗಾರ ಕುರಲ್ ನಲಿತೊಂದಿಪ್ಪುವ, ಕಾಯಿ-ಕಜಿಪುದ ಬುಳೆಲು ತೆಲಿತೊಂದಿಪ್ಪುವ. ಐತೊಟ್ಟಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿದ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಪರ್ವ-ಪರ್ಬೊಲು ಬರಿಯೆರೆ ಸುರುವಾದ್ ಜನೊಕ್ಲೆಡ ಸಂತೋಸು - ಸಂಬ್ರಮೊಲು ನಿಲೆಯಾಪಿ ಪೊರ್ತು ಉಂಡು. ಇಂಚಿನ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುದ ದಿನೊಕುಲು ನಿರಂತರವಾದ್ ಮಾತಾ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಎದುರಾವೊಂದೇ ಇಪ್ಪಡ್. ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಆವಡ್.

ಕುಡ್ಲ
31-8-2014

ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ
ರಘು ಇಡ್ಕಿದು

ಮುಡಿ ಗಿಪ್ರುನಗ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು / 3

ಸಂಪಲ್ತಿನಾಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರ /5

❋ ಮೇರ್ ನಮ್ಮಾರ್

- ಕರಾವಳಿದ ಪಂಪಕವಿ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ■ ಡಾ. ಸದಾನಂದ ಪೆರ್ಲ / 9

❋ ಲೇಖನೊಲು

- ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ನುಡಿ ನೆಂಪು ■ ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್ / 14
- ಇರ್ವತ್ತೈನ್ ವರ್ಷ ದಿಂಜಿದಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟ ■ ರತ್ನಕುಮಾರ ಎಂ. / 18
- ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುದ ಪೊರ್ಲುಳು ತಿರ್ಲ್ ■ ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ / 23
- ತುಳುವೆರೆನ ಮರಿಯಾಲದ ತೆನಸ್ ■ ಡಾ. ಸಾಯಿಗೀತಾ / 31
- ಮೂಜೆತ ಅಜಕೆ ■ ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್ / 43
- ಮದರ್– ಮದಿಮೆ– ಮೆಹಂದಿ ■ ಸುಲೋಚನಾ ಕೊಡವೂರು / 58

❋ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್

- ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ ■ ನಾಡೋಜ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ / 12
- ಕಡೆಂಜನ ಕಾರ್ನಿಕ ■ ಎನ್.ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮುಲ್ಕಿ / 20
- ಒರೊ ಲಕ್ಕ್ ದೇವಿ ■ ಅಗ್ರಾಳ ನಾರಾಯಣ ರೈ ನೆಲ್ಯಾಡಿ / 22
- ಆಟಿದ ಬರ್ಸ ■ ಸುಖಲಾಕ್ಷಿ ವೈ. ಸುವರ್ಣ / 29
- ಯುಗ ಮಗ್‌ರ್ನಗ ■ ವಿಜಯಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಸಾಲೆತ್ತೂರು / 30
- ಕಲುವೆ ತಿಕ್ಕಿಯೆ ■ ಡಾ. ವಸಂತ ಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ / 41
- ಅಲಂಕದಿ ಜನ ■ ಸದಾನಂದ ಸುರತ್ಕಲ್ / 48
- ತೇರ್ ಒಯಿಪುನೆಂಚ...? ■ ದೇವಿಕಾ ನಾಗೇಶ್ /49

❋ ಕತೆತ್ತ ಕೋಪೆ

- ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿ ■ ಸೇವಂತಿ ಡಿ. ರೈ / 37
- ಪಾಪದಕ್ಲೆನ ಕಾಸ್ ತಿಂದಿನಾಯೆ ■ ಎಚ್.ಎಸ್. ಬೊಳ್ಮಾಡಿ /61

❋ ಕುಸೇಲ್ದ ಬರವು

- ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ ■ ರಂಜಿನಿ ಶೆಟ್ಟಿ / 50

❋ ನಮ್ಮ ಊರ್ದ...

- ಬೈಲಬಂಡಿ ■ ಸುನಿಲಾ ಪ್ರಭಾಕರ್ / 53

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು / 70

ಲೇಖಕೆರೆನ ಪತ್ತೆ / 77

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರೆ-ಸದಸ್ಯೆರೆನ ವಿಳಾಸ / 78

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು / 79

'ಕರಾವಳಿದ ಪಂಪ' ಕವಿ ಕಯ್ಯಾರೆರ್

■ ಡಾ. ಸದಾನಂದ ಪೆರ್ಲ

ಏತೊಂಜಿ ಸೋಜಿಗ ತೂಲೆ...!

ಪಂಪ ಕವಿನ ಪುದರ್ದ ಗೌರವೊ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಸಂದ್'ಂಡ್. ದಾಯೆ ಸೋಜಿಗ ಪಂಡ ಪಂಪ ಕವಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಒಂಜಿತರಾ ಒಂಜೆ ಮಾರ್ಗೊಡು ಇತ್ತಿನಕುಲು. ಪಂಪ ಕವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಪಾತೆರೊ ಉಂಡು 'ಪಂಪ ಕವಿ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಕವಿ, ಉಂತ್ಯೆರ್'ಂದಾಂಡ ದಂಡನಾಯಕೆ' ಪಂದ್. ಅಂಚಪಂಡ ಪಂಪ ಕವಿ ಕುಲ್ಲುದು ಬರೆಯೆರ ಸುರು ಮಲ್ತ್'ಂಡ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ. 'ಪಂಪ ಭಾರತೊ', 'ಆದಿ ಪುರಾಣ' ದಂಚಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಕೃತಿಲೆನ್ ನಂಕ್ ಕೊರ್ದ್ನಾರ್. ಅಂಚಾದೆ ಆರ್ ಆದಿ ಕವಿ. ಕುಲ್ಲುದು ಬರೆಯೆರ್'ಂಡ ''ಕವಿ ವ್ಯಾಸೆರೆನ್ ಮೀರುವೆ ಪನ್ಪಿ ಗರ್ವ ಎಂಕ್ಕಿಜ್ಜಿ' (ಕವಿವ್ಯಾಸರ ಮೀರಿಸುವೆನೆಂಬ ಗರ್ವಂ ಎನಗಿಲ್ಲ) ಪಂದ್ ಪಂಡಿನಾರ್. ಅರೆನ ಕವಿತ್ವದ ಶಕ್ತಿ ಅಂಚಿನವು. ಅಂಚನೆ ಪಂಪೆ ಲಕ್ಯೆರ್'ಂಡ ದಂಡನಾಯಕೆ. ಅರಿಕೇಸರಿ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಯಾದಿತ್ತ್'ದ್ ದಂಡನಾಯಕನ ಪಟ್ಟೊ ಪಡೆಯಿನಾರ್.

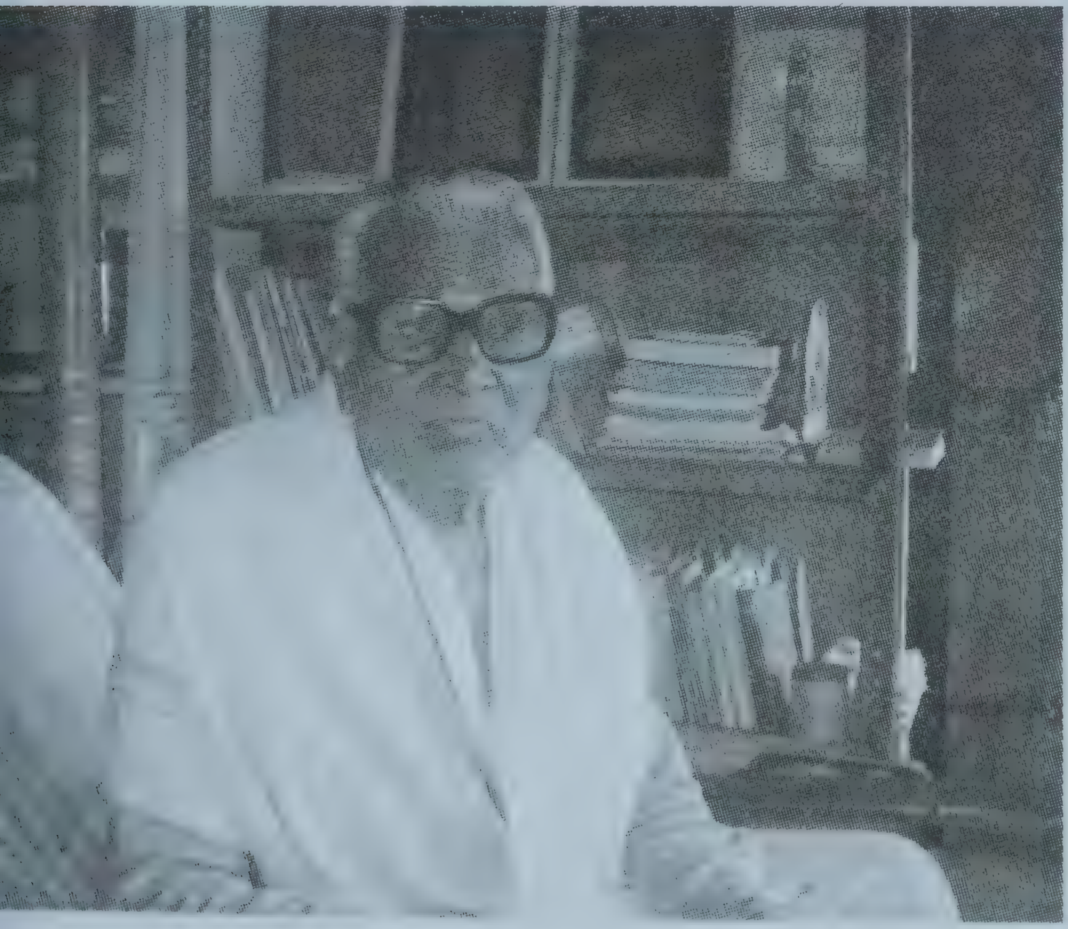

ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ ಏತ್ ಪಂಡ ಅರಸನ ಪುದರ್'ಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಾದ್ ಅರ್ಜುನನ್ ತನ್ನ ದೊರೆ ಅರಿಕೇಸರಿಗ್ ಸಮಾನವಾದ್ ತೂದ್ ಆ ಮೇಲ್ಮೆ ಒದಗಿಸಾಯಿನ ಪಂಪ ಕವಿ.

ಯುದ್ಧಬೂಮಿಗ್ ಪೋದ್ ತನ್ನ ಅರಸುನ ವಿರುದ್ಧ ಸಮರೊ ಸಾರ್'ನ ವೈರಿಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ತಾದಿ ತೋಜಾಯಿನ ವೀರ ದಂಡನಾಯಕೆ. ಪಂಪೆ ಕವಿಲಾ ಅಂದ್ ಕಲಿಲಾ

ಅಂದ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಎಂಚ ಸಮ ಆಪುನಿ ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೊಡಿಪ್ಪುಂಡತ್ತೆ? ಅಂದ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪಂಚೊವರ್ಣೊದ ತುಳು ಪರಶುರಾಮೆರೆ ಕುಡರಿಗ್ ಪುಟ್ಟಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಗೆ. ನವೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟೊದ ಮೂಜಿನೆ ತಲೆಮಾರ್‌ದ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ. ಆರ್ ಬರೆಯಿನ ಬರವುಲು ಅವೆಕ್ಕ್ ಸಾಕ್ಷಿ. 'ಎನ್ನಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ' ಕವನೊ ಸಂಕಲನೊಲಾ ಸೇರ್ದ್ ಪದಿಮೂಜಿ ಪದ್ಯೊಕೃತಿ, ಎಣ್ಮೊ ಗದ್ಯೊಕೃತಿ, ಆಜಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ವಿಮರ್ಶೆ, ನಾಲ್ ವ್ಯಾಕರಣೊ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಬಂದೊ, ಸಾಲೆದ ಜೋಕುಲೆಗಾತ್ರೊ ಎಣ್ಮೊ ನವೋದಯ ವಾಚನ ಮಾಲೆ, 'ವಿರಾಗಿಣಿ' ಪನ್ಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೊದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊ ಸಂಗ್ರಾಮೊದ ಪೊಂಜೆಲೆನ ಕಾಣಿಕೆದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಿನ ನಾಟಕೊ, 'ದುಡಿತವೇ ನನ್ನ ದೇವರು'- ಆತ್ಮೊಚರಿತ್ರೆ; ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆಯಿನ ಪೆರ್ಮೆದ ಕವಿ. ಪಂಪ ಕವಿನ ಲೆಕ್ಕೊ ಯುದ್ಧೊ ಮಲ್ತೆರಾ? ಪನ್ಪಿನವು ಕುಡೊಂಜಿ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇಜ್ಜಿ, ಯುದ್ಧೊಗ್ ಅವಕಾಶೊ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಆರ್ ಮೂಜಿ ಯುದ್ಧೊಡ್ ಭಾಗವಹಿಸಿನ ಕಲಿ. ಒಂಜಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊ ಪೊಂರ್ಬಾಟೊ, ಆ ಯುದ್ಧೊಡ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯೆರ ಸೇನಾನಿ ಆದ್ ಕಳಕ್ಕ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬೆಂತಿನಾರ್. ಅವೆಟ್ಟ್ ಗೆಂದ್‌ತೆರ್. ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕೊ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಯುದ್ಧೊ. ಅವೆಟ್‌ಲಾ ಗೆಂದ್‌ನ ಸಂತೊಸೊ. ಆಂಡ ಮೂಜಿನೆ ಯುದ್ಧೊ ವಿಲೀನೀಕರಣೊ ಪೊಂರ್ಬಾಟೊ. ಅವು ಕಾಸರಗೋಡುನು ಕನ್ನಡಪ್ಪೆನ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಯುದ್ಧೊ. ಆಂಡ ಅವೆಟ್ಟ್ ಆರ್ ನನಲಾ ಜಯೊ ಪಡೆತಿಜೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ದುಕ್ಕೊದ ವಿಸಯೊ. ಆಂಡ ಇನಿ ಆತ್ತ್‌ಂಡ ಎಲ್ಲೆ ಸೇರು ಪನ್ಪಿನ ಆಸೆಡೆ ನೂದು ವರ್ಸೊ ಎತ್ಯೆರ್. ಆ ಪೊರ್ಲು ತೂವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್ ಅರೆನ. ಅವೆಕ್ಕಾತ್ರನೆ ದೇವೆರ್ ಆಯುಸ್ಸೋ ಕೊರ್ದೆರ್ ಆರೆಗ್.

ಪಂಪ ಕವಿನ ಲೆಕ್ಕೊ ಸಾಹಿತ್ಯಲಾ ಕೊರ‍್ಯೆರ್, ಪೊಂರ್ಬಾಟೊಲಾ ಮಲ್ತಿನ ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ದ ತಂಕೊದ ಕವಿ ಕಯ್ಯಾರೆರ್. ಆರ್ ಪುಟ್ಟುದಿನ ಬಂಟ ಸಮುದಾಯೊಡು 'ಬಂಟೆ' ಪನ್ಪಿನ ಪದೊ 'ಭಟ' ಅಥವಾ 'ಸೈನಿಕ' ಪನ್ಪಿನ ಪದೊದ ತುಳು ಪದೊ ಪಂತ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಪನ್ತೆರ್. ಅಂಚಾಂಡ ಆರ್ ಮೂಲತಃ ಒರ‍್ಯೆ ಭಟೆ, ಸೈನಿಕೆ. ಅರೆಡ ಆ ಪೊಂರ್ಬಾಟೊದ ಕೈಪೆ ನೆತ್ತೆರ್‌ಡೇ ಇತ್ತಿನವು. ಅಂಚಾದ್ ಪೊಂರ್ಬಾಟೊನು ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಉಸುಲಾದ್ ಇನಿಲಾ ಆ ಒಂಜಿ ಸಿದ್ಧಾಂತೊನು ವ್ರತೊತ್ತ ಲೆಕ್ಕೊ ಪತೊಂದಿನಾರ್. ಎಂಚಿನ ದೈರೊ ಬೊಕ್ಕ ನಂಬಿಕೆ ಆರೆನ. ಆತೆ ಅತ್ತ್ ಆರ್‌ನ ಜನನೊ ಆತಿನ ಸುರುತ ಮಹಾಯುದ್ಧೊದ ಕಾಲೊಡ್. ಅವೆಕ್ 'ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮಸುಕುವ ಕಾಲದಿ ಕುಮಾರಕನಾಗಿ ಜನಿಸಿಹೆನು' (ಸುರುತ ಮಹಾಯುದ್ಧೊ ಮುಗಿತಲೊದ ಕಾಲೊಡು ಯಾನ್ ಪುಟ್ಟುದಿನಿ) ಪಂದ್ ಆರೆ ಬರೆತೆರ್. ಅರೆನ ಪೊಂರ್ಬಾಟೊದ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಆ ವಾತಾವರಣೊಲ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಭಾರತೊ ಬುಡ್‌ದ್ ಎಂಕ್ ಕರ್ನಾಟಕೊ ಇದ್ದಿ; ಕರ್ನಾಟಕೊ ಬುಡ್‌ದ್ ತುಳುಲಾ ಇದ್ದಿ, ಇಂಚಾಂಡಲ ಎನನ್ ಪೆದ್ದಿಯಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆನೆ; ಭಾರತ ಮಾತೆಲಾ, ಕನ್ನಡದಪ್ಪೆಲಾ ದಾರಾಳೊ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್‌ದ್ ತಾಂಕ್‌ದೆರ್. ಮಾತೆರ್ನಲಾ ರುಣೊ

ಎಂಕ್ ಉಂಡ್

"ಕನ್ನಡಾಂತರ್ಗತಂ ತುಳುನಾಡು ನನ್ನದಿದು
ಭಾರತಾಂತರ್ಗತಂ ಕನ್ನಡದ ಬದುಕು'

ಸ್ವಗತೊ ಕವನೊಡು ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳು, ಕನ್ನಡೊ, ಸಂಸ್ಕೃತೊ, ಮಲೆಯಾಳೊ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ ಇಂಚ ದೇಸೊ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಮಲ್ತ್‌ನ ಕವಿ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಪಂಪನ ಪುದರ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕೊ ಸರಕಾರೊದ 'ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ನೂದನೇ ವರ್ಸೊಗಾಂಡಲಾ ತಿಕ್ಕಿನವು ಆರೆನ ಪೊಂರ್ಬಾಟೊಗು ತಿಕ್ಕಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಪುರಸ್ಕಾರೊ. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ನಮ್ಮ ಕರಾವಳಿದ ಬಿರ್ಸೆ ಕವಿ, ಪಂಪ ಕವಿಂದೆ ಪನೊಲಿ.

ತುಳುತ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವೊ ದೀದ್ ಎಂಕ್ ಮೂಜಿ ಅಪ್ಪೆನಕುಲು ಪಂದ್ ಜೀವನೊ ಸಾಗಿಸಾಯಿನಾರ್. ಅರೆನ ಎನ್ನಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಪನ್ಪಿನ ತುಳು ಕವಿತೆಲು ಓದೊಡಾಯಿನವು. ಅವೆಟ್ಟ್ "ಲೆಪ್ಪುನ್ಯೆರ್, ಬತ್ತನೊ ಈ ಬರ್ಪನೊ, ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ, ತುಳುವೆರ್, ಕುಡರಿದ ರಾಮೆ, ಬಿಸುಕಣಿ, ತುಳುವಪ್ಪೆಡ" - ಇಂಚ ಒಟ್ಟುಗು ಇರ್ವತ್ತರಡ್ಡ್ ಕಬಿತೆಲುಂಡು. ಅವೆಕ್ಕ್ ಪೂರಾ ಕಳಶಪ್ರಾಯೊವಾದ್ ನಂಕ್ "ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ" ತೋಜೊಂದುಂಡು.

"ಏತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಸೆ ನಮ ತುಳು
ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ;
ಪಂಡಿಬಾಯಿಡ್ ಕೇಂಡಿ ಕೆಬಿಟ್
ಉರ್ಕುಂಡಮೃತೊದ ನುರೆ ನುರೆ ||...

ಇಂಚ ಸುರುವಾದ್ ಒಟ್ಟು ಪತ್ತೊಂಜಿ ಚರಣೊಡುಪ್ಪುನ ಈ ಕವಿತೆ ತುಳುವೆರೆ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಪದೊ. ಉಂದು ಸಾವಿರದ ಒಂರ್ಬನೂತ್ತ ಎನ್ಪತ್ತಮೂಜೆಡ್ ಬರೆತಿನ ಪದೊ. ಆರ್ ಮುಡೆಯಿನ ತುಳು ಪದೊಕ್ಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪೆರ್ಮೆನ್, ಪುಗರ್ತೆನ್ ತೋಜಾವುಂಡು. "ತುಳು ತುದೆತ ಮಿನಾದ್ ತುಳು ಕಡಲ್ ನೀಂದೊನುವೆ" ಪದೊ, ಧನ್ಯೊಯಿನರಜನ್ಮ ಜಯ ಜೀವೊ ಪದಿನೆನ್ಮ; ಬೊಕ್ಕ ತುಳುವೆರೆನಾ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಲೆ, ತುಳುವೆರ್ ಬೇಲೆಡ್ ಬಿರ್‌ಸೆರ್ ತೂಲೆ ಇಂಚ ಒಂಜೆಡ್ದೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಕಬಿತೆಲು. ಸಾವಿರದ ಒಂರ್ಬನೂತ್ತ ಮುಪ್ಪೆಡ್ದ್ ಬರೆಯಿನ ತುಳು ಕವಿತೆಲೆನ್ ಒಂಜಿ ಗೊಂಚಿಲಾದ್ 'ಎನ್ನಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ' ಡ್ ಕೋತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಬಿರ್ಸೆ ಮಗೆ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಿಕ್ಕಿನ ಈ ಸಂದರ್ಬೊಡು ತುಳುವೆರೆಂಕುಲು ಸಂತೋಸುಡು ಹಾರೈಸೊಂದುಲ್ಲ. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ನಮಲಾ ಇತ್ತ ಪನ್ಪಿನವು ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ. ಅಂಚೆನೇ ಅರೆನ ತಾದಿ ನಂಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಆದರ್ಶೊದ ತಾದಿಯಾವಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಆಸೆ ಎನ್ನವು.

ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ

ನಾಡೋಜ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

ಏತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಸೆ ನಮ ತುಳು
ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ;
ಪಿಂಡಿಬಾಯಿಡ್ ಕೇಂಡಿ ಕೆಬಿಟ್
ಉರ್ಕುಂಡಮೃತೊದ ನುರೆ ನುರೆ.

ಅಪ್ಪೆಪೇರ್‌ದ ಒಪ್ಪ ಜತ್ತ್‌ಂಡ್
ಮೈಟ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ದಿಂಜಿಂಡ್,
ನಿದ್ರೆ ಕನಟ್‌ಲ ಅಪ್ಪೆಪಾತೆರೊ
ಜೀವೊಡೇ ಸೊರೊ ಸೇರ್‌ಂಡ್.

ಎತ್ತರೆತ್ತರೊ ಗುಡ್ಡೆಬೆರಿಟ್,
ನೀಲೊ ನೀರ್‌ದ ಕಡಲ ಬರಿಟ್,
ಕಳಮೆ ಕಮ್ಮೆನೊದಿಂಜಿ ಕಂಡೊ,
ಪೊರ್ಲುಡಿಂಚಿನ ಬೂಮಿ ಉಂಡೊ?

ಮಿತ್ತ ಸೊರ್ಗೊದ ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿ
ತುಳುವನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ಡೊಂಜಿ
ಸತ್ಯಪುತ್ರೆರೆ ಬದ್‌ಕ್‌ಗಾದ್
ನಿತ್ಯ ಉಂತುಂಡು ಜಾಗೆತೂದ್

ದಯಿತ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಮರತ ಮೇಲ್‌ಡ್
ಗಿಳಿಯೊ ಕಲಕಲ ಕೋಗಿಲೆ;
ವೀಣೆರಾಗೊದ ತಂತಿ ಕೇನೊಡೊ
ಪಾತೆರೊಡು ತುಳು ಜೋಕುಲೆ.

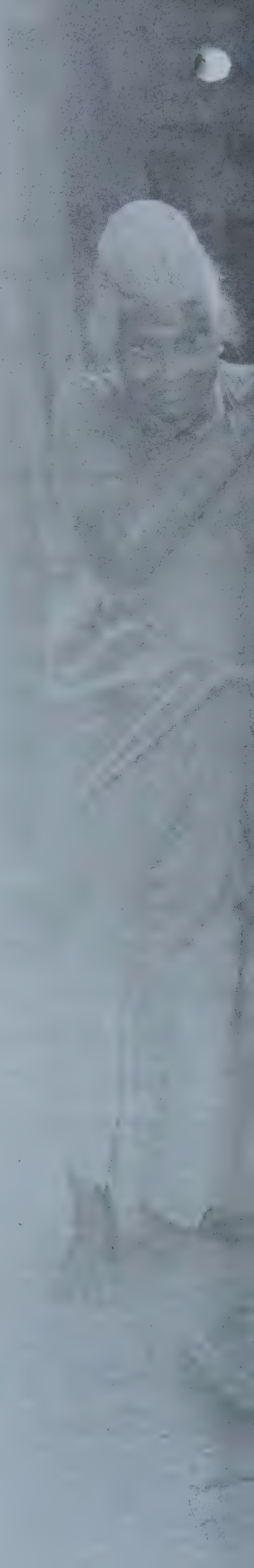

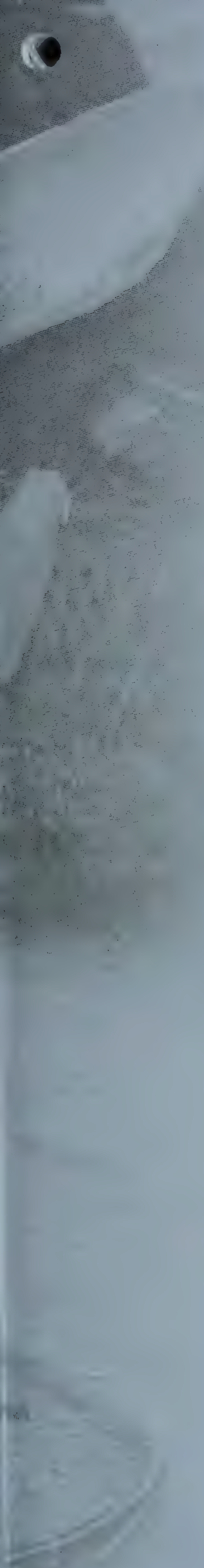

ಆಗೆಲ ತಿಗಲೆದ ಗಲ್ಲ ಮಿಾಸೆದ
ರಟ್ಟೆಗಟ್ಟಿದ ಜವ್ವನೆ,
ರಾಪೆ ಪಲಯಿಡ್ ತೂಪೆರಂಚಿಗೆ
ಓರೆಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಆಯನೆ;

ಅಕುಲೆ ತುಳುವೆರೆ ಪೊರ್ಲು ಪೊಂಜೊವು-
ಮುಗುರುಮಲ್ಲಿಗೆ ತೆಲಿಕೆಡ್,
ಸಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಸೇಲೆ ಸೇಲೆಡ್
ನೇಜಿನಡ್‌ಪೆರ್ ನಲಿಕೆಡ್.

ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗ್ ಗಾಳಿ ಬೀಜುಂಡು
ಪೂತ ಪರಿಮಳೊ ಸುತ್ತಲ,
ತಾರೆಬಾರೆಲ ತರೆನ್ ತೂಂಕುಂಡು
ಓಬೆಲೆದ ದನಿ ಕೇನ್‌ಲ.

ಕಂಡೊದತ್ತ್‌ದ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದ್‌ದ್
ಬಾಲೆಲಿಲ್ಲಗ್ ಬನ್ನಗ,
ತುಳುತ ಅಪ್ಪೆನ ತೆಳಿತ ಗಂಜಿಡ್
ಎಂಚಿ ಸಂತೊಸು-ಉನ್ನಗ.

ಗುಡ್ಡೆ ಏರ್ಯೆರ್ ಕಡಲ್ ದಾಂಟ್ಯೆರ್
ದೂರೊದೂರುಗು ಪೋಯೆರ್;
ಓಲು ಉಪ್ಪಡ್ ಬಾಸೆ ಒಂಜೇ
ಅಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣಾ ಲೆತ್ತೆರ್.

ಬುಡುಗಡೆದ ಸಿರಿ ಬೊಳ್ಳು ತೋಜಿಂಡ್
ಗಾಂದಿತಪಸ್‌ದ ಪುಣ್ಯೊಡು;
ದೇಸೊದೆಡ್ಡೆಗ್ ಬಾಸೆದೆಡ್ಡೆಗ್
ಬೆನೊಡು ನಮೊ ಸಮೊ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್.

(ರಚನೆ:1983)

: ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರು

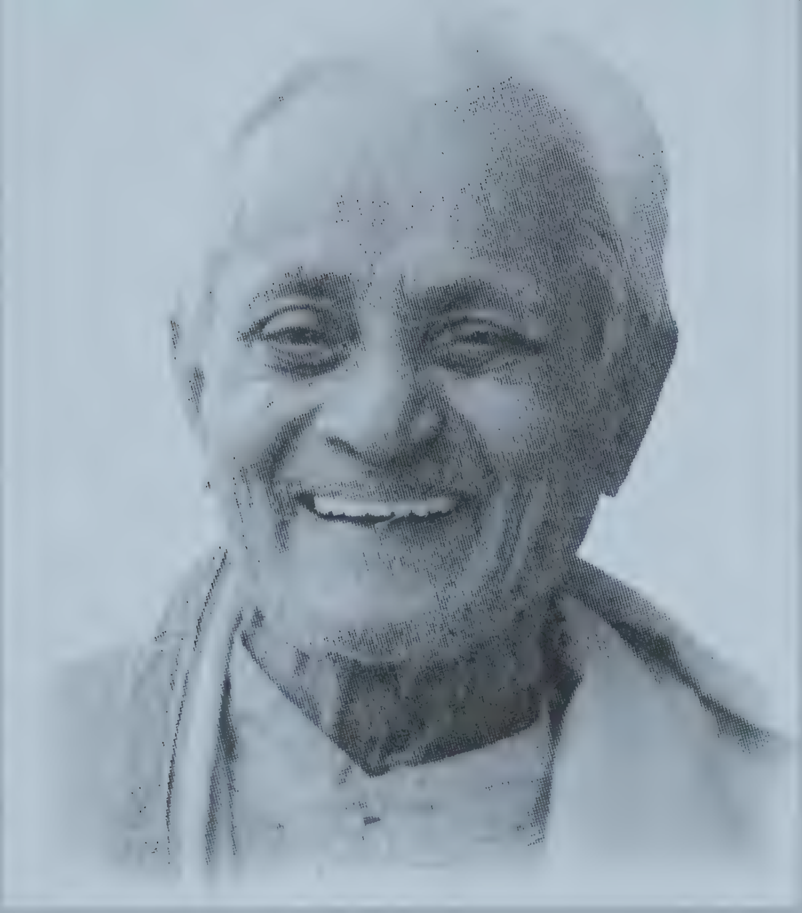

ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ನುಡಿ ನೆಂಪು

■ ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್

ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಪೋನಗ ಕೊರಿನ ದೇಶ ಕಟ್ಟುನ ಸೂತ್ರದ ಪೊದಿಕೆ ಇನಿ ನಮ್ಮ ಎದುರುಡುಂಡು. ಮರಪೆರಾವಂದಿ ತುಳು ಭಾಷಾಭಿಮಾನದ ಕೊಡಿ 'ತುಳು ಸಿರಿ' ಪನ್ಪಿ ಸುರುತ ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆಗ್ ಅಡಿಪಾಯ ಪಾಡಿನ ಆರೆನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ಈ ಲೇಖನ. ಬಾಳಪ್ಪೆರ್‌ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸಾಧನೆಲೆನ್ ಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ್ ಬರೆದ್ ಮುಗಿಪುನ ಬಂಗೊದ ಕೆಲಸ. ಕಾರಣ ಅರೆನ ಬಹುಮುಖೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಆರ್ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪಂದಿ ರಂಗನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಒಂತೆ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ದಿಂಜ ಜನಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನ ಅಪರೂಪೊದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಡಾ. ಬಾಳಪ್ಪೆರ್. ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಮಾಗಣೆದ ಕುರ್ನಾಡ್ ಗ್ರಾಮೊದ ದೇವಶ್ಯ ತನಿಯ ಮೂಲ್ಯೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಬ್ಬಯ್ಯ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸುರುತ ಮಗೆನೇ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್. 23.02.1922ಟ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಆರ್ 1942ಟ್ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 9 ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಲು 144 ಕಲಂ ಪಾಡ್ದಿತ್ತೆರ್‌ಡಲಾ ಅಪಗೊದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯೊಗು ಏರ್ಲಾ ಬರಂದಿಲೆಕ ಧರಣಿ ಕುಲ್ಲುದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗ್ ಜತ್ತೆರ್. ಆನಿದ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಎಂ.ಡಿ. ಅಧಿಕಾರಿಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಪೋಲೀಸೆರ್‌ನ ಪೆಟ್ಟ್ ತಿಂದೆರ್. ಎಂ.ಡಿ. ಅಧಿಕಾರಿಲೆಗ್ ಪೋಲಿಸ್‌ದಕ್ಲೆನ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಮತಿ ತಪ್ಪೆರಾನಗ ಆರೆನ ದೋಸ್ತಿ ಲೋಕಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಅರೆನ್ ಕೈತಲ್ದ್ ಡಾ. ಯು.ಪಿ. ಮಲ್ಯೆರೆನ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಸೇರ್ಸಾಯೆರ್‌ಂದ್ ಬಾಳಪ್ಪೆರೇ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಆ ಪೊರ್ತುಗ್ ಸುಮಾರ್ ಐವ ಜನಕ್ ಕೋಳ ಪಾಡಿಯೆರ್‌ಗೆ, ಅಪಗ ಬಾಳಪ್ಪೆರೆಗ್ಲಾ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಜೈಲಾಂಡ್. ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯಾನಗ ಬಾಳಪ್ಪೆರೆಗ್ 22

ಒರ್ಸ. ಅರೆಗ್ ಗಾಂಧೀಜಿನ ಲೆಪ್ಪು ಕುಸಿಯಾದ್ ಕಮಲಾಬಾಯಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಬೊಕ್ಕ ಎಂ.ಡಿ. ಅಧಿಕಾರಿಲೆಗ್ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಪುಗೆಲ್ ಕೊರ್ದು ಬೆಂದಿಯೆರ್, 1942ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಮ್ಮ ದೇಸೊಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್‌ನೇಟಲಾ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಪುಣೆಯೆರ್.

ಜಿಲ್ಲಾ ಕೋರ್ಟುಗು ತೂ ಪಾಡುನ, ಉಳ್ಳಾಲದ ಸಂಕ ಪೊಲಿಪುನಂಚಿನ ಭೂಗತ ಕೆಲಸೊಲೆಡ್ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಸೇರೋಂದಿನೆಕ್ಕಾದ್ ಕುಡ್ಲದ ಆ ಕಾಲೊದ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಲೋಕಯ್ಯ ಶೆಟ್ರೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮೇರೆಗ್ಲಾ ಜೈಲ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಂಡ್. ಜೈಲ್‌ಡ್ ಕಲೆಯಿನ ಒಂಜರೆ ವರ್ಸೊಡು ಬಾಳಪ್ಪೆರೆಗ್ ದೇಸೊದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಪರಿಚಯ ಆಂಡ್‌ಗೆ. ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪೊರ್ಲುಡೆ ಪಾತೆರ್ಯರೆ ಕಲ್ತೆರ್.

ಬಾಳಪ್ಪೆರೆನ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟೊದೊಟ್ಟಿಗೆನೇ ಡಾ. ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಪತ್ರಕರ್ತೆರಾದ್ ಗುರುತಿಸಾವೊಂದಿನವು ಅರೆನ ಕಿರೀಟೊಗು ಕುಡೊಂಜಿ ಗರಿ. United News of India ಪನ್ಪಿ ಸುದ್ದಿ ಸಂಸ್ಥೆಗ್ ಊರುದ ಸುದ್ದಿಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಡಪುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊದ ಗಲಾಟೆಡ್ ಅವುಲವುಲು ಕಡ್ತಿನ, ಸೂಪಾಡಿನ, ಮಹಿಳಾ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡ ತೊಂದರೆ ಆಯಿ ಜಾಗೆಗ್ ಪೋದು ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ತೆರಿದ್ ಸುದ್ದಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕೊನೆ 1952ಟ್ ಬಡವೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕ್ಲೆನ ಪರವಾದ್ ‘ಮಿತ್ರ’ ಪನ್ಪಿ ಕನ್ನಡ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆನೊಂಜಿ ಬೋಳೂರುಡು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಆ ಪತ್ರಿಕೆದ ಉದ್ದೇಸ ಬಡವೆರೆ ಬೇನೆ ಸಮಾಜೊಗು ತೆರಿಯೊಡು ಪನ್ಪಿನ. ಓದುನ ಜನೊಕ್ಲು ಕಮ್ಮಿ, ಪ್ರಕಟಣೆದ ಕರ್ಚಿ ಜಾಸ್ತಿ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಬಂಗೊಡು ಪತ್ರಿಕೆ ಬೂರ್ದು ಪೋಂಡು.

ತುಳುಟ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಆಪುಂಡುಂದು ತೋಜಾಯಿನಾರ್ ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್. 1970ನೇ ಇಸವಿಡ್ ‘ತುಳು ಸಿರಿ’ ಪನ್ಪಿ ತುಳು ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ತುಳುವೆರೆಗೇ ತುಳು ಭಾಷೆನ್ ಓದುನ ಬರೆಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಸಾರ ಭಾವನೆ ಇತ್ತಿನೆಟ್ ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆಲಾ ಉಂತುದು ಪೋಂಡು.

ಶಿಕ್ಷಣ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್

ಕಲ್ತ್‌ದಿನಿ ನಾಲ್ನೆ ಕ್ಲಾಸಾಂಡಲಾ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಒರಿ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾವಂತೆ. ಮನಸ್ಸಿತ್ತ್‌ಂಡ ಏರ್ಲಾ ಓದೊಲಿ ಏತ್‌ಲಾ ಓದೊಲಿ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಬಾಳಪ್ಪೆರೇ ಉದಾರ್ನೆ. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ

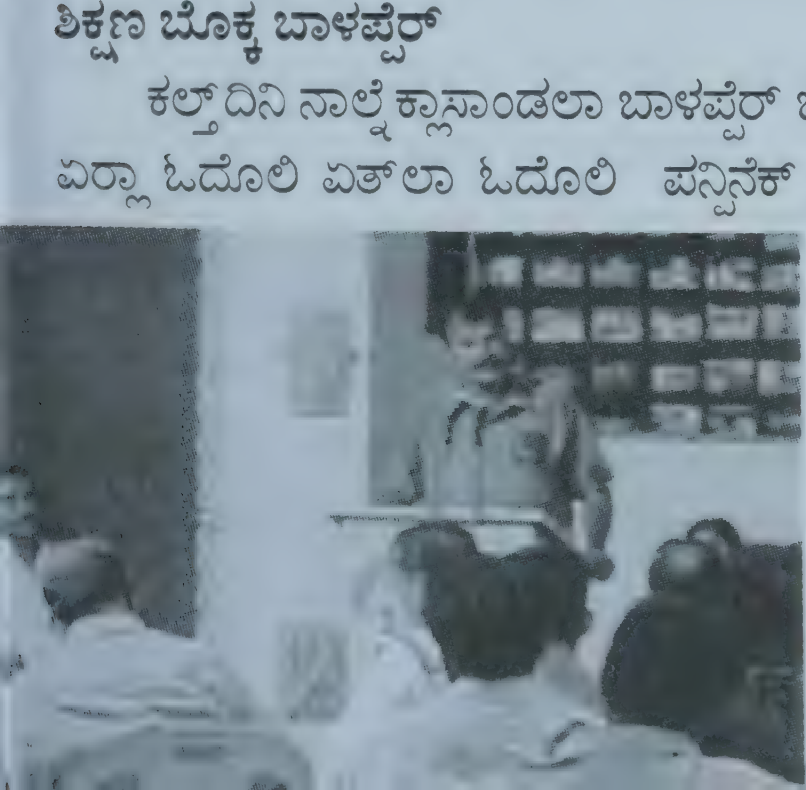

ತುಳುವಾಂಡಲಾ ಕನ್ನಡೊಡು ಪೊರ್ಲು ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಂಟ್ವಾಳೊಡು ಜಿ.ಎಸ್.ಬಿ. ಕೊಂಕಣಿಯೆರ್‌ನ ಒಡನಾಟೊಡು ಕೊಂಕಣಿ ಕಲ್ತೆರ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟೊದ ಪೊರ್ತುಡು

ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಲಾ ಹಿಂದಿಲಾ ಕಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಆರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೇಸ್‌ಲೆಗ್ ಪೋಂಡ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಾಪಿ ಬಾಸೆಡ್ ಪಾತೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ವಾ ಬಾಸೆಡ್ ಪಾತೆರ್‌ಂಡಲಾ ಜನ ತಾಟಿ ಬೊಟ್ಟುನಾತ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ದೇಸ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಹಿಂದಿ ಚಳುವಳಿ ಸುರು ಆಂಡ್. ಚಳುವಳಿದ ಒಂಜಿ ಮೋನೆ ಆದ್ ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರ ಸಭಾ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರ ಸಭಾದ ಪ್ರಭಾವೊಡು ಎಂ.ಡಿ. ಅಧಿಕಾರಿಲು ಕಾರ್ಲೊಡು ಕಸ್ತೂರ್ಬಾ ಗಾಂಧಿ ಸ್ಮಾರಕ ಶಾಲೆನ್ ನಡಪಾವರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಬಾಳಪ್ಪೆರೆನ್ ಆ ಶಾಲೆಡ್ ಹಿಂದಿ ಪಾಠ ಮಲ್ಪರೆ ಒತ್ತಾಯೊಡು ಎಂ.ಡಿ. ಅಧಿಕಾರಿ ನೇಮಕ ಮಲ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಆರ್ ಒಂಜಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದು ಮಸ್ತ್ ಅನುಭವ ಪಡೆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಆ ಕಾಲೊದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನಿಯಮೊದ ಲೆಕನೆ ಆರೆನ ಮಾತಾ ದಾಖಲೆಲೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೆಟ್ ದೆತೊಂಡೆರ್‌ಗೆ.

ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 1989ಡ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಬಾಳಪ್ಪೆರೆಗ್ Academic Councilದ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ತೊಂಡು. ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಲೋಹಿಯಾ ಪೀಠ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿನ ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಎಣ್ಮ ಜನ ಸಮಾಜವಾದಿಲೆನ ಬೂಕುಡ್ಲಾ ಬಾಳಪ್ಪೆರೆನ್ ಸೇರ್ಸಾವೊಂದೆರ್. ಉಂದು ಬಾಳಪ್ಪೆರೆನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಬೊಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣೊದ ಆಸಕ್ತಿನ್ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಭೂನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್

1975ಟ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ಜಾರಿ ಮಲ್ತಿನ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಕಂಡ ಬೆನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗೇ ಭೂಮಿ ಕೊರೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಭೂನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಲೆನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ಭೂನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಡ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನ ಕೃಷಿಕೆರೆನ ಪ್ರೀತಿ ಬೊಕ್ಕ ಗೌರವ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಪಿರಯೊಡು ಮಲ್ಲಾರ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಗುಡ್ಡೆಕಾಡ್‌ಡ್ ನಡಪುನಗ ಬಾಳಪ್ಪೆರೇ ದುಂಬಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಭೂನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿದ ಸಮ್ಮಂದ ದನಿ-ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕ್ಲೆಗ್ ಅಪಗಪಗ ಲಡಾಯಿ ದೊಂಬಿ ಆವೊಂದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಒಂಜಿ ದಿನ ಕುಡ್ಲದ ನಿರ್ಮಾರ್ಗೊಡು ಬಾಳಪ್ಪೆರೆನ ಮಿತ್ತ್ ಹಲ್ಲೆಯಾದ್ ಆರೆನ ತರೆಕ್ ಪೆಟ್ಟಾಂಡ್‌ಗೆ. ಆರೆನ ಅನುಯಾಯಿಲು ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ತಯಾರಾಂಡಲಾ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಎನಡ್ದಾವರ ಗಲಬೆ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಅರೆನೊಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತಿನ ಜವನೆರೆನ್ ಉಂತಾಯೆರ್‌ಗೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕ್ಲೆಗ್ ಮೀಸಲಾತಿ ಕೊರಿಯರೆ ಆಯೋಗ ಮಲ್ಪುನಗ ವೆಂಕಟಸ್ವಾಮಿ ಆಯೋಗೊದ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್‌ಲಾ ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಮಸ್ತ್ ಬೆಂದ್‌ದೆರ್.

ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಸ್ಥಾಪಕೆರ್

ದೇಸೊಡು ಮಸ್ತ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಲ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಬಡವೆರೆಗ್, ತಿರ್ತ

ಜಾತಿದಕ್ಲೆಗ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಸವಲತ್ತ್ ತಿಕ್‌ದಿಜಿ ಪನ್ಪಿ ಉದ್ದೇಸೊಡು ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ 'ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಬಂಟ್ವಾಳೊಡು ಒಂಜಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕೆರಾಯಿನ ಹೂವಯ್ಯ ಮೂಲ್ಯ, ಕೆ. ಜನಾರ್ದನ, ಕೆ. ಪೂವಪ್ಪ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಜನಾರ್ಧನ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ 25000/- ರೂಪಾಯಿಡ್ ಕೆಲಸ ಸುರು ಮಲ್ತಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇನಿ 150 ಕೋಟಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಇನಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಒಟ್ಟು ಎಣ್ಮ ಶಾಖೆಲುಲ್ಲ. ಮಸ್ತ್ ಜನಕ್ ಕೆಲಸ ಆಂಡ್. ಬಡವೆರೆ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಪರೆ, ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಯರೆ ಮಸ್ತ್ ಉಪಕಾರಿಯಾಂಡ್.

ತುಳು ಭಾಷಾಭಿಮಾನ

ತುಳುವೆ ಪೆಲಕ್ಕಯಿದ ಪಚ್ಚಿರ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ತುಳುವೆರ್‌ಲಾ ಮೃದು ಸುಬಾವುದಕುಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊರ್ಲುದ ತುಳು ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಲೇಸ್‌ಲೆಡ್‌ಲಾ ತುಳುಟೇ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಸ್ತ್ ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ್ ಸಂದರ್ಬೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. 1970ಡ್ 'ತುಳು ಸಿರಿ' ಪನ್ಪಿ ತುಳು ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆನ್ ಪುಟ್ಪಾಡ್‌ದ್ ತುಳು ಪತ್ರೊಕೋದ್ಯಮೊಗು ಅಡಿಗಲ್ಲ್ ಪಾಡಿನಾರ್ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್. ಆ ಪತ್ರಿಕೆದ ಆಫೀಸ್ ಮಾರ್ನಬೈಲ್‌ದ ಆರೆನ ಇಲ್ಲಡೇ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ತುಳುವೆರೆಗೇ ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆದ ಮಿತ್ತ್ ಅಭಿಮಾನ ಕಮ್ಮಿ ಆಯಿನೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆ ನಡಪಾವರೆ ಆರೆಗ್ ಬಂಗ ಆಂಡ್. ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ದುಬಾಯಿಗ್ ಪೋಯಿನಕ್ಲೆನ ಜೋಕುಲು ತುಳು ದಾಯೆ ಕಲ್ಪುಜೆರ್‌ಂದ್ ಬೇಜಾರ್‌ಡ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಜಾರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸೆರೆನ ಸಮ್ಮಂದ

ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರೊದ ಮಾಜಿ ರೈಲ್ವೆ ಸಚಿವೆರಾದ್, ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವೆರಾದ್ ಮೆರೆಯಿನ ಕುಡ್ಲದ ಬಿಜೈ ಜಾನ್ ಜೋಸೆರೆನ ಮಗೆ ಜಾರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸೆರ್ ಬಾಳಪ್ಪೆರೆನ ಮಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯೆ. ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಜಾರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸೆರನ ಡಿಗ್ರಿ ಮುಗಿನಗ ಆರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪಾದ್ರಿ ಕಲ್ಪರೆ ಬೆಂಗ್ಳೂರುಗು ಕಡಪುಡಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಜಾರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸೆರೆಗ್ ಅವು ಇಷ್ಟ ಆವಂದೆ ಅರ್ದೊಡು ಬುಡ್ದು ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಆರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಆರೆನ್ ಪಿದಾಯಿ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ನಿಲೆ ದಾಂತೆ ಕುಡ್ಲದ ನೆಹರೂ ಮೈದಾನೊದ ಬರಿಟೆ ತಿರ್ಗೊಂದಿತ್ತಿನ ಜಾರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸೆರೆನ್ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಆರೆನ ಓಲ್ಡ್ ಕೆಂಟ್ ರೋಡ್‌ಡ್ ದೇವೀ ದೇವಸ್ಥಾನೊದ ಬರಿಟಿತ್ತಿ ರೂಮುಡು ಕುಲ್ಲಯೆರ್‌ಗೆ. ಇಂಚ ಪರಿಚಯ ಆಯಿನ ಜಾರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸೆರ್ ಮಂತ್ರಿಯಾದ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬನ್ನಗ ಬಾಳಪ್ಪೆರೆನ್ ತೂಯರೆ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್, ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ದೇಸೊದ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ್, ಬಡವೆರೆ ಬಂಧುವಾದ್, ಕಾರ್ಮಿಕೆರೆನ ನಾಯಕೆ ಯಾದ್, ತುಳು ಭಾಷೆದ ಉದ್ಧಾರಕೆಯಾದ್ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನ ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್‌ನ ಆತ್ಮೊಗು ದೇವೆರ್‌ಡ ಚಿರಶಾಂತಿ ನಟ್ಟೊಂದು ಈ ಬರವುನು ಅಕೇರಿ ಮಲ್ಪುವೆ.

ಇರುವತ್ತೈನ್ ವರ್ಷ ದಿಂಜಿದಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟ

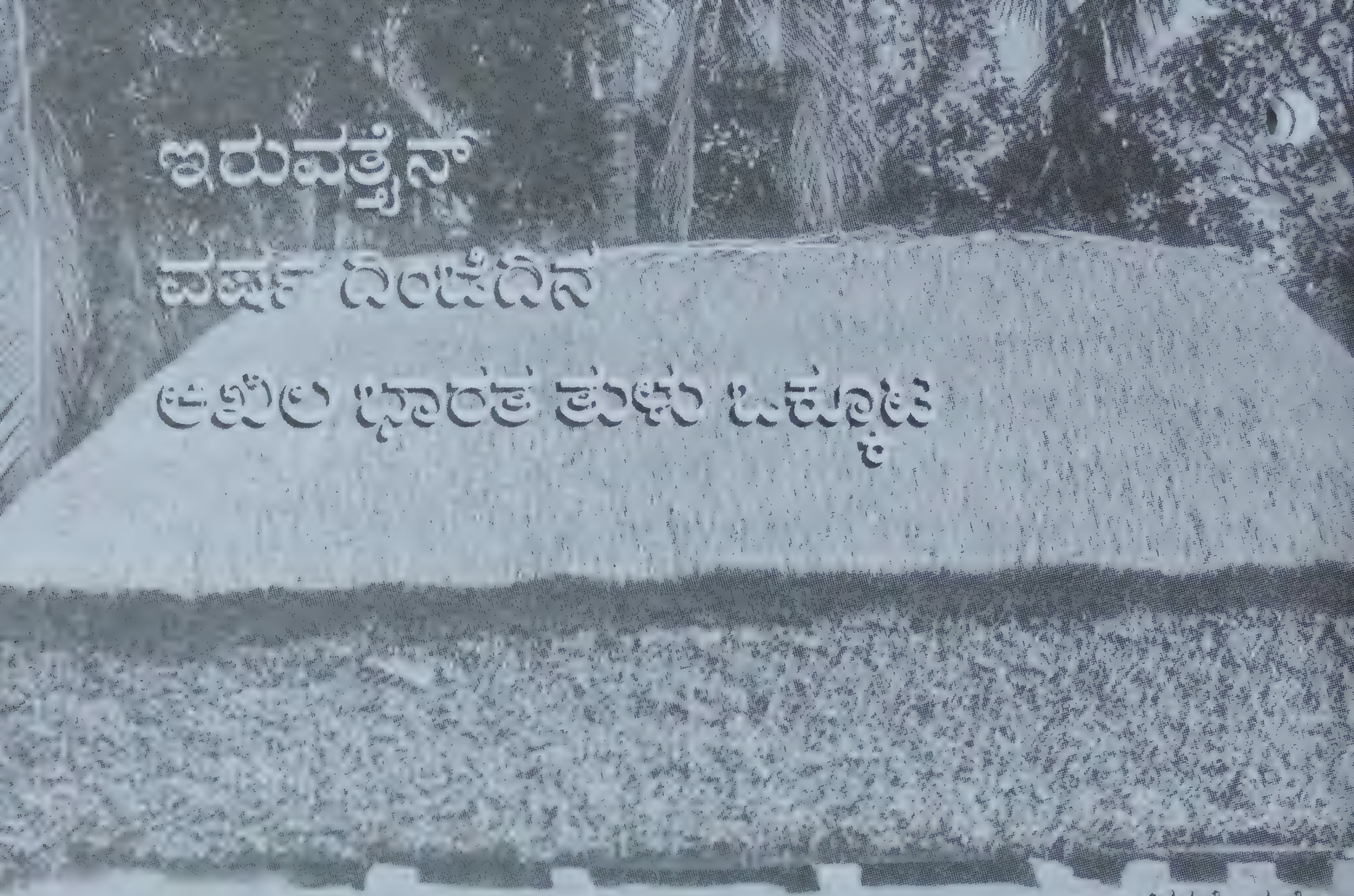

ಚಿತ್ರಕೃಪೆ : ಮನೋಹ

■ ರತ್ನಕುಮಾರ ಎಂ.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟಗ್ 2014ಕ್ 25 ವರ್ಷ ದಿಂಜಿಂಡ್. 1989ಟ್ ಉಂದು ಪುಟ್ಟುಂಡು. ರಾಜ್ಯದ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ ಕರೆತ 3 ಜಿಲ್ಲೆಲೆಡ್ (ದಕ್ಷಿಣ, ಉಡುಪಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಸರಗೋಡು) ಇಪ್ಪುನ ತುಳುನಾಡ್ದ ತುಳುಕೂಟೊಲು, ರಾಜ್ಯಬೊಕ್ಕ ಪರರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ ಇಪ್ಪುನ ತುಳು ಸಂಘಟನೆಲು ಸೇರ್ದ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟಡ್ ಇತ್ತೆ 24 ಸದಸ್ಯೆರುಲ್ಲೆರ್.

1989 ಎಪ್ರಿಲ್ 15-16ತ್ತಾನಿ, ಮೂಲ್ಕಿಡ್ ನಡತಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನಡ್ ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟ ರಚನೆಗಾದ್ ಒಂಜಿ ಗೋಷ್ಠಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ದಿ. ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಆ ಗೋಷ್ಠಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್. ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಈ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷೆರ್.

ದಿಲ್ಲಿ 'ತುಳುವೆರ್' ಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕೆರಾಯಿನ ಬಾ. ಸಾಮಗೆರ್ ಮುಂಬೈ ತುಳುಕೂಟ, ಬೆಂಗಳೂರು ತುಳುಕೂಟ, ಬರೋಡ ತುಳು ಸಂಘ, ನಾಸಿಕ್ ತುಳು ಸೇವಾ ಸಂಘ, ಮಿರಜ್-ಸಾಂಗ್ಲಿ ತುಳುನಾಡ್ ಸಂಘ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ತುಳು ಸಮಾಜ, ಚೆನ್ನೈ ತುಳುಕೂಟ ಅತ್ತಂದೆ ತುಳುಕೂಟ-ಕುಡ್ಲ ಉಡುಪಿ ತುಳುಕೂಟ, ಪುತ್ತೂರು ತುಳುಕೂಟದ ಸ್ಥಾಪಕಾಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ -ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಈ ಗೋಷ್ಠಿಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತೆರ್. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟ ಆವೊಡು ಇನ್ಪಿನ ಅಕ್ಲೆ ಮಾತೆರ್ನ ಒಮ್ಮತದ ತೀರ್ಮಾನದಂಚ ಘಟನೆ ತಯಾರಾದ್ 1989 ನವೆಂಬರ್‌ಡ್ ನೋಂದಣಿಲಾ ಆಂಡ್. ದಿ. ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಸ್ಥಾಪಕ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್ ಸರ್ವಾನುಮತಟ್ ನೇಮಕ ಆಯೆರ್. ತನ್ನ ಕಡೆ ದಿನಮುಟ್ಟ ಪಂಡ 1996 ಮೇ 16 ಮುಟ ಆರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ರಾದ್ ತುಳು ಭಾಷೆ -ಸಂಸ್ಕೃತಿಲೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಬಲಪ್ಪಾವೆರೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಮೀರ್ದ್ ಕಾನಿಗೆ ಕೊರ್ತೆರ್.

ತುಳು ಭಾಷೆದ ಬುಲೆಚಿಲ್, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪಾವೊಂದು ನಮ ಜೋಕ್ಲುಪುಲ್ಯಲೆಗ್ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪುನಿ, ತುಳುಭಾಷೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗಾತ್ರ ಸಾಹಿತಿಲೆನ ಬೆರಿಬೊಟ್ಟುನು, ತುಳುವೆರ್ನ ಸಂಘಟನಾಶಕ್ತಿನ್ ಬಲಮಲ್ಪುನು, ಒಕ್ಕೂಟ ಸದಸ್ಯೆರುಲಯಿ ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಸಂಪರ್ಕ ವೃದ್ಧಿಗಾದ್ ಬೆನ್ಪುನು, ಗತಿದಾಂತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಸಹಾಯಮಲ್ಪುನು ಒಕ್ಕೂಟದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶ.

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಲೆಡ್ ಪಜ್ಜೆಪಾಡ್ದ್ ಬಲತಿ ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟ 1994ತ್ತ ಎಪ್ರಿಲ್ 22, 23, 24ತ್ತಾನಿ 3 ದಿನತ ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನನ್ ಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ರಾಜರ್ಷಿ ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷೆರ್. ದುಬೈ ಬೊಕ್ಕ ಮಸ್ಕಟ್ ತುಳುಕೂಟದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕುಲ್ಲಾ ಸೇರೊಂದಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ವಿಶ್ವತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನಪನ್ಪಿ ಒರು ಬತ್ತ್ಂಡ್. 'ಕದಿಕೆ' ನೆಂಪು ಸಂಚಿಕೆ ಅತ್ತಂದೆ 15 ಪೊಸ ತುಳು ಬೂಕುಲು ಬುಡುಗಡೆ ಆತ್ಂಡ್. ತುಳು ಸೇರ್ದ್ 8 ಭಾಷೆಲೆನ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ಸಹಿತ 3 ದಿನಟ್ 10 ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಲು, ಅಡ್ಯಾರ್‌ಗುತ್ತುದ ದೈವ ಕಾಂತೇರಿ ಧೂಮಾವತಿ ಬಂಟ, ಮುಂಡಿತ್ತಾಯಗ್ ಅಡ್ಯಾರ್‌ಡ್ ಎಪ್ರಿಲ್ 23ತ್ತಾನಿ ಧರ್ಮನೇಮ-ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅನ್ನ ಸಂರ್ತಪಣೆ ಆನಿ ನೇಮಕರಿನೆ ಆಟ ಬೊಕ್ಕ ಎಪ್ರಿಲ್ 24ತ್ತಾನಿ ಜಪ್ಪು ಮುಗೇರ್‌ಡ್ ಒಂಟಿಕೆರೆ ಕಂಬುಲ ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇನಳದ ಭಾಗವಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅಪ್ಪಗದ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ತುಳುವೆ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊೖಲಿಯೆರ್ ವಿಶ್ವತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಲ್ದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಸಮ್ಮೇಳನ ವೇದಿಕೆಡ್ದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ.ವಿವೇಕ ರೈ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನೆತ್ತ ಘೋಷಣೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ದಿನರಾಜೆ ಭೂತಾಳಪಾಂಡ್ಯೆ ಅಳಿಯ ಸಂತತಿ ಕಟ್ಟಲೆದ ಮೂಲ ಪುರುಷೆ. ಅಂಚಾದ್ ಬಾರ್ಕೂರುಡು ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟ 1998 ಮೇ 9-10ತ್ತಾನಿ ರಡ್ಡ್ ದಿನತ್ತ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನ ಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಡಾ. ಪಿ. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಆದಿತ್ತೆರ್.

ಮಡ್ಯಾರ್‌ದ ಶ್ರೀ ಆದಿ ಪರಾಶಕ್ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸಭಾಂಗಣೊಡು 2005ಟ್ ತುಳುಕು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮಾನ್ಯತೆಗಾದ್ ಕೇಂದ್ರ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಲೆಗ್ ಒತ್ತಡ ಪಾಡುನ ಒಂಜಿದಿನತ ಗಡಿಬಿಡಿನ್ಲಾ ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟ ಲಕ್ಕಾದ್ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ತನ್ನ ಬೊಳ್ಳಿ ಪರ್ಬದ ನೆವನೊಡು ವಿಶ್ವ ತುಳುವೆರೆ ಪರ್ಬ ಮಲ್ಪುನ ತಯಾರಿ ನಡತೊಂದುಂಡು. ನೆಕ್ಕಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಬೆರಿಸಾಯೊಡು ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟ ದುಂಬುಂತುದುಂಡು. ಬರ್ಪಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 12,13, 14ದಾನಿ ಕುಡ್ಲ ಅಡ್ಯಾರ್ದ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿದ ಅಂಗಣೊಡು ವಿಶ್ವ ತುಳುವೆರೆ ಪರ್ಬ ನಡಪುದ್ರೆಗ್ ನಿರ್ಧಾರ ಆತ್ಂಡ್. ನೆತ್ತ ಅಟ್ಟಣೆ ಬರಾಸ್‌ಡ್ ಆವೊಂದುಂಡು. ಈ ಲೇಸ್ ಪೆರ್ಮೆ-ಗೆಲ್ಮೆ -ಸೊಲ್ಮೆದಾಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಎಂಕ್ಲೆಗುಂಡು.

ಕಡಂಜನ ಕಾರ್ನೀಕ

■ ಎನ್.ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮುಲ್ಕಿ

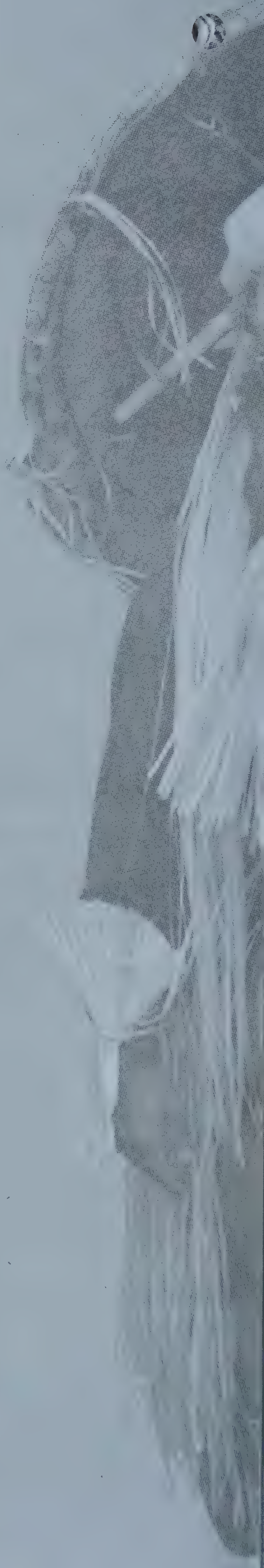

ಕೀರಿ ಕಟ್‌ದ್ ದೊರಿವುನ ಬರ್ಸದ ನೀರ್
ಜಾಲ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪರೆ ಇಡೆಯಿಜ್ಜಿ ಮೇರ್
ಕೂರು ಕಟ್‌ದ್ ಕುಲ್ದಿನಿ ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ ಎದುರು
ಚಂಡಿ ಕನಕ್‌ಡ್ ಪುಗೆ ಲಕ್ಕು ನದ್‌ರ್

ಬಾರಿ ಬಜದ ತಿಂಗೊಲು ಆಟಿ
ಬಡವೆರೆ ಇಲ್ಲಾಡ್ ಪುಗೆ ಲಕ್ಕರಿಜ್ಜಿ
ತೆಡಿಲ್‌ದ ಬೆಡಿತೊಟ್ಟು ಮೆಂಚಿದ ಬೊಲ್ಪು
ಕೇನೊಂದುಂಡು ಇಂಚಿಡ್ದ್ ಬೊಬ್ಬೆ

ಗಲ್ಲ್ ಗದ್ದಲ ದಾದಂದ್ ತೆರಿಯರೆ
ಕಂಡಿದ ಬಾಕಿಲ್ ವರ್ದ್ದ್ ತುಯ್ಯೆ
ರಣೊಕೊಂಬು ಬ್ಯಾಂಡ್‌ದ ವಲಸಾರಿ ಅಯ್ಯೊ
ಕೆಬಿ ಕಿಲೆವುಂದುಂಡು ಕೇಣುನ ಸಬ್ದೊ।

ತೂಪಿನಿ ದಾದೆನ್, ಪೋಡಿದ್ ಪೋಯೆ
ಮಲ ಮಲ್ಲ ಬೂತೊಲು ಬಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ
ಬೂರೊಂದು, ಬುಲ್ತೊಂದು ಪರುಕಡೆವೊಂದು
ಸಾರತ್ತ ಒಂಜಿ – ಲೆಕ್ಕೊಗು ಮಲ್ಲ

ಜಾರಂದಾಯೆ ಮಹಿಸಂದಾಯೆ ಮಲೆರಾಯೆ
ಬಂಟೆ ಜುಮಾದಿ, ಪಿಲ್ಚಂಡಿ, ಪಂಜುರ್ಲಿ
ಉಂದೊಂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ನಮಸ್ಕೆ ನಡಪಂದ್
ಗುಂಡೊಡೆ ಕುಲ್ಲುಗ ಬಾಕಿಲ್ ಬಂದ್

“ದೇವೆರೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ್ ತೆರಿಯೋಣುಗ
ಇಜ್ಜಾಂಡ ಈ ಕಡಂಜಗ್ ಒಲ್ತೀತ್ ಚರ್ಬಿ

ಬೂತಲೆ ಮಾತ ಗಿಡರುವೆ ಗಟ್ಟೊಗು
ತಿಂಗೊಲು ಕರಿನಂಗೆ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲುಗ'' ।

ಬರ್ಸೊಡು ಚೆಂಡ್ಯಾದ್ ಬೂತೊಲು ಮಾತ
ಕಾರ್ಡ್ದ್ ತರೆಮುಟ್ಟ ಕುಂಬರುವ
ಕಡ್ಸಲೆ ಕೈಟೆಜ್ಜಿ ನುಡಿಗಟ್ಟ್ ಕೊರ್ರೆಜ್ಜಿ
ತೂಯಿನಕಲೆ ಕಣ್ಣ್ದ ಕಿಡಿ ರಾಪಿನಂಚ ॥

ಕಂಡೊಡು ಕೆಯಿ ತಿನ್ಪಿ ಕೈಕಂಜಿ ದೇರುಲೆಕ್ಕೊ
ಕೆಂಚಿ ಮೊಸೆದ ಕುಪುಲ್ ಕಣ್ಣ್ದ ಜವಣೆ
ತಂದೆಲ್ ಕೈಟುಂಡು ತೊಂದೆ ಬಂಜಿನ್ ಪಕೊಂಡು
ಗಿಡರೊಂದುಲ್ಲೆ ಬೂತಲೆ ಸಂತಾನ ಮಾತೊ

"ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಜೈದಿನ ಯಾನ್ 'ಬೆರ್ಮೆರೆ ಮಾಣಿ'
ಮಾಂಕಾಳಿ ಎನ್ನಪ್ಪೆ ಮಾಮಲ್ಲ ತ್ರಾಣಿ
ಬೂತೊಲೆ ಒಟ್ಟುಗು ಸೀಕ್‌ಸಿರ್ಕ್‌ದ ಮಾರಿ
ಗಿಡಪುವೆ ಪೋಡ್ಯಡೆ ಬೊಡ್ಚೆಂಕ್ ಕೋರಿ'' ।

ಆಟಿದ ತಿಂಗೊಲು ಬೆನೆರಿಜ್ಜಿ ಬೇಲೆ
ಮಾಟದ ಬರ್ಸೊಡು ತಿನರಿಜ್ಜಿ ಬೋಲೆ
ಬೂತಲೆಗೊಲ್ತುಡ್ದು ಪೂ ನೀರ್ ಬಾರ್ನೆ
ಈ ಕಡೆಂಜೆ ಎಂಕಲೆಗಾಪಿನ ಜವಣೆ

ಇಂದ್‌ದ್ ಜನೊಕುಲು ಸುಗಿತೆರ್ ಇಂಚ್ಯಾನ್
ಇಲ್ಲ್‌ಲ್ಲ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆರ್ ಪಡಿನ್
ಪುಲ್ಕಟ್ಟೆ ಸಾಂತಣೆ ಪುಲಿಮುಂಚಿ ತಿಕಿನ
ಸಂಕೋಚ ಪರಿಹಾರ ಕುಸಿತೊಂಜಿ ಸಕುನ

ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನೊಕುಲೆಗಾಟಿದ ತಿಂಗೊಲು
ಆಡೊಂದು ಪೋಪಿನ ಅಡಲಅಡ ತಾದಿ
ಉಡಲ್‌ಡ್ ಉದಿಪುನ ಬೆಂಗ್‌ನ್ ತಾಂಗುನ
ಕಡಂಜನ್ ಸುಗಿಪುಲೆ ಸುಕೊತ ಸುದ್ದಿ ॥

ತ್ರಕೃಪೆ : ಸತೀಶ್ ಇರಾ

ಒರೊ ಲಕ್ಕ್ ದೇವಿ

■ ಅಗ್ರಾಳ ನಾರಾಯಣ ರೈ ನೆಲ್ಯಾಡಿ

ಓ ಅಪ್ಪೆ ಪುಣಚಾಪ್ಪೆ ಪಿರ್ತಿ ತೋಜಾಲ ಉಡಲ್ಗ್ ಬಕ್ತಿ ಬುಳೆಪಾಲ ।
ಒರೊ ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕ್ ಮಾಯೆ ಬುಡು ಅಬಯೊ ಕೊರು ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕಪ್ಪೆ॥ ಪ ॥

ಲಕ್ಕ್ ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿಯೆ ಲಕ್ಕಪ್ಪೆ ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕ್
ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣೆನೆ ನಿನ ಬಾಕ್ಲ್‌ಗೇ ಬೊಳ್ಪು ಕೊರ್ಯೆ
ಪುಂಚದಾ ಜೋಕ್ಲೆನೊರೊ ಮುಗುರು ತೆಲ್ಕೆಡೇ ತೂಲ
ಮಹಿಷನ ಕೋಪೊ ನಿಕ್ಕ್ ಎಂಕ್ಲೆಡಾ ದಾಯೆ ।

ಬೂಮಿಡುಲ್ಲನ ಈ ಮುಗಲ ಮಿಂಚಿ ಪಗರಿಡುಲ್ಲನೊ
ತೆರಿಯಂದಿ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಕಣ್ ಸನ್ನೆಡೇ ಲೆಪ್ಪು ಕೈತಾಡೆ
ನಿನ ಚಾಕ್ರಿ ಏತ್ ಮಲ್ತ್ಂಡಲ ಯಾವಂದಿ ಬಕ್ತಿದಾ ಮನಸ್
ಒರೊ ತೂಲ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಓ ಅಪ್ಪೆ ಅಪ್ಪೆ ಚಾಮುಂಡಿ ॥

ಕೋಪೊ ಬನ್ನಗ ರೌದ್ರಿ ಪಿರ್ತಿ ಬನ್ನಗ ಪೆದಿಯಪ್ಪೆ
ನಿನ ಪೊರ್ಲುದಾ ಮುಗುರು ತೆಲ್ಕೆ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಮಿರೆಪೇರ್
ಅವೆಟೇ ಬದ್ಕೊಂದ್ ಎನ್ನಿನಾ ನಿನ ಬಾಲೆಲು ಎಂಕ್ಲು
ಓಲುಲ್ಲ ಒರೊ ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕ್ ದರ್ಶನೊನು ಕೊರ್ಲ॥

ಬಾಲೆ ಬುಳ್ತ್ಂಡನೇ ಅಪ್ಪೆ ಉಡಲ ಪೇರ್
ಬಕ್ತಿ ಪಿರ್ತಿಡೇ ನಟ್ಟುವೊ ಒರೊ ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕಪ್ಪೆ
ಆಕಾಸೊ ಬೂಮಿ ಮುಟ್ಟಲ ನಿನ್ನ ರೂಪೊ
ಆದಿಸಕ್ತಿ ಈಯೆ ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿ ಯೋಗ ನಿದ್ರೆನ್ ಬುಡ್ದು ಒರೊ ಲಕ್ಕಪ್ಪೆ।

ಒಂಟಿ ಚಕ್ರಾದೀಶೆ ಕೆಂಪು ಕೆಂಪಾದೇ ಬತ್ತೆ
ಈರ್ನ ಗುಂಡೊ ಬಾಕ್ಲ್ ದೆತ್ದ್ ತೆಲಿಕೆಡೇ ತೂಲೆ
ಈರೆ ಮಿತ್ತೇತ್ ಆಯನಾ ಪಿರ್ತಿ ಗೊತ್ತಪ್ಪೆ
ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಿಕೆ ಈಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರಿ ಈಯೆ ಅತ್ತೋ ।

ಪಂಚ ಭೂತಾತ್ಮ ಶಿವ ರಮಣಿ ಈಯೆ ದೇವಿ
ಸರ್ವ ರಕ್ಷಕಿ ಈಯೆ ಸರ್ವಾತ್ಮಿಕೆ ಈಯೆ
ಧನಧಾನ್ಯ ಕೊರ್ಪುನಾಲ್ ಈಯೆ ಅಪ್ಪೆ
ಪರಬ್ರಹ್ಮೆ ಬ್ರಹ್ಮೆ ಈಶೆಲ ಈಯೆ ।

ಸರ್ವ ಆತ್ಮೊಲ ಈಯೆ ಸರ್ವ ಜೀವಾತ್ಮಿಕೆ ಈಯೆ ಅಪ್ಪೆ
ಅಪ್ಪೆಸ್ತಿರೊ ಬಕ್ತಿಡ್ ನಿನನ್ ಮೆಚ್ಚವೊಲಿ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುಡು ಮಾನ್ಯನ್ ಮೆಚ್ಚಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪುಣಚಾಪ್ಪೆ
ಅಪ್ಪೆ ಸಿದ್ಯಪ್ಪೆ ನೇಲ್ಯಪ್ಪೆ ಮಲ್ಲಪ್ಪೆ ಲೋಕೊದಾ ಅಪ್ಪೆ ಪುಣಚಾದ ಸಿರಿದೇವಿಯೆ !!!
ಪುಣಚಾದ ಜೋಕ್ಲೆನ ಉಡಲ್ಡ್ ಕಡಲ್‌ದಾತ್ ಪಿರ್ತಿ ಉರ್ಕರಡ್ ॥

"ಸರ್ವ ಜನಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು"
"ಶುಭಮಸ್ತು"

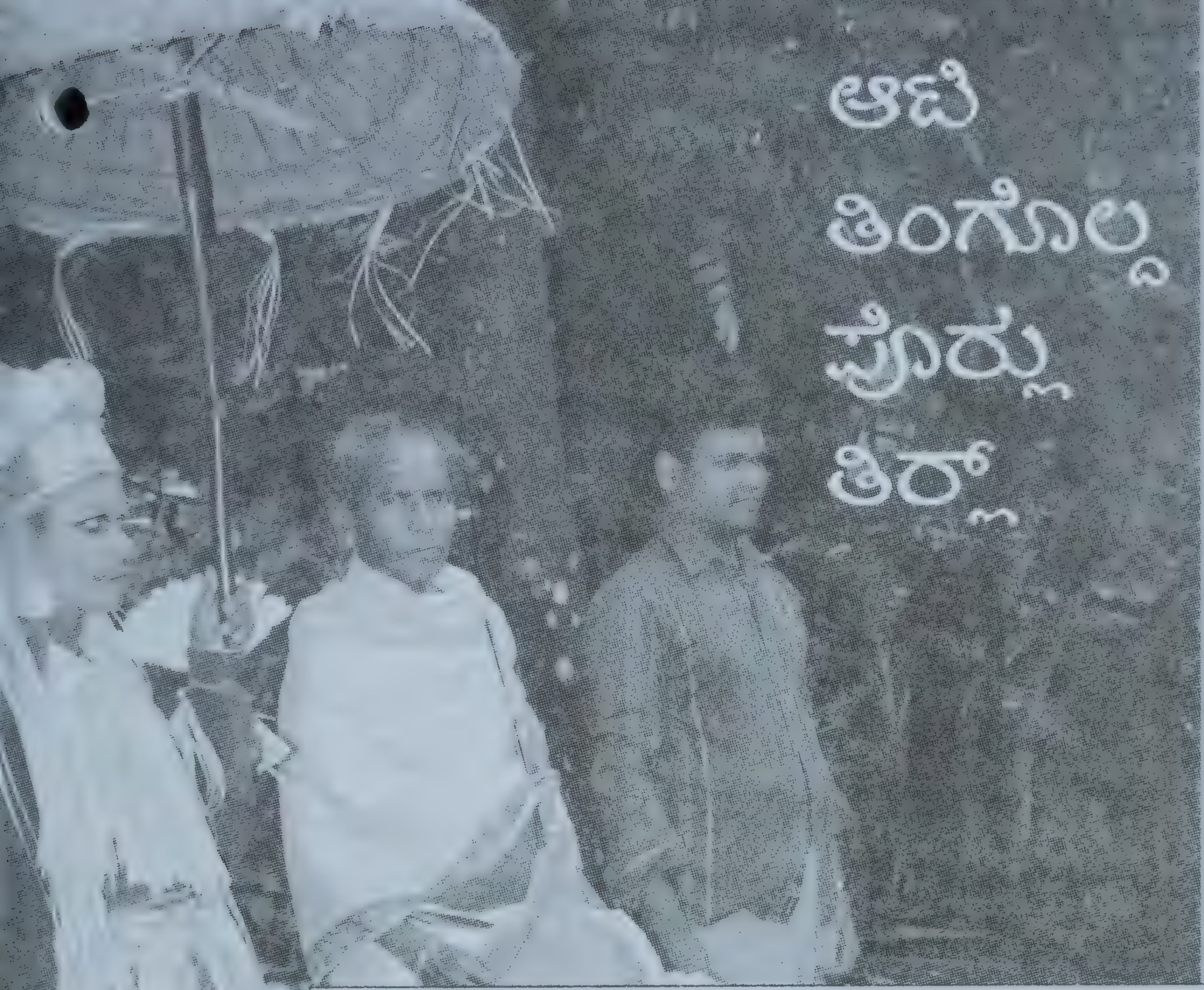

ಚಿತ್ರಕೃಪೆ : ಸತೀಶ್ ಇರಾ

ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಪೊರ್ಲು ತಿರ್ಲ್

■ ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ

ಇತ್ತಾತೆ ಕಾರ್ತೆಲ್ ಕರಿದ್ ಆಟಿ ಸುರಾತ್ಂಡ್. ಉಂದೊಂಜಿ ಬಜೀ ಜದ್ರದ ತಿಂಗೊಲು ಆಯಿನೇದ್ಲಾವರ ಬೂತೊ ಸಾನೊಲೆಡ್ ಆಟಿ ಸಿಂಗಡೆದಾನಿ ದೈವೊಲೆಗ್ ಅಗೆಲ್ ಬಲಸ್‌ದ್ ಬುಡುಂಡ ಆಟೀಡೀಕ ಬೂತೊಲು ಸಾನೊದ್ದು ಪಿದಯಿ. ದೇಸಾನೊಡ್ಲಾ ದೇವೆರೆಗ್ ಇಸೇಸ ಪೂಜೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲು ತುಳು ನಾಡೊರ್ಮೆ ಬಜೀ ಜದ್ರದ ತಿಂಗೊಲು ಇಂದ್‌ದೇ ಪಿರಾಕ್‌ದ್ದೇ ರೂಡಿಡುಂಡು. ಅಂಚಾದೇ ತುಳುವೆರ್ನ ವಾವೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಮೆಲ್ಲಿಲಾವಡ್ ಶುಬ ಕಜ್ಜೊವಾಡ್ ಈ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ ನಡಪೆರೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಪಿದಯಿ ಕೀರಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬರ್ಸೊ, ಮಾರಿ ಬೊಳ್ಳ, ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಳಿ ಮನ್ಸುನಕ್ಲೆಗ್ ನಾನಾ ರೀತಿದ ಅಪಕೊಟಲೆ, ಕಾಡ್ ಮುಗೊರ್ಲೆನ ಅಕ್ರುತ್ಯೊಲು, ನಾನಾ ರೀತಿದ ಸೀರ್ಕ ಕೋಟಲೆ...! ತುಳುನಾಡ್‌ದ್ ಜನಮಾನಿಲೆನ ಕಸ್ಟೊನು ಗೋಸ್ಟ್ ಮಂತಿನ ಇಸರ ದೇಬೆರ್ ಊರುಗು ಪೊಗ್ಗುದಿನ ಮಾರಿನ್ ಬೆರಿಪತ್ಯೆರ್ಂದ್ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತಿತ್ತಿನ 'ಕಳೆಂಜ' ಇನ್ನಿನ ದೈವೊಗು ಅದೆಚ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಆಯೆ ಗಟ್ಟ ಜತ್ತ್‌ದ್

ಬರ್ಪುನೆಕ್ ದುಂಬೇ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಊರೊರ್ಮೆ ಇಲ್ಲ್‌ಲೆನ್ ಅಡ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್, ಅಟ್ಟೊಲೆನ್ ಕುಡ್ತು ಪತ್ತ್‌ದ್, ಚಾಲ್ಯನ ಬಲೆ ಮಾಜಾದ್, ಕರ ಬಿಸಲೆ, ತಟ್ಟಿ ಕುಡ್ಪುನು ದೆಕ್ಕ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆಟಿ ಸಿಂಗಡೆದಾನಿ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಬರ್ಪುನ ಕಳೆಂಜನ್ ಎದ್ಕೊನ್ಯೆರೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೊನ್ಪೆರ್. ಇಂದೆಕ್ 'ಆಟಿ ಪಿದಯಿ ಪಾಡುನಿ' ಇಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಕಾಲ ಕರೀನೇ ಕಳೆಂಜನ ಮಾತ್ರೆನ್ ತುಳುವ ಸಂತತಿಗ್ ತೆರ್ಪವು ಲೆಕ್ಕ ತುಳುವೆರೇ ಕಳೆಂಜನ ಏಸ ಪಾಡೊಂದು, ಆಚರ್ನೆ ಮಲ್ತೊಂದು ದುಂಬೊರ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಪಿರಾಕ್‌ದೆರ್ ಆಟಿ ಕಳೆಂಜನ ನಲಿಕೆನ್ ನಲಿಕೆ ಸಮಾಜದಕ್ಲು ತೋಜ್ಪವೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಪಾಡ್‌ಲಾ ಆತ್‌ಂಡ್. ಜಕ್ಕ್‌ಡ್ ಜವನ್ಯಗ್ ಕಳೆಂಜನ ಏಸ ಪಾಡ್ಪೆರ್ - ಕಂಗ್‌ದ ಪಾಲೆದ ಮುಟ್ಟಾಲೆ, ಕೈಕೊಂಡಿ ತಿರಿಮುಡಿ, ಮೋನೆಗ್ ಚುಟ್ಟಿ, ಸೇಡಿ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬೊಟ್ಟು, ತರೆ ತಟ್ಟು, ತರೆ ಮಣಿ, ಬೊಲ್ದು ಮೀಸೆ, ಬೊಲ್ದುಗಡ್ಡ, ತಾರಿದ ಮಡಲ್‌ದ ಬೊಲ್ಕೊಡೆ... ಉಂದು ಕಳೆಂಜನ ಒರು.

ನಲಿಕೆ ಸಮಾಜದ ಒರ್ತಿ ಪೊಂಡ್ಜೊವು ಕಳೆಂಜನ ಪಾಡ್ದೊನೊನು ರಾಗೊಡು ಪನಂದೊಪ್ಪುನಗ ಬೊಲ್ಕೊಡೆನ್ ದತ್ತ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಗ್ ತಿರ್ಗವೊಂದು ಪಾಡ್ದನೊಗು ತಕ್ಕ ಲಯಬದ್ಧವಾದ್ ಕಳೆಂಜನ ಏಸದಾರಿಲಾ ಪೊಡಿ ನಲಿಕೆ ನಲಿಪುವೆ.

ಆಟಿ ಕಳೆಂಜೆ ನಲಿಕೆ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಸುರೂತ ಬಾಗೊಡು ಕಳೆಂಜೆ ಏರ್ ಪನ್ಪಿನ ವಿವರ ಉಂಡು. ಕಳೆಂಜೆ ಏರೆನ ಮಗೆ, ಆಯನ್ ಉಂಡು ಮಂತಿನಕ್ಲು ಏರ್, ಆಯೆ ಒಲ್ತು ಬತ್ತೆ, ದಾಯೆ ಬತ್ತೆ ಇನ್ಪಿನ ಇಸಯಲಾ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಕಳೆಂಜೆ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಊರುದ ಮಾರಿ ಕಳೆವೊಡು... ಸುಕ ಆದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಆ ಪಾಡ್ದೊನೊನು ಇಂಚ ಪನೊಲಿ -

'ಕಳೆಂಜೆ ಕಲೊಕ್ಕು ಬೂರೊಂಡೆ ಉಲ್ಲಯಡಾ ....'
ಕಳೆಂಜೆ ಕಳೆಂಜೆನಾ ... ಕೇನ್‌ಂಡೆನ್ನಾಯಾ.....
ಪಡ್ಡೆಯಿಡ್ ಮಾರಿ ಬೊಲ್ಲ ಕಳೆಂಜಾ ...
ಮಂದಿಲು ಸಿರ್ಕ್‌ಡ್ ನರಲೊಂದುಲ್ಲೆರ್ಯಾ ...
ಗಟ್ಟ ಜತ್ತ್ ಬತ್ತಾನಾ ಕಳೆಂಜಾ ... ಪಡ್ಡೆಯಿ ತಿರ್ಗ್‌ಯಾನಾ....
ತಾದಿ ತಾದಿ ತಿರ್ಗ್‌ಯಾನಾ ಕಳೆಂಜಾ... ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ನಾಡ್ಯಾನಾ ...
ಗಟ್ಟದ ನೀರ್ ತಲ್ತಾನಾ ಕಳೆಂಜಾ... ಮಾರಿ ಗಿಡಯಾನಾ ...
ಬೂಮಿಡ್ ಬರ್ಸೊ ಬರಡ್ ಕಳೆಂಜಾ... ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಬುಲೆ ಆವಾಡ್...
ದೊಂಬು ಬರ್ಸೊಲಾ ಉಪ್ಪಡ್ ಕಳೆಂಜಾ ... ನಮ್ಮ ಕೆಲಸೊಲಾವಡ್...
ಊರೊರ್ಮೆ ನಾಲೊರ್ಮೆ ಕಳೆಂಜಾ... ಬುಳೆಸಿರಿ ಅರಿಬಾರ್ ಉರ್ಕರಡ್...
ಸಿರಿಕಾಲ ಸೊರ್ಕಡ್ ಕಳೆಂಜಾ ... ಅಲೆ ಪೇರ್ ಸಮೆಲಡ್...
ಅರೆಗಾಲ ಮರಿಯಾಲ ಕಳೆಂಜಾ ... ಊರುಡ್ದು ಬರಗಾಲ ಬಲಿಪಾಡ್...
ಅರೆಗಾಲ ಮರಿಯಾಲ ಕಳೆಂಜಾ ... ಊರುಗು ಸುಕೊ ಸಂತೋಸ್ ಕೊರಡ್...

ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಕಷ್ಟ ದಾದ ಪಂಡ ಇತ್ತೆದ ಕಾಲದ ನಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್. ನೂತಾಜಿ ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ವಾ ನಮೂನೆದ ಬಂಜ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ತು ಉಣ್ಪೆರೆಲಾ ಅರಿ ಇಜ್ಜಂಡ್. ಅಪಗ ತೇವು, ತಜಂಕ್, ಕಂಡೆ ಕೆರೆಂಗ್, ಸಾಂತಣಿ, ಮಾಂಬಲ, ಉಪ್ಪಡ್ ಪಚ್ಚಿಳ್, ಮರಿಯಲದ ಗುಜ್ಜೆ ಪೆಲಕಾಯಿ... ಉಂದು ಮಾತಾ ತೆನಸ್ಸ್‌ಲೆಡೇ ಬಂಜಿ ದಿಂಜವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಪೊರ್ತು ಗಂಜಿ ಬೆಯ್ಪುಯೆರ್‌ಡ ರಡ್ಡ್ ಪೊರ್ತು ಕಾಲಿ ತೆಲಿ ಪರ್ದ್ ದಿನ ದೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಒರತ ಮುಗಿಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಬೇಲೆ ಇಜ್ಜಿ. ಉಣ್ಪೆರೆ ನುಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿ. ಪಿದಯಿಡ್... ಕೂಟ ಬೊಲ್ಲ. ಆಯಿತೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕಟ. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಆ ಕಾಲೊಡು ಆ ಜನಮಾನಿಲು ಕಳೆಂಜಡ ದಾದ ಪನ್ಪೆರ್ ಪಾಪಾ...! ಸಿಂಗಾರದ ಪದ್ದೈ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸುಕೊನು ಪಟ್ಪೊಣ್ಪೆರೆ ಸಾದ್ಯನಾ? ಕಷ್ಪೊಣೇ ಪನೊಡಾತೆ.

ಆಟಿದವು ತಿಂಗೊಲುಂದು ಮಾರಿಗಿಡವುನಾ ಕಳೆಂಜಾ...
ಅಟ್ಟ ಮಾಡ್ ಅಡ್ತ್‌ದ್ ಅರಿಬಾರ್ ನಾಡುನಾ !
ಬರ ಪತ್ತಿ ತಿಂಗೊಲುಂದು ಅರಿ ಮುಗಿಯುನಾ ಕಳೆಂಜಾ ...
ರೆಚ್ಚೆಗೂಂಜಿ ತಿಂದ್‌ದ್ ದಿನ ನೂಕುನಾ !
ಕಾಡ್ ಸೊರ್ಕುನ ತಿಂಗೊಲುಂದು ಕೇನೆ ಬುಲೆವುನಾ ಕಳೆಂಜಾ...
ತಪ್ಪು ಕನಕ್ ತುಂಬುದು ಸೊಂಟ ಪೊಲಿಯುನಾ !
ಕೆಸರ್‌ದವು ತಿಂಗೊಲುಂದು ಬಿರೆಲ್ ಕುರಿಯುನಾ ಕಳೆಂಜಾ ...
ಕುಂಜಡಿತ್ತಿ ಕುದುಕನಕುಲು ಕೋರಿ ನಾಡುನಾ !
ಬಂಜಿಗರ್ದ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಮಂದಿ ಬೆನ್ಪುನಾ ಕಳೆಂಜಾ ...
ತೇವು ತಜಂಕ್ ಲಾಂಬು ಕಂತ್‌ದ್ ಕಜಿಪಾಪುನಾ !
ಇರ್ಪೆ ತೇರೆ ಕೆತ್ತೆದವು ಗಂಜಿ ಮಲ್ಪುನಾ ಕಳೆಂಜಾ ....
ಕೈಲ ಪುಲೆರ ಕೊಡಿ ಕಿನ್ಕ್‌ದ್ ಚಟಿನಾಪಿನಾ!
ಇತ್ತಿನಕುಲು ಬಜಿಲ್ ಬೊಂಡ ತಿಂದ್ ಮೆರೆವುನಾ ಕಳೆಂಜಾ...
ಎರ್ಕಡಿಲಾ ಪೊಕ್ಕಡೆಂದ್ ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬುನಾ !
ಸಂಕಡದ ತಿಂಗೊಲುಂದು ಮರ್ದ್ ಪರ್ಪಿನಾ ಕಳೆಂಜಾ ...
ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಕಾಯೆರ್ದ ಕಣೆ ಊರುನಾ !
ಆಟಿದವು ತಿಂಗೊಲುಂದು ಆನೆದಂಚಿನಾ ಕಳೆಂಜಾ ....
ಪುಲಿತ ಬಿತ್ತ್, ಪೆಲ್ತರಿ ತಿಂದ್ ದಿನ ಗೆನ್ಪುನಾ !
ಮಾರಿ ಬೊಲ್ಲೊನು ತಲ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ್ ಒರಿಪುವನಾ ಕಳೆಂಜಾ...
ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಪರೆಜಿ ಕಟ್ಟದ್ ಪಂಜಿ ಗಿಡಪುವನಾ!
ಬರ್ಪಿ ತಿಂಗೊಲುಂಡು ಪುಣ್ಯ ಮಲ್ತಿನಾ ಕಳೆಂಜಾ ...
ಅಟ್ಟೆಮಿಗ್ ಕಡಿರ ಮಗೆ ಅಡುವಾಪಿನಾ !

ಬರ್ಪಿ ತಿಂಗೊಲುಂಡು ಪುಣ್ಯ ಮಲ್ತಿನಾ ಕಳೆಂಜಾ ....
ಚೌತಿ ಪುದ್ದರಾದ್ ಮಂದಿ ಗೌಜಿಡುಪ್ಪುನಾ !
ಆಟಿ ಬತ್ತ್‌ಡ್‌ಂದ್ ಅಪ್ಪಮ್ಮೆ ದಿನ ಗೆನ್ಪುನಾ ಕಳೆಂಜಾ ...
ಪೊಸ ಮದಿಮಳೆನ್ ಆಟಿ ಕುಲ್ಲಯೆರೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪುನಾ !
... ಊರುಗು ಪೊಗ್ಗುದಿನ ಮಾತಾ ಮಾರಿಲೆನ್, ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕಡೊಲೆನ್,
ಕಸ್ಟ ಕೋಟಲೆನ್ ಕಳೆಂಜೆ ಪಡ್ಡೆ ಕಡಲ್‌ಗೇ ಬೆರಿಪತ್ತಡ್....

ಇಂಚ ಜನೊಕ್ಲು ಸುಗಿತೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ ಅವು. ಏಪ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್ಗ್ ಕಳೆಂಜೆ ಬತ್ತ್ ಪೋಪೆನಾ - ಆನಿ ನಮ್ಮ ಇಲ್‌ಗ್ ಪೊಗ್ಗುದಿನ ಮಾರಿಲಾ ಪಿದಡ್ದ್ ಪೋಂಡು ಇಂದ್‌ದ್ ಕುಸಿ ಪಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಅಪಗದ ಕಷ್ಟ ಇತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕಾಲೊದ ಬದಲಾವನೆರ್ದಾದ್ ಕಷ್ಟೊದ ಒರುಲಾ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್ಗ್ ಕಳೆಂಜೆ ಬರ್ಪುನಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಕಳೆಂಜೆ ಬತ್ತಿಜೆಡ್ಲಾ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್ ! ಆಂಡಲಾ ... ಪೊಸ ಮದಿಮಲೆನ್ ಆಟಿ ಕುಲ್ಲಯೆರೆ ಲೆತೊಂದು ಬರ್ಪುನ ಅವ್ವೊಂಜಿ ಪರಪೋಕು, ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆ ತುಳುವೆರ್ದ ಮಾಜಂದೆ ಇನಿಕ್ಲಾ ದುಂಬೊರ್ತೊಂದು ಬೈದಿನಿ ಪೆರ್ಮೆದ ಇಸಯನೇ ಸರಿ!

ಪೊಸ ಮದ್ಮಾಲ್ ಪೊಣ್ಣು ಆಟಿ ಕುಲ್ಯಳ್

'ಆಟಿ ಕುಲ್ಲವುನಿ' .. ಇನ್ಪಿ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆ ಇನಿ ಕೋಡೆದತ್ತ್. ಪ್ರಾಕ್‌ರ್ದಿಂಚಿ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಊರೊರ್ಮೆ ತುಳುವೆರ್ದ ಮಾತ್ರ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಇಸೇಸತೆ. ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಕಂಡನ್ಯನ ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುದಿನ ಪೊಸ ಮದ್ಮಾಲ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ಸುರೂ ತಿಕ್ಕುನ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ್ ಒಂತೆ ದಿನ ಮುಟ್ಟಾಂಡಲಾ ತನ್ನಿಲ್ಲಡೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋಯೆರೆ ದುಂಬುನಾನಿಯೇ ಬತ್ತಿತ್ತಿ ಅಳೆನ ಅಪ್ಪೆಮ್ಮೆರೆಗ್ ಆನಿ ಇರ್ಲ್‌ಡೇ ಸಮ್ಮಣ -ಬಲ್ಮಣ ಆದ್ ಅಳೆನ್ ಅಪ್ಪೆಲ್ಲಡೆ ಕೊರ್ದು ಕಡಪುಡುನನೇ - 'ಆಟಿ ಕುಲ್ಲವುನಿ'.

ನೇಟ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಇಸೇಸತೆ ಪಂಡ್‌ಂಡಾ... ಈ ಇಸೇಸ ಮಾನದಿಗೆ ಅಳೆನ ಅಪ್ಪೆಮ್ಮಗ್; ಅಕ್ಲು ಕರಿದಿತ್ತೆರ್ದ -ಅಳೆನ ಸಮ್ಮಳೆ-ಮಾಮಿಗ್; ಅಕ್ಲುಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್ದ ಪಲಯೆ ಮೈತಿದಿಗ್...;

ಆಣನ ಇಲ್ಲಡ್ ಬೇತೆ ಪೊಣ್ಣು ಪೊಂಡ್ಜೊವು ಏರ್ಲಾ ದಾಂತಿನಪಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗ್ ಒಂದುದು ಮನದನಿಯೇ ಪೊಣ್ಣನ್ ಲೆತೊಂದು ಬರ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು.

ಪೊಣ್ಣನ್ ಆಟಿ ಕುಲ್ಲಯೆರೆ ಕಡಪುಡ್ಯೆರೆ ಮಾಮಿಯಾಯಿನಾಳ್ ನರ್ಗ್ಯಳ್ದ ಮಾಮಿನ ಕಣ್ಣ್ ಕುರಿಯುಂಡುಗೆ... ಬೆರಿ ಪುಡವುಂಡುಗೆ... ಸಮ್ಮಳೆನ ಕಾರ್ ಕುಂಟಾಪುಂಡುಗೆ ... ಇಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಪೊಟ್ಟು ನಂಬೊಳಿಕೆ ಅಲ್ಪಪ್ಪ ಪಸರ್‌ದ್ ಪೋಡಿಗೆ ಮಾಮಿನಕ್ಲೆನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಅಡರೊಂದಿತ್ತಿ ನೇರ್ದಾವರನೇ ಆಟಿ ಕುಲ್ಲವುನ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಕ್ಕ ಕಡ್ಡಾಯ ಆಂಡ್‌ಂದ್ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್.

ಆಂಡಾ... ಈ ಪಾತೆರೊಗು ದಾಲಾ ಆದಾರ ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದು ಮಾತಾ ಬಜೀ ಬೆರ್ಮೆ ಇಂದ್ ಸಾಬೀತಾತ್‌ಂಡ್.

ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲು ಬಜೀ ಜದ್ರದ ಅನಿಷ್ಟದ ತಿಂಗೊಲು. ಜನಮಾನಿಲು ಕಷ್ಟ-ಸಿರ್ಕ್ - ಸಂಕಡೊಡು ದೊರಿಯೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬಂಜಿಗಿಜ್ಜಂದೆ ಬಡವುಡು ಬರೆಲೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಕಂಡೆ ಬೇರ್, ತೊಪ್ಪು ತೊಜಂಕ್, ಪೆಲ್ತರಿ, ಪುಲ್ಕಟ್ಟೆಸೂಟು ಸುಡ್ತ್‌ದ್ ಅರೆ ಬಂಜಿಡ್ ದಿನ ನೂಕುನ ಬಜೀ ಜದ್ರದ ಕಾಲ.

ದುಂಬೊರಿ ಪಂತಳ್‌ಗೆ -

'ಬಟ್ಟಲ್ಡ್ ಮಾಡಗರು, ತಡ್ಯಡ್ ಕಂಚಲದ ದೊಂಪ, ಸೊಂಟೊಡು ಆಟಿ ಕಳೆಂಜೆ'

ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್ ಇತ್ತೆದಕ್ಲೆಗ್ ಆತ್ ಸೊಲಬೊಡು ಅರ್ತಾಯಿಜಿಡಲಾ ಮಗಳೆನ್ ಆಟಿ ಕುಲ್ಲಯೆರೆ ಲೆತೊಂದು ಬರ್ಯೆರೆ ಪೋತಿನ ಆ ಪೆದ್ಯಪ್ಪೆಗ್ ಮಗಳ್ ತಾನುಪ್ಪುನ ಆ ಇಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಬಡಪತ್ತ್‌ನ್ ತನ್ನ ಚಾತುರ್ಮೆಡ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ್ ತೆರ್ಪದ್ ಕೊರ್ನಗ ತನ್ನ ಕರ್ಲ್‌ದ ಬೂರುದ ಲೆಪ್ಪು ಬುಲಿಪುನ್ ಅರ್ತಾರ್ತೊ ಮಂತೊಂಡಿನ ಪೆದ್ಯಪ್ಪೆ ಒರ ಚಿಪ್ಪುಸುಳು ಬುಡ್ದು ಅಪಗನೇ ತನ್ನ ಮಗಳೆನ್ ಅಲ್ತುರ್ದು ಲೆತೊಂದು ಪೋದಿತ್ತಳ್‌ಗೆ.

'ಬಟ್ಟಲ್ಡ್ ಮಾಡಗರು' - ಇಂದ್‌ಂಡಾ... ಬಂಜಿಂಗ್ ಉನ್ಪುದಾಂತೆ ಬಟ್ಟಲ್ದಿತ್ತಿನ ಬಜೀ ತೆಲಿನ್ ಬರೊಟು, ಅಂಗಲ್ಪುಡು ಪರ್ಕಂದ್ ತೂನಗ ಆ ತೆಲಿಟ್ ಮಿತ್ತ್ ದೊರಿಯೆರೆ ಮುಟ್ಟಾತಿನ ಮಾಡ್ ಪಕ್ಕಾಸ್‌ದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು...!

'ತಡ್ಯೊಡು ಕಂಚಲದ ದೊಂಪ'-ಇಂದ್‌ಂಡಾ... ಕೈಪೆ ಕಂಚಲನಾಂಡಲಾ ಬೆಯ್ಪದ್ ತಿನ್ಪೆಂದ್‌ನ್ನಗ ಬರ್ಸೊದ ಒಯಿಲ್‌ಗ್ ನಿನೆ ಮುಡಿಲಾ ತಾಲ್ದ್ ಒರಿದಿನ ಕಂಚಲದ ಬೂರು ಮಾತ್ರ...!

'ಸೊಂಟೊಡು ಆಟಿ ಕಳೆಂಜೆ'-ಇಂದ್‌ಂಡಾ... ಮಾನ ಮದೆ ಮನ್ಪೆರೆ
ಅಂಗೈದಗಲದಾತ್ ಕುಂಟರಿವೆಗ್ಲಾ ಗತಿದಾಂತೆ ಆಟಿ ಕಳೆಂಜೆ
ತಿರಿ ಒಲಿನ್ ತುತ್ಯೆತ ಮಂತೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ತಾನುಲ್ಲೆ...!
ನೇಟೇ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡತ್ತೇ.... ಆಟಿ ಏತ್ ಜದ್ರೊದ ತಿಂಗೊಲು ಇಂದ್,

ದೂರದೂರದ ಇಲ್ಲಡೆ ಮದ್ಮೆ ಮಂತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತಿನ ತನ್ನ ಬಾಲೆ ಮರಿಯಲದ ಬೆನ್ನಿ ಬರೆ ಸಾಗೋಳಿದ ಬೇಲೆಡ್ ಸೋತು ಸುಣ್ಣಾವರೆ ಬಲ್ಲಿ ಇನ್ಪಿನ ಇಚಾರ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡಾಂಡ - ಕಂಡನ್ಯನ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಡ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿ, ಮೋಕೆ ಕೊಂಡಟ ಒಂತೆ ದಿನ ಮುಟ್ಟಾಂಡಲಾ ಪೆದ್ಯಪ್ಪೆನ ಇಲ್ಲಡ್ ತಿಕ್ಕಡ್ ಇನ್ಪಿ ಇಚಾರ ಕುಡೊಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್. ಪೊಣ್ಣಗಂತ್ ಕಂಡನ್ಯನ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಅಲ್ತ ಆಚಾರ-ಇಚಾರ- ಪರಪೋಕು, ಕಂಡನಿ ತನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಬಿರ್ಕುನ ಮೋಕೆ - ತಾಪೊ - ಕುಸಲಾಟಿಕೆ, ಮಾಮಿ ಸಮ್ಮಳೆ, ಬಾವೆ ಮೈತಿನೆ ಮೈತಿದಿಲೆರ್ ತನನ್ ತೂಪಿ ರೂಪು ದೇಖಿ... ಇಂದೆನ್ ಮಾತಾ ತನ್ನ ನಿರೆತ

ದೋಸ್ತಿನಕ್ಲೊಟ್ಟಿಗೆ, ಕುಟುಮದ ಸಂತಾನದೊಟ್ಟಿಗೆ, ತಗೆ ತಂಗಡಿ ನೊಟ್ಟಿಗೆ... ಪಟ್ಟೊಂದು ತೆಲ್ತೊಂದು ಸಂತೋಸ್ ಪಡೆಯೆರೆ ಒದಗ್‌ದಿನ ಒಂಜಿ ಸುಸಂದರ್ಬ.

ಈ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ ಸಾವು ಸುದ್ದತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ವಾವೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಮೆಲ್ಲಿಲಾವಡ್, ಶುಬ ಕಜ್ಜೊ ಆವಡ್ ಕೈಗೆತೊನ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಪ್ರಕೃತಿ ಸಾಜವಾಯಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಿಯೆಲಾ ಒಂಜಿ ಶುಬ ಕಾರ್ಯನೇ. ಅಂಚಾದ್ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯೆಲಾ ಸರಿ ಅತ್ತ್ ಇನ್ನಿನ ತಾತ್ವಿಕ ಆಚಾರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನೇತ ಉಲ್ಲೈಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದೇ.... ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ಆಟೇಡೀಕ ಕಂಡನಿ ಬೊಡೆದಿಲೆನ್ ದೂರ ದೂರ ದೀಪುನ ಉರ್ದಿಮೆಡ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ಆ ಆಟಿ ಇಡೀ ತಿಂಗೊಲು ಅಳೆನಪ್ಪೆನ ಇಲ್ಲಡ್ ಕುಲ್ಲವುನ ರಿವಾಜಿ ಬತ್ತುಪ್ಪೊಡು.

ಆಂಡಾ... ಇತ್ತಿತ್ತೆ ದಾನಾತ್ತ್ಂಡನ್ನಗ ಇತ್ತೆದ ನಮ್ಮ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಚಕ್ರೊಗು ತಿಕ್ಕ್ ಬೂರ್ದು ಒದ್ದಾಡೊಂದುಪ್ಪುನ ನಮ್ಮ ಇತ್ತೆದ ತುಳುವ ಜನಾಂಗೊಗು ಒಯಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಪುರೊಸ್ತೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಆಟಿ ಕುಲ್ಲವುನ ಕ್ರಮ, ಪರಪೋಕು, ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆ ಒಂತೆ ದಿನೊಕಾ... ಅತ್ತ್... ಬಜೀ ಒಂಜಿ ದಿನೊಕು ಸೀಮಿತವಾದುಪ್ಪಾ... ಇಂದ್ ಅಲಚನೆ ಮನ್ಪೊಡಾಪುಂಡು.

ಪ್ರಾಕ್‌ರ್ದಿಂಚಿ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯೆರ್ ಒರ್ತೊಂದು ಬೈದಿನ ಈ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆದ ಕಂಪು, ತಂಪು, ಕಮ್ಮೆನೊನು ಕೋಡಿ ಮೂಲೆಗೊಂದವಂದೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಊರೊರ್ಮೆ ಮಾತ್ರತ್ತ್, ಪರ ರಾಜೊಡು ನಿಲೆ ಊರ್ದಿನ ಪ್ರತ್ಯೊಂಜಿ ತುಳುವೆರ್ನ ಇಲ್ಲಡ್ಲಾ ಪಸರ್‌ದ್ ನನ ದುಂಬೊಗ್ಲಾ ಅವೆನ್ ದುಂಬರ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಈ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆದ ತುಡರ್ ತೆಕ್ಕಂದಿಲೆಕ್ಕ ನಿನೆಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಮೈತೊಂದೇ ಬರ್ಕ!

ಜಾಗ್ರ್ತೆ

ಬರ್ಸ ಬರೊಂದುಂಡು ತೂಲ
ಕಾದೆಸುಜಿಡ ಒಂತೆ ಕುಲ್ಲ
ಅತ್ತ್ಂಡ, ಅದೋಟೆನೆ ಪೋಲ.
ಅಮಸರೊಡ್ ಪೋದ್ ಬೂರೊಡ್ಚಿ ಚಲ್ಲ

ಶ್ರೀವಾಣಿ ಆರ್. ರೈ

ಆಟಿದ ಬರ್ಸ

■ ಸುಖಲಾಕ್ಷಿ ವೈ. ಸುವರ್ಣ

ಪಡ್ಡಯಿ ಕಡಲ್ ಮೂಡಾಯಿ ಗಟ್ಟ
ಕಾಡ್ ಗುಡ್ಡ ಕಂಡೊ ಪರಪು ಸುದೆ
ತಾರೆ ಬಾರೆ ಕಂಬುಲ ಕಂಗ್ ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರ್
ಪೊರ್ಲು ಬೂಡುದ ಸೋಕುದ ತುಳುನಾಡ್॥

ಪಗ್ಗು ಕಾರ್ತೆಲ್ ಕರಿಯಿನ ಬೆರಿಟೆ
ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತಿ ಆಟಿದ ಗಲಾಟೆ
ನಾಲ್ ಮೆಯಿಟ್‌ಲ ಕಪ್ಪು ಸೆರಂಗ್
ಬೀಜೊಂದು ಬರ್ಪಿ ಪೊರ್ಲು ಮರ್ಲ್‌ಗ್ ॥

ಮುಗಲ್‌ದ ಮೋನೆಡ್ ನೇಸರ್ ದೆಂಗ್‌ಂಡ್
ಬೊಲ್ಪು ಕತ್ತಲೆದ ಪಗ್‌ರ್ ತೋಜಾಂಡ್
ಬೀಜುನ ಗಾಳಿಡ್ ಪರಪರ ಪಾಡೊಂದು
ಬಿಜಕರೆ ರಾಪುಂಡು ಉಜ್ಜಲ್ ತೂಂಕುಂಡು ॥

ಸುಂಯ್ಯ್ ಪನೊಂದು ದಡಬಡ ಮಲ್ತೊಂದು
ಮುಳಿತ ಮಾಡ್‌ನ್ ರಪರಪ ಪರ್ತೊಂದು
ತೆಂಡೆಲ್ ತಲ್ತೊಂದು ತಾರಾಯಿ ದಕ್ಕೊಂದು
ಮಾಡ್ ಓಡುನು ದಡಬಡ ದರ್ತೊಂದು॥

ಗೆಲ್ಲುಲೆ ಪೊಲ್ತೊಂದು ಮರಕುಲೆ ಮಗ್ತೊಂದು
ಮಂಚಿ ಮೆಣ್ಣೊಂದು ತೆಡಿಲ್ ಗುದ್ದೊಂದು
ಬರ ಬರ ದೊರಿಯಿನ ಬರ್ಸದ ಗೊಬ್ಬುಡು
ಮಣ್ಣ್‌ದ ಗೋಡೆನ್ ನೂಕುದು ಪಾಡೊಂದು ॥

ಕಟ ಕಟ ತೆಲ್ತೊಂದು ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟೊಂದು
ತೋಡುಡು ಪರತೊಂದು ಉಗ್ಗೆಲ್ ಎರ್ಕೊಂದು
ಬಳ ಬಳ ಜತ್ತೊಂದು ಕೆದುಕುಲು ಉರ್ಕೊಂದು
ಗುಡ್ಡೆನು ಕೊರೆಯೊಂದು ಕಡಲ್‌ನ್ ಸೇರೊಂದು ॥

ಸೊರ್ಕುದಿ ಬರ್ಸೊ ಪರಪುನ ರಬಸೊಡು
ಕಡಲ್ ಸೆರೆಟ್ ನುರೆನುರೆ ಎರ್ತೆಡ್
ಬರ್ಸದ ಬಿರ್ಸಡ್ ಇರ್ಲ್ ಪಗೆಲ್ ಒಂಜಾಂಡ್
ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಒಸಕ್ ಲಕ್ಕ್ಂಡ್ ॥

ಯುಗ ಮಗ್‌ರ್ನಗ

■ ವಿಜಯಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಸಾಲೆತ್ತೂರು

ಎಣೆಲ್ ದೊಂಜಿ ಬೆನ್ನಿ ಮುಗಿದ್
ಪೋಂಡು ಪನ್ಪಿ ಗೌಜಿಡ್
ಸಂಕಪಾಲನ ಅಬ್ಬರ್ತಲೊಡು
ಆಟಿ ಬತ್‌ದ್ ಉಂತೇದ್‌ಂಡ್

ಬರ್ಸದಬ್ಬರ ಗಾಳಿದುಬ್ಬರೊ
ಬೊಲ್ಲ ಉರ್ಕುನ ಕಂಡೊಲು
ಮೆಂಚಿ ತೆಡ್ಲ್‌ಗ್ ಪೋಡಿ ಪೋಡಿದ್
ಮೂಡ್ಯೆ ಸೇರೇದ ಜೋಕುಲು

ಅಲಪೆಲ ಬಾರೆ ಕಂಗುಲು
ಸೊರ್ಕುದುಂತಿನ ಮರ್ಯಲ
ನರಿಪು ಕತೆಟ್ ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬುಡು
ಸೋತು ಗೆಂದುನ ದಿನಮಾನೊ

ಪರ್ಬದಮಾಸೆಗ್ ಬತ್ತ್ ಪೋಯಿನ
ಬಲಿಯಂದ್ರ ಜನೊಕುಲು ಬತ್ತೆರಾಟಿಡ್
ಅರಿತ ಬಿತ್ತ್‌ದ ಮುಡಿನ್ ನಾಡ್ಯೆರ್
ಕಂಡೊ ಕಲೊಟು ಕೈ ನೇಜಿ ನಾಡ್ಯೆರ್.

ಗೋನಿದುಲಯಿದ ಬೊಲ್ದು ಅರಿಟ್
ತೊಟ್ಟೆದುಲಯಿದ ಪೇರ್ ನೆಯಿಟ್
ಪರಪುದ ಪನಿ ಜನಮಾನಿ ತೋಜಂದೆ
ತುಳುವ ಸೀಮೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಪೋಯೆರ್

ಆದಿ ಅಂತ್ಯೊದ ನೆಂಪು ದಾಂತೆನೆ
ಕಲೆಂಜೆ ಬತ್ತೆ ಮಣ್ಣ್ ಮಾಜಿದಿ ಜಾಲ್‌ಡೆ
ಕಂಡೊ ಕಲೊಟೆ ಕಂಗ್ ರಬ್ಬರ್
ಬಾನೊ ಮುಟ್ಟುನ ತೂಪೆನೆ

ಬೇಸಂದಿಜ್ಜಿ, ಆಟಿಂದಿಜ್ಜಿ
ಪಬ್ ಕ್ಲಬ್‌ಡ್ ಪುಟುದಿ ಪರ್ಬೊ
ಫೈವ್ ಸ್ಟಾರ್‌ಡ್ ಕಾಸ್ ದಕ್‌ದ್
ಪರ್ಬ ಪಾಲೆದ ಕೆತ್ತೆ ಕಸಯೊ

ಕಲೆಂಜೆ ಗಿಡ್‌ತಿದಿ ಸಾರೊ ಬೂತೊಳು
ದಿಂಜಿದುಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್
ಕಲೆಪಿ ಮಾರಿ ಪೊಗುದುನತ್ತ್‌ಂದ್
ಮುಂದಿಲ್ ಜತ್‌ದ್ ಕಲೆಂಜೆ ಪೋಯೆ...

ತುಳುವೆರೆನ ಮರಿಯಾಲದ ತೆನಸ್

■ ಡಾ. ಸಾಯಿಗೀತಾ

ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪುಟಿನ ಪುರು ಬಾಲೆಡ್ದ್ ಪರಬೆರೆ ಮುಟ್ಟ ಪ್ರತಿ ಒರಿಲ ತಾನ್ ನಂಬಿತ್ತಿಂಚಿ ದೈವ ದೇವೆರೆಡ ಕೇಂಡೊನುನ ಪಾತೆರ-ಉಂಡು ತಿಂದಿನ ಎಂಕಲ್ನ ಎಚ್ಚ ಇತ್ತಿನ ನಿನ್ನಂದ್. ತನ್ಕುಲೆ ಬಡವುದ ತೆನಸ್ ಬಾಜೆಲೆನ್ ದೆತೊನುನ ಪೊರ್ತುಡು ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ಲ ಸಂದಾಯ ಮಲ್ತೊಂದು ನಂಬ್‌ದ್ ಬೈದಿನಕ್ಲು ತುಳುವೆರ್. ಅಂಚಿತ್ತಿ ತುಳುವೆರ್‌ನ ಬಡವುದ ತೆನಸ್‌ದ ಸಾರ ಬಗೆಕ್‌ಲೆನಂಚಿ ತೂಪಿನ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೂಲುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ 1750ದ ಪೊರ್ತುದ ಬರ್ಸದ ನಮುನೆದ ಬುಕನನ್ ಪನ್ಪಿನಾರ್ ಇವಾರ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೂನಗ ಮಾಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರಿಯಾಲ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ನಿಜ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು. ಮಾಯಿದ ಸಂಕ್ರಾಂದಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ಯೆದ ಸಂಕ್ರಾಂದಿ ಮುಟ್ಟದ ವರ್ಸದ ಎನ್ಮ ತಿಂಗೊಲು ಬರ್ಸ, ನಾಲ್ ತಿಂಗೊಲು ಮಾತ್ರ ಸೆಕೆತ್ತ ಪೊರ್ತು ಅಪಗದವು. ಅಂಚ ಮರಿಯಾಲದ ಅಟ್ಟನೆ ಆವೊಡಾಯಿನವೆ.

ಮರಿಯಲದ ಅಟ್ಟನೆ ಆದ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀದ್ ವರ್ಸಗಟ್ಲೆ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ ತೆನಸ್‌ಲೆಡ್ ಸುರತ ಸ್ಥಾನ ತಿಕ್ಕುನು ಉಪ್ಪಡ್‌ಗ್. ಕುಕ್ಕು, ಕರಂಡೆ, ತೌತೆದ ಮುಡಿ, ಮಣೊಲಿ, ಲಿಂಬೆ ಪುಲಿ, ದಾರೆ ಪುಲಿ, ಜುಂಬುಲಿ, ಪೆಜಕಾಯಿ, ಕೈಪುಲಿ, ಮಾಪಲ, ಪುನ್ಕೆದ ಪುಲಿ, ಕಣಿಲೆ, ಕಾಮಟೆ, ಅಂಬಡೆ ಉಂದೆಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಉಪ್ಪಡ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಕುಕ್ಕುಡೇ ಕೆಲವು ಬಗೆದ ಉಪ್ಪಡ್‌ಲು ಆಪ. ಆಪಗಪಗ ಬಲಸುನಿಯೆರೆ ಅಡ್‌ಂಗಾಯಿ, ಮರಿಯಲೊಡು ತಿನಿಯೆರೆ ಮುಡಿ, ಗಡಿ, ವರ್ಸಗಟ್ಲೆ ಒರಿಯೆರೆ ಮುಡಿ ಗಡಿತ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೈದಿನ ಉಪ್ಪಡ್‌ಲ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಕೊಡಕ್ಕೆನದ ತೆನಸ್ ತಿನ್ಪಿನ ಅಬ್ಯೆಸಡ್ ಆಂಧ್ರದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕದ ಸ್ಥಾನ ತುಳುವೆರೆನವು.

ಬಗೆ ಬಗೆತ ಪೂಲು ಬಗೆಕ್‌ಲೆನ್ ಮಸ್ತ್ ಕಾಲ ಒರಿಯೆರೆ ಉಪ್ಪು ನೀರ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ನೀರುಪ್ಪಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಅಬ್ಬೆಸ ತುಳುವೆರ್ನವು. ಉಂದೆಕ್ಲೆನ ವೈವಿಧ್ಯನ್ ಇಂಚ ಗುರ್ತ ಮಲ್ಪೊಲಿ.

ಉಪ್ಪಡಚ್ಚೆರ್, ಗೂಂಜಿ, ರಚ್ಚೆ ಕುಕ್ಕು, ತೌತೆದ ಮುಡಿ, ಚಲ್ಲಂಗಾಯಿ, ಆರ್ತಿ, ಅಂಬಡೆ, ಬಂಬೆ, ದಾರೆಪುಲಿ,

ಕಣಿಲೆ, ಪೆಜಕಾಯಿ, ಉಂದು ನೀರುಪ್ಪಡ್‌ಡ್ ಬರ್ಪ. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಅಂಬಡೆ, ಪೆಜಕಾಯಿ, ಕುಕ್ಕುಲೆನ್ ಬೆಯಿಪಾದ್‌ಲ ಪಾಡುವೆರ್. ಏರ್ತೆದ ಪೊರ್ತುದ ಉಪ್ಪು ನೀರ್‌ನ್ ನೀರುಪ್ಪಡ್ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ಎರಿಯೆರೆನ ನೆಂಪುಡಿತ್ತಿನವು.

ಸೇಮೆದಡ್ಡ್ಯೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ನುಂಗಾದ್ ಬಾರಿ ಕಾಲ ದೀಯೆರೆ ಆಪುಂಡು. ಅರಿತ, ಉರ್ದುದ, ಗುಜ್ಜೆದ, ಕೆರೆಂಗ್‌ದ, ಗೋದಿದ, ರಾಗಿದ, ಮರ ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಹಪ್ಪಳಲೆನ್ ಎರಿಯೆರ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನತ್ತಂದೆ ಉರ್ದು, ರಾಗಿ, ಅರಿ, ಸಾಗ್, ಉಂದೆಕ್ಲೆನ್ ಸಂಡಿಗೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕುಕ್ಕು, ಪೆಲಕಾಯಿದ ಮಾಂದ್ರ, ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತಿನಪಗದ ಅನಪತ್ಯೊಗು ಕೋರಿದ ಕಜಿಪುಗು ಬೋಡಾಯಿನ ರೊಟ್ಟಿನ್‌ಲ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಪೂಲು: ಸಪೂರ ಕೆರೆಂಗ್‌ನ್ ಉರುಟು ಮೂರುದು ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಬೆಯಿಪಾದ್ ನಾಲ್‌ದಿನ ದೊಂಬುಡು ದೀಪಿನಿ; ಪೆಲತ್ತರಿನ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಬೆಯಿಪಾದ್ ನುಂಗಾವುನು- ಸಾಂತನಿ; ಗುಜ್ಜೆದ ಸೋಂಟೆ ಉಂದೆಕ್ಕುಲು ಪೂಲು ಬಗೆಟ್ಟ್ ತೆನಸ್ ರಕ್ಷಣೆ ಆವೊಂದಿತ್ತಿನ ಪಟ್ಟಿಡ್ ಬರ್ಪ.

ನರಮಾನಿ ಸಸ್ಯಾಹಾರದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಂಸಹಾರೊನ್ಲ ದೆತೊನೊಂದಿತ್ತ್. ತುಳುವೆರ್ ಅವೆನ್ಲಾ ಒಂತೆ ಸಮಯ ಒರಿಪಾವುನ ಕ್ರಮಕ್‌ಲೆನ್ ದೆತೊಂಡೆರ್.

1) ಬಂಡಸಾಲೆಡ್ದ್ ಕನತಿನ ಪುಲಿಪುನ್ ಬಂಗುಡೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಂಡೆದ್ ದೀದ್ ಬೊಕ್ಕ ನುಂಗಾವುನು. ಪಡಟ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಈ ಬಂಗುಡೆನ್ ನುಂಗಾವೆರ್.

2) ಚಪ್ಪೆ ಪೊಯ್ಯೆಡ್ ಬೂತಾಯಿ, ಕೊಲ್ಲತರು, ಮನಂಗ್, ಬೆರಕೆ ನುಂಗಾವುನು.

3) ಪೊಡಿ ಎಟ್ಟಿನ್ ಸೀರೆದ ಮಿತ್ತ್ ಅತ್ತ್ಂಡ ಉಮಿಲ್‌ದ ಬಲೆಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪೊಯ್ಯೆ ತಾಗಾವಂದೆ ನುಂಗಾವುನು.

ಸುದೆ ಮೀನ್‌ನ್ ಇರೆಟ್ ಕಟ್‌ದ್ ಓಡುಡು ದೀದ್ ಸೆಕೆ ಬರ್ಪಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ನುಂಗಾದ್ ಕುರುಂಟು (ಎಲ್ಯ ಮುಡಿ) ಕಟ್‌ದ್ ದೀಪಿನ ಮಾಹಿತಿ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಮೀನುಲು ಅತ್ತಂದೆ ಬೋಂಟೆಡ್ ತಿಕಿನ ಮಾಸಲೆನ್ ಪುಗೆಟ್ ನುಂಗಾದ್ ಪಾಲೆಡ್ ಕಟ್‌ದ್ ಪುಗೆ ಮಿತ್ತ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬಗೆ ಬಗೆತ ತೆನಸ್‌ಲೆನ್ ಎನ್ನಿನಪಗ ತಿನಿಯೆರೆಗಾತ್ರ ಈ ನುಂಗಾವುನೆನ್ ಕಲ್ತೊನ್ನಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ತೆನಸ್ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಪೊರ್ತುಗು ಉಂದೆಕ್ಕುಲೇ ಬಂಜಿದ ಬಡವುನು ತಂಪು ಮಲ್ಪುವ ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳುವೆರ್ ತೆರಿದೆರ್.

ಆಟಿದ ಪೊರ್ತು ಉಷ್ಣದ ತಿಂಗೊಲಾಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಮೆತ್ತೆದ ಗಂಜಿ, ರಾಗಿದ ಮನ್ನಿ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ತುಲುವೆರ್ನವು. ಈಂದ್‌ದ ಪೊಡಿ ಕುಂದಾದ್, ಅಂಚೆನೇ ಕೂವೆದ ಪೊಡಿ, ಪನೋಲಿದ ಪೊಡಿಕ್‌ಲೆನ್‌ಲ ಕುಂದಾದ್ ಪರೊಂದಿತ್ತೆರ್ ತುಳುವ ಹಿರಿಯೆರ್.

ಆಟಿಡ್ ಆಟಿದಗೆಲ್‌ಂದ್, ಅತ್ತ್ಂಡ ಮಹಾಲಯದಾನಿ ಮಾಲಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಹಿರಿಯೆರೆಗ್ ಅಗೆಲ್ ಅತ್ತ್ಂಡ ಮಿಸಾಲ್ ಬಲಸುನವು ತುಳುವೆರೆ ಕ್ರಮ ಆದುಂಡು ಆಟಿ ಅಟ್ಟೊಡಿತ್ತಿ ಅರಿತ ಮುಡಿ ಕಡಿಮೆ ಆವೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಪೊರ್ತು. ನೆಲ ಕುರಿದ್

ಬುಲೆಯಿನ ತಪ್ಪು-ತಜಂಕ್‌ಲೆಡ್ ದುಂಬೇ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿನ ನುಂಗೆಲ್-ಸೊಂಟಾಯಿಲೆಡ್ ದಿನ ದೆಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಬಂಜಿಗ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ತಿನಿಯೆರೆ ತಿಕ್ಕುನು ಪೆಲಕಾಯಿ ಅಂಚಾದ್ ಆ ಸಮಯದ ಲಬ್ಯತೆ ಮೂಲು ಉಂಡು. ಉಂದೆನೇ ಬೇತೆ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆದ ಸಂದರ್ಬೊಲೆಡ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತೊನೊಲಿ. ಆಟಿಡ್ ಅಗೆಲ್ ಪಾಡ್‌ನಗ ಆಟಿಡ್ ತಿಕ್ಕುನ ಪೆಲಕಾಯಿದ ಬಗೆಬಗೆತ ತೆನಸುಲು ಮುಕ್ಯವಾದುಪ್ಪುವ. ಪೆಲಕಾಯಿದ ರಸಾಯನ (ಚಂಗುಲಿ), ಬೆಲ್ಲ ತಾರಾಯಿ ಪಾಡ್ದಿನ ದೋಸೆ, ಸೊಪ್ಪು, ಕಾಯಿ, ಕೋರಿ, ಮೀನ್‌ದ ಕಜಿಪು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುಂಡು.

ಪಾಲೆದ ಕೆತ್ತೆದ ರಸ-ಮೆತ್ತೆದ ಗಂಜಿ, ಕಣಿಲೆ-ಪದೆಂಗಿ, ತಜಂಕ್‌ದ ಸೊಪ್ಪುದ ಉಪ್ಪುಕರಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಪತ್ರೊಡೆದಂಚಿನ ತೆನಸ್‌ಲು; ಮರತೇವುದ ತೆನಸ್; ನಾನಿಲ್, ತೇರೆ, ಪುನರ್ಪುಳಿತ ತಪ್ಪುಲೆನ್ ಪಾಡ್ಡ್ ಮಲ್ದಿನ ಚಟ್ನಿ, ಬಾರೆದ ಬಂಬೆ ಇಂದೆನ್ ಮಾತ ವರ್ಸೊಗು ಒರ ಆಂಡಲ ತಿನೊಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ತುಳುವೆರ್ನವು. ಈ ನಂಬಿಕೆದ ಪಿರವು ಆರೋಗ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪ್ಪುನ ನಮಕ್ ತೆರಿವುಂಡು.

ಮರಿಯಾಲೊಡು ಗಾಂಧಾರಿ ಮುಂಚಿ ಪಾಡ್ದ್ ತೇವುದ ಇರೆತ ಅಂಬಡೆ ಪಾಡ್ದಿನ ತಾರಾಯಿ ಪಾಡಂದಿನ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ತೇವುದ ನಾರ್‌ದ ಕಜಿಪು. ತೇವುದ ಬೀಜನ್ ಬೆಯಿಪಾದ್ ಚೋಲಿದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕತ್ತೆರಿದ ಆಕಾರ ಉಪ್ಪುನ ಪುಳ್ಚಪ್ಪುನು ಪೊತ್ತುದಿನ ಅರಿತ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಡೆದ್ ಚಟ್ನಿ, ತೇವುದ ಕಂಡೆದ ಕಜಿಪು, ತೇಟ್ಲದ ಕಜಿಪು (ತೇವು ಇರೆತ ಕಜಿಪು) ತೇವುದ ದಂಟ್‌ದ ಕಜಿಪು, ತೇವುದ ಇರೆತ ಪತ್ರಡ್ಡೆ ಉಂದೆಕ್ಲೆನ್ ಮಾತ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪತ್ರಡ್ಡೆನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಗೆಟ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ತೇವುದ ಬೇರ್, ಗೋಲಿದ ಕೊಡಿತ ಚಟ್ನಿ, ಪೂಂಬೆದ ಚಟ್ನಿ, ನೆಲನೆಕ್ಕರೆ ಚಟ್ನಿ, ಕೇಪುಲ ಪೂತ ಚಟ್ನಿ, ತಿಮರೆದ ಚಟ್ನಿ, ತೇರೆದ ಕೊಡಿತ ಚಟ್ನಿ, ನಾನಿಲ್‌ದ ಚಟ್ನಿ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಚಟ್ನಿಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕೇರಿಕೇನೆದ ದಂಟ್‌ದ ನಾರ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಸಾರ್. ಪುಂಡಿ ಕೇನೆದ ಕಂಡೆದ ಸಾರ್, ಪುನರ್‌ಪುಲಿತ ಸಾರ್, ಪುನ್ಕೆದ ಪುಲಿತ ಸಾರ್, ಕುಡುತ ಸಾರ್, ಉಂದೆಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ರೆಚ್ಚೇವುದ ಕಂಡೆದ ಕಜಿಪು, ಚೂರ್ನ ಕಂಡೆ, ಕೇನೆ ಕಂಡೆಲೆದ, ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಕಜಿಪು, ರೆಚ್ಚೆವುದ ದಂಡ್‌ದ ಗಂಜಿ (ಪೆದ್ಮಿದಿಗ್) ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕೆರೆಂಗ್‌ಡ್ ತುಪ್ಪೆ ಕೆರೆಂಗ್, ಬೋಲೆ ಕೆರೆಂಗ್, ಮರ ಕೆರೆಂಗ್, ಕೆರೆಂಗ್ ಪನ್ಪಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಗೆಕುಲು ಉಲ್ಲ. ಕೇನೆಡ್-ಚೂರ್ಣ ಕಂಡೆ, ಕೇರೆ ಕಂಡೆ, ಪುಂಡಿ ಕೇನೆ,, ರೆಚ್ಚೇವುದ ಕಂಡೆ ಪನ್ಪಿನ ವೈವಿದ್ಯಲು ಉಲ್ಲ. ಲಾಂಬುಲು-ಕಲ್ಲಲಾಂಬು, ಪೆರ್ಗುಡೆ ಲಾಂಬು (ತೆಡ್ಲ್‌ಲಾಂಬು) ಬೈಲಾಂಬು ಪನ್ಪಿನ ಬಗೆಕುಲು ಉಲ್ಲ. ಉಂದೆತ್ತ ಕಜಿಪು ರುಚಿ ಪತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಬಾರಿ ಇಷ್ಟ ಆಪುಂಡು.

ನುರ್ಗೆ ಸೊಪ್ಪುದ ಉಪ್ಪುಕರಿ. ನುರ್ಗೆದ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಒಲ್ಲೆ, ತೇರೆ, ಗೋಂಕು,

ಪೇರಂಗ್ಯಾ ಇಂಚಿನೆತ್ತ ಕೊಡಿಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಸೇರಾದ್ ಪಸೆಂಗೆರಿ ಪನ್ಪಿನ ಪಲ್ಯಲ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಈ ಮಾತ ಪೂಲು ಬಗೆಕುಲು ಬಡವುಗು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಆರೋಗ್ಯುಗುಲ ಎಡ್ಡೆ ಆದುಲ್ಲ. ತಿನಿಯೆರೆ ಆಪಿನೆಟ್ಟ್ ಎಡ್ಡೆ ಗುನೊಕುಲೆನ್ ದೆತೊಂದು ತನ್ಕುಲೆ ಸೀಕ್ ಸಂಕಡೊಲೆಗ್ ತುಳುವೆರ್ ತಕ್ಕಂತಿನ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ನಾಡೊಂಡೆರ್.

ಪೆಜಕಾಯಿದ ಬಿತ್ತ್, ಪುಲಿತ ಬಿತ್ತ್ ಕಾಯಾದ್, ಪೆಲಕಾಯಿದ ಬೋಲೆನ್ ಕಾಯಾದ್ ತಿನ್ಪುಂಡು. ಕೆರೆಂಗ್‌ನ್ಲ ಕಾಯಾದ್ ತಿನ್ಪೆರ್.

ಗುಡ್ಡೆ-ಬೈಲ್ ತಿರ್ಗ್‌ಂಡ ಬೊಂಡಾಲದ ಪಂರ್ದ್, ಜುಂಬುಲಿ, ಚಲ್ಲಂಗಾಯಿ, ಮನ್ನಡಕ್ಕೆದಪಂರ್ದ್, ಬೊಲ್ಲರಪಂರ್ದ್, ಪೇರಂಗ್ಯಾ, ಕುಕ್ಕು, ತಾರಿದ ಮುಂಗೆ, ಕಂರ್ಡೆದ ಕೊಡಿ, ಪೇರಂಗ್ಯಾದ ಕೊಡಿ, ಕೊಟ್ಟೆ ಮುಲ್ಲುದ ಕೊಡಿಕುಲು ಪಜ್ಜಿ ತಿನಿಯೆರೆ ರುಚಿ.

ಸೋಣೊಡು ಕಾಡ್‌ದ ಬೊಲ್ಕಂಡೆ ಬಳ್ಳಿದ ಕಂಡೆದ ಚೋಲಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ಪರಪುನ ನೀರ್‌ಡ್ ದೀದ್, ಬೆಯ್ಪಾದ್ ತಿನ್ಪೆರ್. ನರೆ ಬೂರುದ ಮುದೆಲ್‌ದ ಬೇರ್‌ಲೆನ ರೋಮ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಬೆಯಿಪಾದ್ ಕಾಂಡೆದ ಬಡವುಗು ತಿನ್ಪಿನಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮರಿಯಾಲಡ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಕಡಲ ಮೀನ್ ತಿಕ್ಕುನು ಕಮ್ಮಿ. ಗಾಲ ಪಾಡ್‌ದ್ ಬೇಪು ದೀದ್ ಮೀನ್ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಅವು ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಬರಂದ್. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಕಜಕ್ ದೊಲಯಿಡ್ದ್ ಬಿಸಲೆಗ್ ಜಾರುವ ಕೆಲವು ಬಗೆಕುಲು. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಮರುವಾಯಿ, ನರ್ತೆ, ಗುಲ್ಲ, ಉರಿ, ಪಚ್ಚಿಲೆಲು ಸೇರ್‌ದ್ ಉಲ್ಲ. ಮರುವಾಯಿಡ್ ಕೇಸ ಮರುವಾಯಿ, ದಡ್ಡ್ ಮರುವಾಯಿ, ಕಕ್ಕೆ ಮರುವಾಯಿ, ಆನೆ ಮರುವಾಯಿ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದರ್‌ಡ್ ಗುರ್ತ ಪತ್ತೆರ್. ಮರುವಾಯಿಡ್ ಬಗೆ ಬಗೆತ ತೆನಸ್‌ಲೆನ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮರುವಾಯಿ ಆಜಾವುನ, ರೆಸ, ಮರುವಾಯಿನ್ ತರಕಾರಿದ ಒಟ್ಟಿಗೆ (ಕುಂಬುಡ, ತೌತೆ, ಬಸಳೆ ಇಂಚ) ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪುನ, ಮರುವಾಯಿ ಪುಂಡಿ ಉಂದೆಕ್ಲೆನ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಚಟ್ನಿ-ನುಂಗೆಲ್ ಮೀನ್‌ದ ಪೊಡಿ ಎಟ್ಟಿ, ಬೂತಾಯಿ, ತಿದ್‌ಂಬ, ಗೋಲಾಯಿ (ಕೊಲ್ಲತರು), ಬಂಗುಡೆ, ಬಲ್ಯಾರ್, ಕಡಲ ಮೀನ್ ಉಂದೆಕ್ಲೆನ ಚಟ್ನಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮರಿಯಾಲಡ್ ಸುದೆ ಎಟ್ಟಿದ ಚೋಲಿ ದೆಪ್ಪಂದೆ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪುನು.

ಆಟಿದ ಅಮಾಸೆ ಕರಿನ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಪರ್ಬೊಲು ಸುರುವಾಪ. ಸುರುಕು ಬರ್ಪಿನಿ ನಾಗರ ಪಂಚೆಮಿ. ಈ ದಿನತ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ಮಂಜಲ್‌ದ ಇರೆತ ಗಟ್ಟಿ ಅತ್ತಂಡ ಪತ್ರಡ್ಡೆ. ಪಂಚೆಮಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಷ್ಟಮಿ ಚೌತಿದ ಗರ್ದ್ ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಅಷ್ಟಮಿ ಸೋಣೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು, ಅಸ್ಟೆಮಿದ ಉಂಡೆ, ಎನ್ಮೆದ ಉಂಡೆ, ಪಂಚಕಜ್ಜಾಯ, ಮೂಡೆ, ಸೇಮೆದಡ್ಡೆ, ಉಂದೆಕ್ಲೆನ್ ತಿನಿಯೆರೆ ತಾರಾಯಿದ ಪೇರ್ ದೆಪ್ಪುನ ಈತ್ ಪೂರಾ ನೆನಪಾಪುಂಡು. ದುಂಬು ಅಪರೂಪೊಗು ಅಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದಾವರ ಒರ ಮಲ್ಪುನಗ ಅಷ್ಟಮಿಗ್-ಮುಡಿಗಟ್ಲೆ ಅರಿಪಾಡ್ ಅಡ್ಡೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಾಲ್‌ದಿನ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪಂದೆ ಅವನೇ ತಿನೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ಹಿರಿಯೆರ್ ನೆನೆತೊನುವೆರ್. ಅರಿ, ಉರ್ದುದ ಬಂದೊನು ಮೂಡೆಡ್ ಮೈತ್‌ದ್ ಮೂಡೆ, ಪೆಲತೆರೆತ ಗುಂಡ ಕಟ್‌ದ್ ಮೈತ್‌ದ್ ಗುಂಡ, ಬಾರೆದೆರೆ ಕಟಿನೆಟ್ಟ್ ಮೈತ್‌ದ್

ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಉಡರಿಗೆದ ಬುಟ್ಟಿಡ್ ಮೈತ್‌ದ್ ಉಡರಿಗೆಲೆನ್ ತೊಂದುರುದ ಕರಟ್ ದೀದ್ ಬೆಯಿಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಅಷ್ಟೆಮಿದ ದುಂಬು ಪಿರವುಡು ಚೌತಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಚೌತಿದ ಪೊರ್ತುಗು ಕಂಡೊಡು ಕಂಬುಳ ಕಡ್ಪುನ ಪೊರ್ತು. ಕಂಬುಳ ಚೌತಿದ ವಿಸೇಸ. ಉಂದೆತ್ತ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉರ್ದುದ ದೋಸೆ, ನೀರ್ ತೆಲ್ಲವು, ಉಂಡುಲ್ಗ, ಪಂರ್ದ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉಂಡುಲ್ಗ (ಉಂಡ್ಲುಕ) ಮಲ್ಪುನಗಲ ಉಂಡೆ, ತಿಪಿಲದ ಆಕಾರೊಲೆಡ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಕೆಲವುದಕುಲು ಚೌತಿದಾನಿ, ಕೆಲವುದಕುಲು ನೋಂಪುದಾನಿ ಬೊಕ್ಕದಕುಲು ಮಾರ್ನೆಮಿದಾನಿ ಪುದ್ದರ್ ಪಂಡ ಪೊಸ ಅರಿ ಉನ್ಪಿನ ಕ್ರಮ. ಚೌತಿದಾನಿ ಮಲ್ಪುನಾಕುಲು ಆನಿಯೇ ಇಲ್ಲ್ ದಿಂಜಾವುನ (ಕೊರಲ್ ಕನಪಿನ) ಕ್ರಮಲ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪುದ್ದರ್‌ದ ಒಣಸ್ ಸಮೃದ್ಧಿದ ಪೊರ್ತುದ ಸಮೃದ್ಧಿದ ಸಂಕೇತ ಆದುಂಡು. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಬುಲೆಪಿನಂಚಿನ ತಿಮರೆದ ಚಟ್ನಿ, ತೆಕ್ಕರೆದ ಪಚ್ಚೋಡಿ, ತೇವು ಪದ್ಪೆ ಬೆಂಡೆಕಾಯಿ, ಲತ್ತನೆ, ಪೀರೆ, ಕಂಚಲ ಇಂಚಿನ ಬಗೆ ಬಗೆತ ಕಾಯಿ ಕಜಿಪುಲೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಸೂಂಟಿಲ ಇರೆತ ಒಂಜಿ ಮೂಲೆಡ್ ಕುಲ್ಲುಂಡು. ಪೊಸ ಅರಿತ ನುಪ್ಪು; ಏಳ್, ಒಂಬ, ಪತ್ತೊಂಜಿ ಬಗೆತ ಕಜಿಪುಲು, ಪಾಯಸ ಉಂದು ಈ ಪುದ್ದರ್‌ದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಕುರಲ್ ಇಲ್ಲದುಲಯಿ ಕನಪಿನ ಕ್ರಮೊಕುಲು, ಪುದ್ದರ್‌ದ ಅಡಿಗೆದ ಕ್ರಮೊಕುಲು ಪೂರಲ ತೆನಸ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ತುಳುವೆರ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆನ್ ತೋಜಿಪಾವುಂಡು.

ಅಡ್ಡಾಲ ಮೂರುದು ಆಜಾಯೆರೆ ದೀಯಲ್
ನಿದ್‌ಪ ಮೂರುದು ಕೊದ್ದೆಲ್‌ಗಾಂಡೋ
ಮುಂಚಿಲ ಕೂಟುದು ಮುನ್ನೂದು ಬಗೆ ಕಜಿಪುಗೆ
ತಾರಾಯಿ ಕೂಟುದು ಸಾರ ಬಗೆ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತಾಲ
ಪಚ್ಚೆಗೇ ಪರಿಮಲೊಡು ಮಲ್ತಿಂಚಿ ಅಟಿಲ್‌ಡ್

ಮುತ್ತಿ ಪರಿಮಲ ಏರಾದಲೇ ಕರ್ನಗ-ತುಳುವೆರೆ ಅಟಿಲ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಮಲಾರ ಜುಮಾದಿ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಬೆಂದ್‌ದ್ ತಿನೊಡು, ಪಿಂದ್‌ದ್ ಪಣೊಡು
ಬೆರಿಕ್ಕಾಂಡಲ ನೋಪೊಲಿ, ಬಂಜಿಗ್ ನೋಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ
ತುಳುವೆರೆ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು.

ಒಣಸ್‌ಗ್ ಕುಲ್ದಿನಾಪಗ ನೆರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಒಣಸ್‌ಗ್ ಕುಲ್ದಿನಲ್ತುಡ್ದು ಲಕ್ಕಾಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಬುಲಿತೊಂದು ಉನಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಮುಲ್ಪ ತಿಂದಿನ ತೆನಸ್ ಮೆಯಿಕ್

ದೆತೊನೊಡಾಂಡ ಮನಸ್ಸ್ ಸ್ವಸ್ಥ ಉಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ನೀತಿ ಉಂಡು. ಉನ್ಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಆತ ಮಿತ್ತೇ ದ್ಯಾನ ದೀದ್, ನಿದಾನೊಡು ಉನೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ತುಳುವೆರೆ ಕ್ರಮ. ಉಂದುವೇ ಅಂರ್ಬರ್ಬ ತಿಂದ್‌ಂಡ ಅರ್ಕಮೆಗ್ ಕಾರಣೊ ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆಯಾದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಮಸ್ತ್ ಆರಾಮೊಡು ಉಂಡೊಂದು ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಕೆಲಸೊನು ಮದಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್-ಆಂಜೊವುಲು ಎರು ಬುಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಣೊಡು, ಪೊಂಜೊವು ದಿಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಮಡಲ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ದೀದ್ ಉಣೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆಡ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಎರು ಬುಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪುನಗ ಪೊರ್ತು ದೆತ್ತಂಡ ಬುಡ್ತಿನ ಎರು ಕಂಡೊಗು ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬುಲೆ ಹಾಲ್ ಮಲ್ಪುಂಡು, ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ದ್ ಮಡಲ್ ಪೊತ್ತಾಂಡ ಬೇಗೊಡೆ ಪೊತುರು ಪೋದು ತೂ ಮಾಜಿದ್ ಪೋವು ಪನ್ಪಿನ ಎಚ್ಚೆರ್ಗೆ ಉನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಉಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪುಂಡು ಈ ಗಾದೆ. ಒಂಜೇ ಸರ್ತಿ ಬಲಸೊನಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಮಗ್‌ತೆಗ್ ಒಂತೆ ಆಂಡಲ ಪಾಡೊನೊಡು ಪನ್ಪಿನ ತುಳುವೆರ್ ಒಂಜೇ ಸರ್ತಿ ಬಲಸುನು ಬೂತೊಲೆಗ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆಲ ದೀತೆರ್. ಬತ್ತಿನಕುಲು, ಇತ್ತಿನಕುಲು ಬಂಜಿ ದಿಂಜ ಉನೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ತುಲುವೆರೆ ಉಡಲ್‌ದ ಮದಿಪು.

ಕಡಲಪ್ಪೆನ ಉಡಲ್‌ಡುಂಡು...

ಬಂಗುಡೆ, ಮರುವಾಯಿ, ಅಂಜಲ್, ಮಾಂಜಿ
ಕೊಲ್ಲತರು, ಬೂತಾಯಿ, ಕೊಡ್ಡೆಯಿ, ದೆಂಜಿ
ತೇಡೆ, ಕುರ್ಚಿ, ಪೊಡಿ ನಂಗ್, ಪಯ್ಯೆ ಬಲ್ಯಾರ್
ಕಾಣೆ, ಅಡಯಿ, ಎಟ್ಟಿ, ಮಡಂಗ್, ಬೊಲಿಂಜಿರ್
... ಬೋಡಾಪಿ ತರತ ಮೀನುಲು

ಶ್ರೀವಾಣಿ ಆರ್. ರೈ

ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿ

■ ಸೇವಂತಿ ಡಿ. ರೈ

೧೯೬೨ನೇ ಇಸವಿದ ಸುರುತ ಕಾರ್ತಿಕ ಸೋಮವಾರ. ಯಾನ್ ಏಪದಲೆಕನೆ ಆಪೀಸ್‌ಗ್ ಪೋಯೆ. ಆಪೀಸ್‌ಗ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕನೆ, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮೀಷನರ್ ಆದ್ ಎಂಕ್ ಪ್ರೊಮೋಷನ್ ಆಯಿನ ಸುದ್ದಿ ತೆರಿಯಿನಿ. ಈ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂದ್ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಏತ್ ಸಂತೋಷ ಆವಂದ್! ಕಷ್ಟೊಡೇ ಎಂಕ್ಲ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಓದುಪಯೆರ್. ತಾಲೂಕು ಆಪಿಸ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಕೆಲಸೊಡು ಇತ್ತಿನ ಅಮ್ಮೆರ್, ಆಪಿಸರ್‌ನಕ್ಲೆನ ಮರ್ಜಿನ್ ತೂವೊಂದೇ, ತನ್ನ ಜೋಕ್ಲ್ ಓದುದು ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರುನ ಕನ ಕಟ್ಟೊಂತೆರ್. ತಾನ್ ಕೆಲ್ಸ ಮಲ್ಪುನ ತಾಲೂಕು ಆಪಿಸ್‌ಡೇ ತನ್ನ ಮಗಲ್ ತಾಶೀಲ್ದಾರ್ ಆದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಏತ್ ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಏಪಲಾ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಯಾನ್ ಎಲ್ಯೊಪ್ಪುನಗ ಎಂಕ್ಲ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಮಾತಾ ಸುತ್ತ ಕುಲ್ಲದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ಪಾತೆರ ನೆಂಪಾಂಡ್. ''ಇಂದೆಪ್ಪಾ ಜೋಕ್ಲೆ, ನಮಡ ದುಡ್ಡಿಜ್ಜಿಡಲಾ, ನಮ್ಮ ಮರ್ಯಾದಿದ ಒಂಜಿ ಪುದರ್ ಇತ್ತಿನ ಕುಟುಂಬ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಕೋಪೊಡು, ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲ್ ಜತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಈ ಕುಡ್ಲದ ಪೇಂಟೆನ್ ಸೇರ್ಯೆರ್. ಓದಿನಕ್ಲ್ ಓದಿಯೆರ್. ಓದುಲೆ ಪನ್ಪಿನಕುಲ್ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ನಮ್ಮೆಟ್ ಎಚ್ಚ ಓದಿನಕ್ಲ್ ಪಂಡ ದುಡ್ಡುದಕುಲು ಮಾತ್ರ. ಆಂಡ ನಿಕ್ಲ್ ಮಾತೆರ್‌ಲಾ ದೇವೆರೆನ ದಯೊಟ್ ಎಡ್ಡೆ ಮಾರ್ಕ್ ದೆತ್ತೊಂದುಲ್ಲರ್. ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸ್ಕೋಲರ್‌ಶಿಪ್‌ಲಾ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ನಿಕ್ಲ್ ಏತ್‌ನೆಟ್ಟ್ ಓದುವರಾ ಆತ್ನೆಟ್ಟ್ ಓದುಲೆ. ಏತ್ ಕಷ್ಟ ಆಂಡಲಾ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಯಾನ್ ಕಲ್ಪಾವೆ. ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ಪಂಡ ವಿದ್ಯೆ ಮಾತ್ರ.''

ಎನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಬಾರಿ ಪ್ರೀತಿದ ಪದಕುಲು ಪಂಡ, ಓದು, ಶಾಲೆ, ಪುಸ್ತಕ. ತಂಕ್ ಬರವು ಇಜ್ಜಾಂಡಲಾ ತನ್ನ ಜೋಕುಲು ಮಸ್ತ್ ಓದೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಆಶೆ. ಸಾಲಸೋಲ ಮಲ್ಪೊಂದೆ, ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಓದುಪಯೆರೆ ತನ್ನ ಇಲ್ಲದ ಬೇಲೆ, ಕೈಕಂಜಿಲೆನ ಬೇಲೆ, ಕಂಡದ ಬೇಲೆ, ತೋಟದ ಬೇಲೆ ಇಂಚ ಮಾತಾ ಕಡೆಟ್ಲಾ ಬೆಂದಿಯೆರ್. ಬೊಳ್ಳಿಮೂಡುನೆರ್ದ್ ದುಂಬೇ ಲಕ್ಕ್‌ದ್, ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ತೂಪಾರ್ದ್, ನೀರ್‌ದ ಕರದೀದ್, ಕೈಕಂಜಿಲೆನ

ಮೆಯಿಪೂಜಿದ್ ಅಯಿಕ್ಲೆಡ ಪಾತೆರಿಯೆರೆ ಕಿದೆಕ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದಿನ ಇಡೀ ಸೊಂದುದು ಆರ್ ಜೆಪ್ಪುನಗ ನಡಿರ್ಲ್ ಆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅರೆಗ್ ಸಾಯ ಮಲ್ಪೆರೆ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್‌ರ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನ ಸಣ್ಣಪ್ಪೆ ಪುದರ್ದ ಒರಿ ಜವಾನ್ಯೆ ಇತ್ತೆ.

ಅಮ್ಮ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಕಲ್ತಿನಾರತ್ತ್. ಆಂಡ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಏತೊಂಜಿ ಕತೆ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್! ರೇಶನ್‌ದ ಅರಿತ ಕಲ್ಲ್ ಪೆಜ್ಜಿನಗ, ಎಂಕ್ಲೆನ ಕುಜಲ್ ಬರ್ಚಿನಗ, ಬಾಜನ ದೆಕ್ಕ್‌ನಗ, ಮಡಲ್ ಮೊಡೆನಗ, ಬೆಜಂಟ್ ಪತ್ತಾನಗ ಕಾಯಿಕಜಿಪುಲೆನ್ ಕ್ಯೊನಗ, ಗುವೆಲ್‌ರ್ದ್ ನೀರ್ ಕನನಗ ಮಾತಾ ಕತೆ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕತೆ ಕೇನುನ ಆಸೆಡ್ ಎಂಕ್ಲು ಅರೆನ ಕೆಲಸೊಡು ಸಾಯಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ. ಎಚ್ಚಾದ್ ಮಡಲ್ದ ಒಲಿತ ಸೀಂಕ್‌ರ್ ಮಲ್ಪುನಗ ಕತೆ ಕೇನ್ಯೆರೆ ಎಡ್ಡೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಪುರಾಣದ ಕತೆಕ್ಲೆನ್ ಕೇನೊಂದು ಕೇನೊಂದು ಎಂಕ್ಲು ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಬಾರತದ ಕಾಲೊಗು ಪೋವೊಂದಿತ್ತ. ಪಾಡ್ದನದ ಕತೆಕ್ಲೆನ್ಲಾ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದೇವು ಪೂಂಜನ ಕತೆ, ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣನ ಕತೆ, ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯನ ಕತೆ, ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿನ ಕತೆ ಇಂಚ ಒಂಜಾ, ರಡ್ಡಾ! ಏತ್‌ನೂದು ಕತೆಕ್ಲೆನ್ ಪಂತೆರಾ! ಅರೆನ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ಬೋಂಟೆದ ಕತೆಕ್ಲುಲಾ ಇತ್ತ.

ಅಮ್ಮ ಪಾಡ್ದನಲಾ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ರಾಗ ಒಯಿತೆರ್‌ಡ ಏತ್ ಪೊರ್ತು ಅಯಿತ ಆಲಾಪನೆ! ಏತೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲು ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅರೆನ ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ಬಣ್ಣನೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾತಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಎಂಚ ತೆರಿಯೊಂದೆರಿಣ್ಪನನೇ ಯೆಂಕ್ಲೆಗ್ ಅಚ್ಚೆರ. ಆರ್ ಪಾತೆರುನೆನ್ ಕೇನುನಕ್ಲೆಗ್ ತೆಲಿಕೆನೇ ತೆಲಿಕೆ, ''ಇಂದ್ರಜಿತ್ ಲೆಕ ಬತ್ತೆ... ಇಂಬೆ ಒರಿ ಬಬ್ರುವಾನೆ... ನಿರ್‌ಸಂದಾಯಲೆಕ ಉಂತ್ತೊಂದೆ... ಶೂರ್ಪನಕಿನ ತಂಗಡಿ...'' ಅರೆನ ಮೆದುಲ್‌ದ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ತುಂಡುದೆತ್‌ದ್ ಎನ್ನ ತರೆತುಲಾಯಿ ದೀತುಂಡ, ಯಾನ್ಲಾ ಆತೇ ಬುದ್ಧಿವಂತೆ ಆತ್ವೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆ.

ಎನ್ನ ಡಿಗ್ರಿ ಮುಗಿನೆರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಎಂಕ್ಲೆ ಊರುಡೇ ಎಂಕ್ ತಾಶೀಲ್ದಾರ್ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಂಡ್. ಆತ್ ಪೊರ್ತುಗ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ರಿಟಾಯಿರ್ಡ್ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಇಲ್ಲದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರುಂಡು. ಗುಮಾಸ್ತನ ಮಗಲ್ ಈ ಊರ್ದ ತಾಶೀಲ್ದಾರ್‌ಗೆ! ಪಂಡ್‌ದ್ ಊರ್ದ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಇಂಚಲಾ ಉಂಡಾ! ಕಲ್ಜಿಗ! ಬಡವೆರ್ ಓದುದು ಮಿತ್ ಬರ್ಪಿನಿ ಪಂಡ! ನನ ಬೇಲೆಗ್ ಓಲು ಜನ ತಿಕ್ಕುವೆರ್.

ಒಂಜಿ ದಿನ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಎನನ್ ಲೆತ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್ ''ಮಗಲೆ, ಈ ಬುದ್ಧಿವಂತೆದಿ. ಓದುದ. ದೇವೆರೆ ದಯೊಟು ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸಲಾ ಉಂಡು. ಯಾನ್ ರಿಟೈರ್ ಆತೆ. ಅಂಚಾದ್ ನಿನ್ನ ತಗೆ ತಂಗಡಿಲೆನ್ ಓದುಪವುನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿನ್ನ. ಯಾನ್ ಇತ್ತೆ ನಿಕ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತೆಡ...'' ಅಮ್ಮೆರೆ ಪಾತೆರೊನು ಯಾನ್ ಅರ್ದೊಡೇ ತಡೆತ್‌ದ್ ಪಂಡೆ ''ಈರ್ ದಾಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡ್ಚಿ ಅಮ್ಮೆರೆ. ಯಾನ್ ಅಕ್ಲೆನ್ ಓದ್ಪವೆ.''

ಯಾನ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯಿಜಿ. ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸೊಡಿತ್ತಿನ ಎನನ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯೆರೆ ಎಂಕ್ಲೆ ಜಾತಿಡೇ ಕೆಲವೆರ್ ಇತ್ತೆರ್. ಯಾನ್ ತೂವೆರೆಲಾ ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ

ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾರಿ ಸಮಾದಾನದ ಪೊಣ್ಣು ಪನ್ಪಿನ ಬಿರುದುಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

"ಬದಿ ಇಜ್ಜಂದೆ ಮದ್ಮೆ ಆಪ. ಪೊಣ್ಣ ಕಡೆತಕುಲು ದಾಲ ಕೊರ್ಪಿನ ಬೊರ್ಚಿ. ಎಂಕುಲೇ ಪೊಣ್ಣಗ್ ವಜ್ರದ ಬೆಂಡೋಲೆ ಪಾಡ್ವ" ಪಂಡಿನ ಪೊದು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಒಂಜೇ ಉತ್ತರ. "ಆಲ್ ಇತ್ತೆ ಮದ್ಮೆ ಆಪುಜಲ್". ಅಮ್ಮೆರ್ ಎನಡ ದಾಲಾ ಕೇಂದ್‌ಜೆರ್. ಕೇನ್ದುಂಡಲಾ ಅಮ್ಮೆರೆ ಅಬಿಪ್ರಾಯನೇ ಯಾನ್ ಪನ್ತುವೆ. ಯಾನ್ ಮದ್ಮೆ ಆತ್‌ಜಿ ಪನ್ಪಿನ ಕೊರಗ್ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಗ್. ಆಂಡ ಆರ್ ದಾದ ಮಲ್ಪೆರೆಲಾ ಸಾದ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಆತ್ ಮಲ್ಲ ಸಂಸಾರ ಎಂಕ್ಲೆನ.

ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಕುಜಲ್ ಬರ್ಚಿದ್ ಬೊಟ್ಟು ದೀದ್, ಹದೋಟು ಸುಣ್ಣತಾಗದಿನ ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಒರ ತುಸ್ಸ ಪಂಡ್‌ದ್ ಉಬ್ಬಿನೆರ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಅರೆನ ಬಿಮ್ಮ ತೂವೊಡು ಕೆಂಪು ಕೆಂಪು ಪರ್ನ್ದ್ ಮನೋಲಿ ಲೆಕ! ಅರೆನ ಮುಂಡದ ಸುತ್ತ ಕಿರೀಟದೀಯಿಲೆಕ ಕಪ್ಪು ಉಂಗಿಲ ಕುಜಲ್. ಆ ಕುರ್‌ಂಬೆಲ್ ಕುಜಲ್ ಏಪಲಾ ಆರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ ಕೇನೊಂದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ತಾಮರೆದ ಮಿತ್ತ್ ದುಂಬಿಲು ಕುಲ್ದು ನಲ್ತಿಲೆಕ ಅವು ತೋಜೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅರೆಡ ಒಂಜಿ ಒಟ್ಟೆ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಉಂಡು. ಅವೆನ್ ಆರ್ ಮುಂಡದ ನಡುಟು ದೀದ್, ಅಯಿತ ಒಟ್ಟೆಡ್ ಒಂತೆ ಅಂಟ್ (ತೊಡ್ಡೆದ ಮೇಣ) ತಾಗದ್ ಅಯಿತ ಮಿತ್ತ್ ಕುಂಕುಮ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಏತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು! ನೀರ್ ಪಾಡ್ದ್‌ದೆಕ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಮಾಜೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅರೆನ ಕೆಬಿಟ್, ಸುತ್ತ ಆಜಿ ಮುತ್ತು ನಡುಟು ಒಂಜಿ ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲ್ ದೀತಿನ ಬೆಂಡೋಲೆ. ಅರೆನ ಮೂಂಕುಡು ಮುತ್ತುದ ನತ್ತ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಗ್ ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿ ಮಲ್ಪವೊಡುಂದು ಏಪಡ್ದಿಂಚಿ ಎನ್ನ ಆಸೆ. ಅಂದ್ ಇನಿಯೆ ದಾಯೆ ಯಾನ್ ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿ ಅಮ್ಮಗ್ ದೆತೊನಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಎನ್ನ ಪ್ರೊಮೋಶನ್ ಸುದ್ದಿದೊಟ್ಟಿಗೆ, ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿನ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಅರೆನ ಮೂಂಕುಡು ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿ ರೈಸುನೆನ್ ತೂವೊಡು. ಅರೆನ ಮೋನೆದ ಐಸಿರಿದ ತೆಲ್ಕೆ ತೂವೊಡು.

ಯಾನ್ ಎ.ಸಿ. ಆಪಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇನ್ದ್ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಏತ್ ಕುಶಿ ಆವಂದ್. ತಾಲೂಕು ಆಪೀಸ್‌ಡ್ ಎಲ್ಯ ಕೆಲಸೊಡಿತ್ತ್‌ದ್, ತನ್ನ ಜೋಕುಲು ಅವುಲೆ ಮಲ್ಲ ಆಪೀಸರ್ ಅವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಕನಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತಿನ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್, ತನ್ನ ಕನ ಈತ್ ಬೇಗೊಡು ನಿಜ ಆಪಿನ ತೂದು ಏತ್ ಕುಶಿ ಆವಂದ್! ಈ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿದೊಟ್ಟಿಗೆ, ಅಪ್ಪೆಗ್ ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿ ಕೊರುಂಡ, ಅರೆನ ಸಂಭ್ರೊಮೊದೊಟ್ಟಿಗೆ ಯಾನ್ಲಾ ಸೇರೊನ್ವೆ.

ಮದ್ದೆನನೇ ಬೇಂಕ್‌ಗ್ ಪೋದು, ದುಡ್ಡು ದೆತೊಂದು, ವಜ್ರದ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋದು ಒಂಜಿ ಕಲ್ಲ್‌ದ ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿ ದೆತೊಂದು ಆಪೀಸ್‌ಗ್ ಪಿರ ಬತ್ತೆ. ಆತ್ ಪೊರ್ತುಗು ಮೆಗ್ಯನ ಫೋನ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. "ಅಕ್ಕಾ. ಇರೆಗೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸುದ್ದಿ. ಎಂಕೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ನನ ಯಾನ್ ಏತ್ ಮುಟ್ಟ ಓದುವೆನ, ಅಡೆಮುಟ್ಟ ಎಂಕ್ ಆ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಈ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂದ್ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಏತ್ ಕುಶಿ ಆವಂದ್ ಅತೆ?"
"ಅಂದ್, ಅಂದ್... Congratulation. ಬಯ್ಯಗ್ ಆಪೀಸ್‌ಗ್ ಬಲ. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಗ್

ಪೋಯಿ'' ಪಂಡೆ. ಎನ್ನ ಮೆಗ್ಯಗ್ ಎನ್ನ ಪ್ರೋಮೋಶನ್ ಸುದ್ದಿ, ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿದ ಸುದ್ದಿ ತೆರಿಪಾಯೆ. ಎನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಓದೊಂದಿತ್ತೆ. ಆಯನ್ ಮಲ್ಲ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‍ದ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಆಶೆ. ನನೊರಿ ಮೆಗ್ಯನ್ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಓದಾವೊಡು ಪಂಡ್‍ದ್ಲಾ ಅರೆನ ಆಶೆ. ಎನ್ನ ಇರ್ವೆರ್ ಮೆಗ್ಯನಕುಲುಲಾ ಕಲ್ಪೆರೆ ಉಷಾರಿತ್ತೆರ್. ಅಮ್ಮೆರೆನ ಆಶೆನ್ ಅಕುಲು ಕಂಡಿತ ನಡಪದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ದಾಲ ಸಂಶಯ ಇಜ್ಜಿ.

ಬಯ್ಯದ ನಾಲ್ ಗಂಟೆಗೇ ಮೆಗ್ಯೆ ಆಪೀಸ್‍ಗ್ ಬತ್ತೆ. ಎನ್ನ ಕೆಲಸ ಬೇಗ ಮುಗಿತ್‍ದ್ ಎಂಕುಲು ಇರ್ವೆರ್‍ಲಾ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಯ. ತನ್ನ ಸ್ಕಾಲರ್‍ಶಿಪ್‍ದ ವಿಷಯ ತೆರಿದ್ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಏತ್ ಕುಶಿ ಆವು ಪಂಡ್‍ದ್ ಮೆಗ್ಯೆ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆಡ, ಎನ್ನ ಪ್ರೋಮೋಷನ್ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂದ್ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಏತ್ ಬೂಟು ಬರು ಪಂಡ್‍ದ್ ಯಾನ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆ. ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿ ದೀತಿನ ಅಮ್ಮನ ತೆಲ್ಕೆದ ಮೋನೆನ್ ಎನ್ನ ಮನಸ್‍ಡೇ ಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ಆರೆನ ಜೋಕುಲಾಟಿಕೆಡ್ ನೀಲಿ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಒಂಜಿ ಕೆಬಿತ ಟಿಕ್ಕಿ, ಬೊಲ್ದು ಕಲ್ಲ್‌ದ ಎಲ್ಯ ಮೂಂಕುದ ಬೊಟ್ಟು ಅರೆಡ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಆರ್ ವಜ್ರದ ಮೂಂಕು ಬೊಟ್ಟುಗು ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆರ್‍ಗೆ. ಇಂಚ ಕುದುರೆಗಾಡಿದೊಟ್ಟಿಗೆ ಎನ್ನ ಯೋಚನೆಲಾ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್‍ಂಡ್.

ದೂರೊಡೇ ಇಲ್ಲದ ಗೇಟ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಗೇಟ್‍ದಲ್ಪ ಬಾರಿ ಜನ ಸೇರ್‍ದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಜನ ತೂದ್ ಎಂಕ್ ಒಂಜಿ ತರಾ ಆಂಡ್. ಗಾಡಿ ಎಂಕ್ಲೆ ಗೇಟ್ ಮುಟ್ಟಿಕೂಡ್ಲೆ ಗಾಡಿರ್ದ್ ತಿರ್ತ್‍ ಲಾಗಿದ್ ಇಲ್ಲದ ಉಲಾಯಿ ಬತ್ತೆ. ಸೇರ್ದಿ ಜನ ಎಂಕ್ ಪೋಯೆರೆ ಸಾದಿ ಬುಡಿಯೆರ್. ಇಲ್ಲದ ಉಲಾಯಿ ಪೊಗ್ಗುನಗನೇ ಅಲ್ಪದ ದೃಶ್ಯ ತೂದು ಎನ್ನ ತಿಗಲೆ ದಸಕ್ ಪಂಡ್‍ಂಡ್. ಅಮ್ಮೆರ್ ಒಂಜಿ ಪಜೆಟ್, ಬಾರಿ ಸುಕ ನಿದ್ರೆಡ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ ಜೆತ್ತ್‍ದಿತ್ತೆರ್. ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಅಲ್ಪನೇ ಕಂಗಾಲಾದ್ ಕುಲ್ದಿತ್ತೆರ್. ಏರಾ ಒಂಜಿ ತಾರಾಯಿ ದರ್ತ್‍ದ್ ಅಯಿಟ್ ಎಣ್ಣೆಪಾಡ್ದ್ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾದಿತ್ತೆರ್. ಎಂಕ್ಲೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಗು ದುಂಬು, ಹಾರ್ಟ್ ಅಟ್ಯಾಕ್ ಆದ್ ತೀರ್ ಪೋಯೆರ್ ಪಂಡ್‍ದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ್. ಯಾನ್ ಅಲ್ಪನೇ ಕುಲ್ದು ಬುಡ್ಯೆ. ಅಮ್ಮನ ಜಕ್ಕೆಲ್‍ಡ್ ತರೆದೀದ್ ಬುಲ್ತೆ. ಎನ್ನ ಪ್ರೊಮೋಷನ್ ಸುದ್ದಿ, ಮೆಗ್ಯನ ಸ್ಕಾಲರ್‍ಶಿಪ್ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂದ್ ಸಂತೋಷ ಆಪಿನಾರೆ ಇಜ್ಜಾಂಡತ್ತಾ! ಎಲ್ಯಡ್ದಿಂಚಿ ಕಷ್ಟೊನೇ ಬರೊಂದಿತ್ತಿನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಇತ್ತೆ ಸುಕ ಪಡೆವುನ ಕಾಲೊಡು ಇಂಚಾಂಡತ್ತಾ!

ವಜ್ರದ ಮೂಂಕುತಿ ಎನ್ನ ಪರ್ಸ್‍ಡ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಕುಲ್ಲೊಂದಿತ್ತ್‍ಂಡ್. ಎನ್ನ ಅಮ್ಮ ಮೂಂಕುತಿ ಕಂಡಿತ ದೀವಾಯೆರ್. ಎಲ್ಯೆಡ್ ಮದಿಮೆಗ್‍ಮಿನಿ ಪೋನಗ 'ಗಿಲೀಟ್'ದ ಬಂಗಾರ್ ದೀವೋಂದಿತ್ತೆರ್‍ಗೆ. ಇತ್ತೆ ಎಂಕೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ತಿಕ್‍ದ್ ಎನ್ನ ಕೈಟ್ ದುಡ್ಡಾನಗ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಪದ್ನೈ ಬಂಗಾರ್‍ಡ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ತ್‍ದ್ ಅರೆನ ಪೊರ್ಲು ತೂವೊಡು ಪನ್ನಗ ಇಂಚ ಆಂಡ್! ಎಂಕ್ ಇಂದೆನ್ ಎನ್ನ್‍ದ್ ದುಕ್ಕ ಮಿತಿ ಮೀರ್‍ಂಡ್. ಪದ್ನೈ ಬಂಗಾರ್ ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಕಾಲಿ ಮುಂಡದ ಅಮ್ಮನ ಮೋನೆನ್ ಎನ್ನ್‍ದೇ ಯಾನ್ ಜೋರಾದ್ ಬುಲ್ತೆ. ಎನನ್ ಅರಾದ್ ಪತ್ತಿನ ಎನ್ನಪ್ಪೆನ ಕಣ್ಣೀರ್ದ ಸುದೆತ ಕಟ್ಟೆ ಉಡೆಂಡ್.

ಈ ಸಂಗತಿ ನಡತ್‍ದ್ ದಿಂಜ ವರ್ಸೊ ಕರಿಂಡಲಾ ಆದಿನತ ನೆಂಪು ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಪಜ್ಜಿಯಾದೇ ಒರಿದ್‍ಂಡ್. ನೆಂಪುದೊಟ್ಟುಗು ದುಕ್ಕೊಲಾ ಉರ್ಕರುಂಡು.

ಕಲುವೆ ತಿಕ್ಕಯೆ!

■ ಡಾ. ವಸಂತ ಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ

ಒರಿಯೆ ಉಂತೊಂದುಲ್ಲೆ ಕಲುವೆ ಮಿತ್ತ್
ಮಾಂತೆನ್‌ಲ ತೂವೊಂದು
ಮುಲ್ಪ ಜನೊಕುಲು ಸಯ್ಯೊಂದುಲ್ಲೆರ್
ತರೆತರೆದರಿತೊಂದು

ಏರ್ ಪಂಡೆರ್ ಆಯಗ್ ಅಲ್ವನೇ ಉಪ್ಪುಲಾಂದ್
ಬರೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತ್‌ದ್
ಬಂಗಗೊತ್ತಾತು, ತೂತ್ತಮುಟ್ಟನೇ ಕುಲ್ಲುನೆಂಚ
ಪೊತ್ತುನೆಂಚಾಂದ್!

ಯಾನ್ ಪಂಡ್‌ಜ್ಜಿ ಬರೊಡೂಂದ್, ದಾಯೆ ಪನೊಡು?
ಎಂಕ್‌ಲಾ ಮರ್ಯಾದೆ ಉಂಡು
ಅಡೆಮುಟ್ಟ ಪೋದು ತೂನಗನೇ ಗೊತ್ತಾವೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್
ದಾಯೆ ಬತ್ತಿನೇಂದ್

ಏರೋ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತೆರ್ - ಎಂಚಲಾ ಪೋಪತ್ತ ಆತ್ ದೂರ
ಎನ್ನವುಲ ಒಂಜಿ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪು
ಏತ್ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಕಾತ್ ದೀತಿತ್ತೆ ಮುಡಿಪು
ಅವೆನೊಂಜಿ ಎತ್ತಾಲ, ಪುಣ್ಯ ತಿಕ್ಕು

ದಾದ ಮಣ್ಣಂಗಟ್ಟಿಯೊ ದಾನ್ನೊ
ಕಣನಿಲಿಕ್ಕೆ ಒಂಜಿ ದಿಟ್ಟಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ

ಪುದರ್ ಪನೊಂದು ಸುತ್ತುಬತ್ತಿನನೇ ಪುಣ್ಯಾದಿಗೆದ ಬೇಲೆ
ಪಿರ್ತಿಡ್ 'ದಾದಯಾ' ಅಂದ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಲೆಪ್ಪುಲಾ ಇಜ್ಜಿ

ಬಾಜಲಾಂಡಲಾ ತಿಕ್ಕ್ಂಡಾ? ಅವುಲಾ ಇಜ್ಜಿ
ಒಂಜಿತಕ್ಕಣ ತೀರ್ತ ಪುರ್ಸಾದೊ
ಬಾಯಿಗೊಂಜೀತ್ ಪೊಡಿ ಸಕ್ಕರೆ
ಕೆಬಿಕ್ ದೀಯರಗೊಂಜಿ ಪೂತ್ತ ಎಸಳ್!

ದಾಯೆಗ್ ಬರೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಈತ್ ದೂರ
ಇಂದ್ ಎಣ್ಣೊಂದೇ ಜತ್ತೊಂದಿತ್ತೆ
ಗೇನೊ ಓಲಿತ್ತ್‌ಂಡಾ ದಾನ್ನೊ
ಅಜ್ಜೆ ತತ್ತ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಬೂರಿಯೆ

ಬೂರಿನಾತೇ ಗೊತ್ತು ಮೂಂಕುಗೇ ಪೆಟ್ಟಾಂಡ್
'ಅಯ್ಯೋ ರಾಮಾ'ಂದ್ ಅರಬಾಯಿ ದೀಯೆ
ವಾ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನೋ ದಾನ್ನೊ ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಲಕ್ಕದುಂತಾದ್
ದೊಂಡೆಗೊಂಜೀತ್ ನೀರ್ ಪಾಡಿಯೆ

'ದಾದಾಂಡ್ ಅಣ್ಣ, ತರೆ ತಿರ್ಗ್‌ಂಡೇ'ಂದ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್
ಪಿರ್ತಿಡ್ ಬೆರಿ ಪೂಜ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಬುಡಿಯೆ
ಅಲ್ಪನೇ ನಿರೆಲಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಲ ಆರಾಂಡ್
ತಿನಿಯರಲ ಒಂಜೀತ್ ತೆನಸ್ ಕೊರಿಯೆ

ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾದ್ ತೂಯೆ, ಅವೇ ಬಿಮ್ಮೊದ ದಿಟ್ಟಿ
ಅವೇ ಮೈಕಟ್ಟ್ ದುಸ್ತು
ಗುಂಡದುಲಯಿದ ಕತ್ತಲೆಡ್‌ಲ ತೋಜೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್
ಅವೇ ಮೂಂಕು ಬಿಮ್ಮೊ

ಇತ್ತೆ ಸರಿಯಾಂಡ್, ಸುಲಬೊಡು ತಿಕ್ಕಿಯಾರ್
ಎನ್ನ ಊರುಗೊರ ಬತ್ತ್‌ರ್ಲೆ ಸ್ವಾಮಿ!
ಏತ್ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲ
ಕಾತ್ ಕಾತ್‌ದೇ ಬೆಚ್ಚ ಆತ್‌ಂಡ್ ಬೂಮಿ!

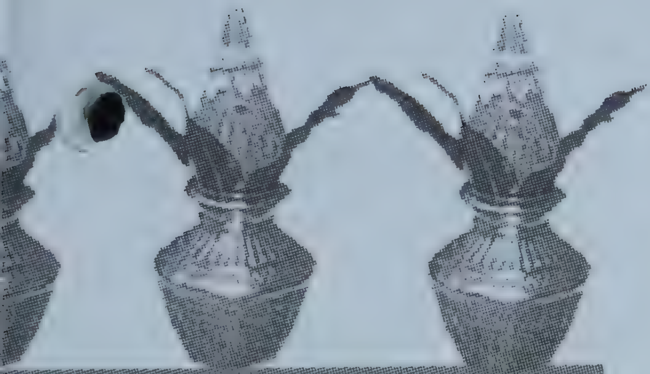

ಮೂಜೆತ ಅಜಕೆ

■ ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್

ತುಳು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಮೂಜಿ ಸಂಖ್ಯೆಗ್ ಜಿಂಜ ಮಹತ್ತ್ವ ಉಂಡು. ಮೂಜಿ ಪನ್ಪುನವು ತುಳುವೆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ದಿನ-ನಿಚ್ಚದ ನಡಾವಳಿಡ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಗುರ್ತ ಅರ್ತವಾದ್ ನೆಗೆತ್‌ದ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪೌರಾಣಿಕ, ಬೊಕ್ಕ ಜನಪದ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್, ಪಾಡ್ದನಡ್, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟ್-ಕಟ್ಟಲೆಡ್, ದೈವ-ದೇವೆರ್ನ ಸುಗಿಪು-ಮದಿಪುಡು, ಎಡ್ಡೆ-ಪಡಿಕೆ ನಂಬಲಿಕೆಡ್ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಮೂಜೆತ ಪೆರ್ಮೆ, ಗೆಲ್ಮೆ-ಸೋದ್ಯಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯಕರ್ತೆರಾಯಿನ ಮೂಜಿ ಮೂರ್ತಿಲೆನ್ ಪಂಚ ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣು-ಶಿವನ್ ನಂಬಿಲಕ್ಕನೆ... ಆಕುಲೆನ ಬುಡೆದಿಲೆನ್ ಪಂಡ ವಿದ್ಯೆ-ಶಕ್ತಿ, ಸಿರಿಸಂಪತ್ತುನು ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಸರಸ್ವತಿ-ಲಕ್ಮೀ-ಕಾಳಿ... ಈ ಮೂಜಿ ಶಕ್ತಿಲೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಶಕ್ತಿಲೆನ... ಅಂಶಲು .. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದಾರ್‌ಡು ತುಳುನಾಡ್ದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ನಿಲೆ ಆದ್... ನಂಬಿಂಚಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಬು ಕೊರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡ ಆ ಶಕ್ತಿಲೆನ್ ದುಂಬು ದುಂಬು... ಆದಿಬೆರ್ಮೆ... ಅತ್ತಡ ನಾಗಬೆರ್ಮೆರೆನ್ ನಂಬುದಿತ್ತೆರಾಂದ್... ಪಿರಾಕ್‌ದ ಆಲಡೆಲೆನ್ ತೂನಗ ಆ ಸತ್ಯನ್ ಅರ್ತಮಲ್ತೊನೊಲಿ. ಬೆರ್ಮದೇವೆರೆಗ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ್ ದೇವಸ್ಥಾನಲು ಇಜ್ಜಿಡಲ, ನಾಗಬೆರ್ಮೆರ್, ಕೆಮ್ಮಲೆತ ಬೆರ್ಮೆರ್, ಸುಡ್ತಲೆ ಬೆರ್ಮೆರ್.. ಇಂಚ ನೂದೆಡ್ಡೆಚ್ಚ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಬಕ್ತ ಜನಮಾನಿಲೆಡ ಸೇವೆಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೊನ್ವೆರ್. ನನ ಪರಶಿವಗ್ ಮೂಜಿಕಣ್ಣ್, ಮೂಜಿ ನಾಮದಾಯೆ, ಮೂಜಿ ಶೂಲದ ಆಯುದನ್ ಪತ್ತಿನಾಯೆ. ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಒಂಜಿ ಧರ್ಮದ ಹೆಚ್ಚದ ದೇವತೆಲೆನ ಕೈಟ್ ತ್ರಿಶೂಲ ಪನ್ಪುನ ಆಯುದ ಉಂಡೇ ಉಂಡು. ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಪುದಾರ್ ಪೋಯಿನ ಮಾಗನೆದ ದೇವಸ್ಥಾನಲೆಡ್ ಮೂಜಿ ಪೊರ್ತ್... ಪೂಜೆ ಆವೊಡು. ದಿನ ನಿಚ್ಚ ಮೂಜಿಸುತ್ತುದ ಬಲಿಸೇವೆದ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಮೂಜಿ ಸುತ್ತುದ ಬಲಿಸೇವೆದ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಜನಮಾನಿಲು ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬರೊಡುಂದ್ ಕಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ಮೂಜಿ ಪಜ್ಜೆಗೊಂಜಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಬರ್ಪುನ ಪರಕೆ ಉಂಡು. ದುಂಬು ಮೂಜಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್‌ಗ್ ಅತ್ತಡ ಮೂಜಿ ಪಾವಾನೆನ್ ಸೊರತ್‌ದ್ ದೇವೆರ್ನ ಡಬ್ಬಿಗ್ ಕಾಣಿಕೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮೂಜಿ ಪಜ್ಜೆಡ್ ಮೂಜಿಲೋಕನ್ ಲತ್ತ್‌ನಂಚಿನ ವಾಮನ ಮೂರ್ತಿನ ಕತೆಲುಂಡು, ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರ್ ಅಪ್ಪೆ ದೇವಕಿಗ್ ಬಾಯಿಡ್ ಮೂಜಿ ಲೋಕನ್ ತೋಜಾಯಿನ ಪ್ರಸಂಗ, ಸುರುತ ಪೂಜೆ ಪಡೆಯುನಂಚಿನ ಗಣಪತಿ, ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮಗ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬತ್‌ದ್ ಪಂತೊಡು ಗೆಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗ, ಮೂಜಿಲೋಕದ ಸಂಚಾರಿಂದ್ ನಾರದೆರೆಗ್ ಅಡ್ಡ ಪುದಾರಿತ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗ,

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಲು ಒಟ್ಟಾದ್ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಅಬತಾರ ಮಲ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗ, ದ್ವಾರ ಕಾಪುನ ಜಯ-ವಿಜಯೆರ್- ಮೂಜಿ ಜನ್ಮಡ್ ರಕ್ಕಸೆರಾದ್ ಪುಟ್ಟುನ ಪ್ರಸಂಗ, ಸೀತೆಗ್-ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ ಮೂಜಿ ಗಡಿರೇಖೆ ಒಯ್ಯುನ ಪ್ರಸಂಗ, ಗಣಪತಿ ಆತ್ಮಲಿಂಗನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಮೂಜಿಲೆಪ್ಪು ಕೊರ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗ, ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿಗ್ ಯಮೆ ಮೂಜಿವರ ಕೊರ್ಪುನ ಪ್ರಸಂಗ, ತುಡರ್ದ ಪರ್ಬಟ್ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಗ್... ಕಂಡಡ್ ಎದುಕೊನ್ರೆಗ್ ಮೂಜಿ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರ್ಪುನ ಕಟ್ಟ್... ಅಂಚನೆ ದೈವದ ಸೇರಿಗೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ... ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಮೂಜಿದಿನತ ನೇಮದ ಕಟ್ಟ್, ಕೋಲದಾನಿ ಅಕುಲು ಮೂಜಿ ಅಬತಾರಡ್ ಬರ್ಪೆರ್, ಅಕುಲು ನ್ಯಾಯದ ನಡೆಟ್ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಮೂಜಿರೆತ ಪುರುಸಾದ ಪಂಡ ಅವು ಅಕುಲೆಗ್ ರಕ್ಷಾಕವಚಂದ್ ಅರ್ತ. ಅಕುಲೆಗ್ ಸತ್ಯದ ನಡೆಟ್ ನುಡಿ ಕೊರ್ನಗ ಮೂಜಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಗಲಿಗೆಡ್ ಎಚ್ಚಿಡ್ ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ. ಪತ್ತೆರಿ ಕಲಟ್ ನ್ಯಾಯಕೇನ್ದ್ ಕೊರ್ತಿನ ದೂರುಗು ಸತ್ಯದ ನಡೆಟ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಸಾರಿಸಾರಿದ್ ಸತ್ಯಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ದೈವಲೆನ ಶುದ್ಧಗ್ ಮೂಜಿ ಕಲಶದ ನೀರ್ ಬೋಡು, ಕಾರ್ನಿಕದ ದೈವಲು ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಮರಟ್‌ನಿಲೆ ಆದಿಪುನಗ, ದಿನ ಸತ್ತೆಡ್ ಮರೊಕು ದೀಯಿಂಚಿನ ಮೂಜಿ ಗಡಿ ತಾಗೊಡು, ಮೂಜಿ ತುಂಡುಡು ನಡುತ ತುಂಡುಡು ನಿಕ್ಕ್ ಮಣಿ-ಮಂಚವುಂದ್ ಸುಗಿತ್‌ದ್ ಪಿರಾರ್ತನೆ ಮಲ್ಪುನ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಪ್ರಸಂಗಲು ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ದೈವಲೆಗ್ ಕೋಲದಪಗ ಕುಲ್ಲರೆಗ್ ಮೂಜಿಕಾರ್‌ದ ಮುಕ್ಕಾಲಿಗೆ ಬೋಡು, ಬೊಲ್ಕುಡೆದ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತ ಬಲಿ ಆವೊಡು, ಸತ್ಯ ನುಡಿಲೆನ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಸಾರಿ-ಸಾರಿದ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ಕೊರ್ತಿನ ಆರೋಗನೆನ್ (ಪೇರ್-ಬೊನ್ದದ ನೀರ್) ಮೂಜಿ ಬೊಟ್ಟು ನೆಲಕ್ ಪಾಡುಣು, ತಂತ್ರಿದಾರೆನಲ್ಪ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಕಲ್ಕದ್ ಪಾತೆರುನು, ಒಂಜಿ ವರ್ಗದಾಕ್ಲೆಗ್ ಮುಂಡಡ್ ಮೂಜಿ ಅಡ್ಡನಾಮ ಆಂಡ, ನನೊಂಜಿ ವರ್ಗಗ್ ಮೂಜಿ ಉದ್ದನಾಮ, ಮೋಸವಾದ್ ಪೋನ್ಡ ಮೂಜಿ ಪಂಗ ನಾಮ, ಪೆದ್ಮೆತಿಗ್ ಮೂಜನಾನಿ... ಮುಚ್ಚಲಮೆಗೆ. ಜನಪದ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು.

ಪ್ರಕೃತಿದ ಬದಲಾವಣೆಡ್‌ಲ ಮೂಜೆಕ್ ಜಿಂಜ ಮಹತ್ತ್ವ ಉಂಡು.
ಮೃಗಜಾತಿಲೆಗ್... ಬಾಲ್ಯ, ಜವನತ್ತಿಗೆ, ಪರಬು... ಈ ಮೂಜಿಕಾಲ,
ಪುಲ್ಯ... ಮಧ್ಯಾಹ್ನ (ನಡಿರ್) ಬಯ್ಯ... ಈ ಮೂಜಿ ಪೊರ್ತುಲು
ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯ ... ಈ ಮೂಜಿ ಕರ್ಮಲು
ಸತ್ಯಲೋಕ, ವೈಕುಂಠ, ಕೈಲಾಸ ಈ ಮೂಜಿ ಲೋಕಲು
ಅತಳ-ಸುತಳ - ಪಾತಾಳ... ಈ ಮೂಜಿ ಜಾಗೆಲು
ಏಣೆಲ್, ಕೊಳಕೆ, ಸುಗ್ಗಿ ... ಈ ಮೂಜಿ ಬುಲೆಕುಲು
ತಿರ್ತ್, ನಡು, ಮಿತ್ತ್ ... ಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತ್‌ದ ಈ ಮೂಜಿ ಅದೆಕುಲು
ರಾಜಸ, ತಾಮಸ, ಸಾತ್ವಿಕ - ಈ ಮೂಜಿ ಗುನಕ್ಲು
ತಾರಕ, ಮಧ್ಯಮ, ಮಂದ್ರ - ಈ ಮೂಜಿ ಸ್ವರತ ಮಟ್ಟಲು

ಅರೆಗಾಲ, ಮರಿಯಾಲ, ಚಳಿಗಾಲ - ವರ್ಷದ ಮೂಜಿ ಕಾಲಲು

ಮೂಜಿ ತುದೆ ಸೇರುನಲ್ಪ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ

ಮೂಜಿ ಕಡಲ್ ಸೇರುನಲ್ಪ - ಮೀಂಡ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ. ಅಲ್ಪ ತರ್ಪಣ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ನಡಾವಳಿಲು-ಸೀಕ್-ಸಂಕಟ ಬನ್ನಗ ಕಾಸ್‌ನ್ ಮೂಜಿಸುತ್ತು ಸೊರತ್‌ದ್ ಈಡ್‌ಗೆತ್ತ್ ದೀಪುನು, ಎಣ್ಣೆ ಸೊರತ್ತ್‌ದ್... ದೇವಸ್ಥಾನದ ನಂದಾದೀಪಗ್ ಪಾಡುನು, ಕಾಸ್‌ನ್ ಸೊರತ್ತ್‌ದ್ ಕಾನಿಕೆ ಡಬ್ಬಗ್ ಪಾಡುನು, ಪಗೆನಾಯಗ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ನೆಲಕಾಯ್ ದರ್ತ್‌ದ್ ಶಾಪ್ ಕೊರ್ಪುನು, ಮೂಜಿತಾದಿದ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಕನತ್‌ದ್ ಮಾಟ-ಕತ್ರಿಮಗ್ ಬಲಸುನು, ಮೂಜಿಕಣ್ಣ್‌ದ ತಾರಾಯಿ... ಎಡ್ಡೆ ಮೆಲ್ಲಿದ ಲೇಸ್‌ಗು ಎಡ್ಡೆ. ತಾರಾಯಿ ದರ್ತ್‌ಂಡ ಪೊನ್ನ ಕಡಿನ್ (ಮೂಜಿಕಣ್ಣ್‌ದಗಡಿ) ಸುರುಕು ಗಲಸುನು ಪಂಡ ಮುತ್ತೈಸಿ ಸಾವ್ ಬರಡ್‌ಂದರ್ಥ.

ಮೂಜಿ ಕಲಶ, ಮೂಜಿ ಸ್ವಸ್ತಿಕೆ, ಮೂಜಿ ಈಡ್‌ಗಾಯ್ ದೀಪುನವು. ಪುನ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಡ್, ಮೂಜಿ ಮುಂಗುದು ಬರ್ಪುನವು, ಒಂಜಿ ವರ್ಗಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಲೇಸ್‌ದ ಮದಿಮಾಯ ನಾಕ್ಲೆಗ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಸೇಸೆದಕ್ಕುನು, ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಅರತಿ ಮಲ್ಪುನವು, ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಕುರ್ನೀರ್‌ಡ್ ಸೊಲಪುನವು, ಗಡಿಗೆನೀರ್ ಮಲ್ಪುನಗ ಜೀವದ ಮೂಜಿ ಭಾಗನ್... ಕುಕ್ಕುದ ಬೊಕ್ಕ ಪೆಲತಿರೆಟ್ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುನವು, ನೂಲಮದ್ಮೆಗ್ ಮೂಜಿ ಇಳೆತ ನೂಲು ಪಾಡುಣು, ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಬಿಕ್ಷೆ ಪಾಡುನು, ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಗಾಯತ್ರಿಮಂತ್ರ ಉಪದೇಶ ಮಲ್ಪುನು, ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಆಚಮನ ಮಲ್ಪುನವು, ಉನಸ್ ಮಲ್ಪುನ ದುಂಬು ಇರೆತ ಬರಿಟ್ ಮೂಜಿ ಗುಲ್ಲೆ ಬಲಿದೀಪುನವು, ಮದಿಮೆದಪಗ... ಅಗ್ನಿಗ್ ಮೂಜಿಸುತ್ತು ಬರ್ಪುನವು, ಕರಿಮನಿತಾಳಿ ಕಟ್ಟ್‌ನಗ ಮೂಜಿ ಗಂಟ್ ಪಾಡುನವು, ಪೊನ್ನನ ಪಲಯೆ ಅತ್ತಡ ಮೆಗ್ಯೆ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಪೊದ್ದೊಲು ಪಾಡುನವು, ಪುರುಬಾಲೆಗ್ ಪುದಾರ್ ದೀನಗ.. ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆ ಬಾಲೆದ ಕೆಬಿಟ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಪುದಾರ್ನ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ಪನ್ಪುನವು, ತರೆತಿನ ಬಜೆನ್ ಬಾಲೆದ ನಾಲಾಯಿಗ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ನಕ್ಕಾವುನು, ಬಾಲೆನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ನಗ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ಬಾಲೆನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ಸುತ್ತು ಕನಪಿನವು.

ಪೊನ್ನು ಪೊಂಜೋವಾಂಡ ಮೂಜನೆದಿನತಾನಿ ಪೇರ್ ನೈ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಲ್ಪುನು, ಮೂಜಿದಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ಬೇತೆ ಕುಲ್ಲುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಚಂಡಿಕಾ ಹೋಮ ಅತ್ತ್‌ಡ ದುರ್ಗಾಪೂಜೆಡ್ ಮೂಜಿ ಜನ ಮುತ್ತೈಸಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ವಾಯಂದಾನ ಕೊರ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಮುತ್ತೈಸಿನಾಕ್ಲು ತಡ್ಯ ಬರೆದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಪುಡಾಡುನು, ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಕಾರ್‌ಗ್ ಅಡ್ಡಬೂರ್ದು ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಪುಡಾಡುಣ ಕ್ರಮ, ಮೂಜಿ ಕೋಡಿ ಕತ್ತಲೆದ ಪೊರ್ತುಗು ದಿಟ್ಟಿ ಗೆಪ್ಪರೆಗಾದ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ತೊರತ್‌ದ್ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮ, ಕಾಲೆ ದೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮ, ಸೀಕ್ ಸಂಕಟದಾಕ್ಲೆನ್ ತಡ್ಯಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ತಡ್ಪೆ ನಿಲಿಕೆ ನುಪ್ಪು ಕೈಪು, ಸೀಯನ, ಬಕ್ಷ್ಯ ಬಲೆಸ್ಸಾದ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಸರಿ-ಪೆದಂಬು ಸೊರತ್‌ದ್... ಒಂಜಿ ವರ್ಗದಾಕ್ಲೆಗ್ ದಾನ ಕೊರ್ಪುನ ಕ್ರಮ, ಗೆರೆಚಾರ ದೋಷ ಜಿಂಜ ಇತ್ತಿನ , ಬೊಕ್ಕ ಲಕ್ಕರೆಗಾವಂದಿನ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆತ್ತದಡಿಟೆ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಕನಪಿನ ಕ್ರಮ, ಎಡ್ಡೆ ಮೆಲ್ಲಿಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಲ್ಪುನಗ ಕದಿಕೆದ

ಕುಚ್ಚಡ್ (ಕಟ್ಟ್‌ದ) ದೇಹದ ಮೂಜಿಬಾಗನ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಾವುನ ಕ್ರಮ, ಬಯಕೆದ ಮದಿಮಾಲೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಅರಿ, ತಾರಾಯಿ, ಪಿಂಗಾರ, ಪರ್‌ಂದ್‌ನ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಜಿಂಜಾವುನ ಕ್ರಮ, ಕಂಡನೆ ಬಯಕೆದ ಮದಿಮಾಲೆಗ್ ಪಿಂಗಾರ ದೀನಗಲ ಜೀವದ ಮೂಜಿ ಬಾಗಗ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ ದೀಪುನ ಕ್ರಮ, ಬಯಕೆದಾನಿ ಮೂಜಿ ಪೊಂಜೊವುಲೆಗ್ ಬಲಸುನ ಕ್ರಮ. ಪೆದ್ಮೆತಿ ತೊಟ್ಟಿಲಬಾಲೆ ದೊಟ್ಟುಗು ಕಂಡನೆನ ಇಲ್ಲಗ್ ಬನ್ನಗ, ದೇವೆರ್ನ ಎದುರು ಮಣೆದೀದ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ನೆತ್ತಿದ ಅಂಚಿ-ಇಂಚಿ ಬರ್ಪುನ ಕ್ರಮ. ಬಾಲೆಗ್ ಮೂಜಿ ಸಕ್ಕನ ತಿಗ-ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾವುನ ಕ್ರಮ, ಮೂಜಿ ಕೋಡಿ ಕತ್ತಲೆದ ಪೊರ್ತುಗು.. ದೈವ-ದೇವೆರೆಗ್ ತುಡಾರ್ ದೀದ್... ಶಂಖ, ಜಾಗಟೆ, ತಾಳ, ಗಂಟೆ ಬೊಟ್ಟ್‌ದ್ ಭಜನೆ... ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ.

ಮೂಜಿ ಕೋಡಿ ಕತ್ತಲೆದ ಪೊರ್ತುಗು, ನಿದಿರೆ ಮಲ್ಪುನು, ಉಗುರು ದೆಪ್ಪುನು, ಉನ್ಪುನು, ತಿನ್ಪುನು, ತರೆಬರ್ಚುನು, ತೆಲಿಪುನು, ಬುಲಿಪುನು, ಕಲ್ಕುನು, ತರೆಬಾಕಿಲ್ದ್, ಕುರುಬಾಕಿಲ್ದ್ ಉಂತುನು, ಪನ್ನಿ ಪಾತೆರ, ನೆರ್ಪುನು...ಇಂಚಿನವೆನ್ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಮೂಜಿ ಮಾರ್ಗ ಸೇರುನಲ್ಪ... ಹೆಡೆಪಟ್ಟಾಂಗ ಮಲ್ಪರೆಬಲ್ಲಿ, ಎಡ್ಡೆ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಮೂವೆರ್ ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿ, ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಸೋತುಂಡ.. ಮೂಜನೆ ಸರ್ತಿ ಸೋಲಾಪುಂಡುಂದ್ ನಂಬಲಿಕೆ, ಮೂಜೆಟ್ ಮುಕ್ತಾಯಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಇಲ್ಲಗ್ ಕೆಸರ್ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ನಗ ಬತ್ತಿನಾಕುಲ್ಲ ಎಡ್ಡೆನೆತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮ, ದೀತಿನ ವಸ್ತು ಮದತ್ ಪೋಂಡ ಮೂಜಿ ಪೆಜ್ಜೆ ಪಿರ-ದುಂಬು ಬತ್ತ್ಂಡ ನೆಂಪಾಪುಂಡುಗೆ. ಕೆಲವೆರ್ ನೆಂಪುಗಾತ್ರ ಸಿರೆಂಗ್‌ಗ್ ಮೂಜಿಗಂಟ್ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಕೊರ್ಪಿನ ಸಾಲದ ಗಡುಕು ಮೂಜಿದಿನ ವ್ಯಾದೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಪಂಚ್ಯಾತಿದ ನ್ಯಾಯದ ಕಲಟ್, ಬೊಕ್ಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಡ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಸತ್ಯ ಸಾರೊಡು, ಜನಪದ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ಮೂಜಿ ಪೊನ್ನುಲು ಅತ್ತ್‌ಡ ಮೂಜಿ ಆಣುಲು, ಮೂಜಿ ಬುಡೆದಿಲು. ಇಂಚ ಕತೆ ಸುರಾಪುಂಡು. ಮಾಯಾ-ಮಂತ್ರಗಾದ್ರ ಮೂಜಿ ಕಲ್ಲ್ ದಕ್ಕುನು, ಮೂಜಿ ವೇಷ ಪಾಡುನು, ಮೂಜಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇನುನು, ಇಂಚ ಮಾತಾ ಪ್ರಸಂಗಲು ಬರ್ಪುಂಡು. ನಾಯಿಲು ಬಡಕಾಯಿ ತೂವೊಂದು ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಬಾಂಗ್ ಕೊರುಂಡ ಮರಣಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಮೂಜಿ ಆಣಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣು ಪುಟ್ಟರೆ ಬಲ್ಲಿ. ದುಂಬು ಆಲ್ ಶೂರ್ಪನಖಿಂದ್ ಗೆನೆಪೆರ್‌ಗೆ. ಮೂಜಿ ಬಕ್ಕಾರ್‌ಡ್ ಬಲಿಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಗೊಬ್ಬುನಗ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ಮುಂಡು ಬೂರುಂಡ ಸೋತೆಂದ್ ಅರ್ತ. ರಾಜೆರ್‌ನಾಕ್ಲೆಗ್ ಬನ್ನಗ-ಪೋನಗ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ಬಹುಪರಾಕ್ ಪನ್ಪುನ ಕ್ರಮ. ಸಾವಾಂಡ ಪುನತಬಾಯಿಗ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ತುಳಸಿದ ನೀರ್ ಬುಡೊಡು. ಪುನಕ್ ಮೂಜಿ ಚೆಂಬು ನೀರ್ ಮೈಪೊಡು, ಕಾಟಗ್ ಮೂಜಿ ಕನಕ್ ಪಾಡೊಡು. ಸಮಾದಿ ಮಲ್ಪುನಾಂಡ ಮೂಜಿ ಪುಂಡಿ ಮಣ್ಣ್ ದಕ್ಕೊಡು. ಪುಣನ್ ಮೂಜಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಗಲ್ಗೆಡ್ ಪೊತ್ತಾವೊಡು. ಒಂಜಿ ವರ್ಗಡ್ ಕಾರ್ಯಗ್ ಮೂಜಿ ತಲೆಮಾರ್‌ಗ್ ಮೂಜಿಪಿಂಡ ದೀಪೆರ್. ಬೊಜ್ಜದಾನಿ ಮೂವರೆಗ್ ರಾಜೋಪಚಾರೊಡು ಉನಸ್ ಪಾಡ್ದ್... ಜನಮಾನಿ ದಿನನಿಚ್ಚ ಗಲಸುನಂಚಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ದಾನ ಕೊರ್ಪೆರ್,

ಮೂಜಿಕೋಡಿ ಕತ್ತಲೆದ ಪೊರ್ತುಗ್... ಸೈತಿದಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಇರೆನಿಲಿಕೆ ಬಲಸ್‌ದ್ ಉಲಾಯಿ ಲೆಪ್ಪೆರ್. ಕಡಲ್‌ಡ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ತುದೆಟ್ ಮಿಾನಗ ... ಪಿತೃಳೆಗ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ತರ್ಪಣ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಕಬತಾರ್ ಸಿರಿ ಜಾತ್ರೆಡ್ ಮರಣದ ನೆಂಪು ಆಚರನೆಗಾದ್ರ (ತಲವು ತಲ್ವುನು) ಆಜಿಸೇರ್ ಅರಿನ್ ಮೂಜಿಸರ್ತಿ ಲತ್ತ್‌ದ್ ಮುಕಾರಿಗ್ ಕೊರ್ಪುನ ಕಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ನೆರ್ವಾಟಿಕೆಡ್ ಮೂಜಿ ಕಾಸ್‌ದಾಯೆ, ಮೂಜಿ ಪೊರ್ತು ಸಮಾ ದಿಂಗರೆಗ್ ಲಾಯಕ್ಕ್ ಪಂದ್ ನೆರ್‌ಂಡ... ಅವು ಬಜೀ ಬುರ್ನಾಸ್‌ಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಉನ್ಪುನು, ಉರ್ಚುನು, ಜೆಪ್ಪುನು ಪಂಡ ಬಜೀ ಕುಚ್ಚನೆದ ಪಾತೆರಂದರ್ಥ. ಮೂಜಿ ಕುಕ್ಕುದಾತುಲ್ಲೆ ಹಕ್ಕ್ ಕೇನ್ರೆಗ್ ಬೈದೆ. ಮೂಜಿ ಗೇಣ್‌ದಾಯೆಗ್ ಮೇಣದ ಪೊಣ್ಣುಗೆ, ಇರ್‌ವೆರ್ನ ಲಡಾಯಿ ಮೂಜನೆದಾಯೆಗ್ ಲಾಬ, ಇರ್‌ವೆರ್ನ ಲಡಾಯಿಡ್ ಮೂಜನೆದಾಯೆ ನಡುಟು ಪೋನ್ಡ ಚಟ್ನಿ, ಉಪ್ಪುನ ಮೂವರೆಡ್ ಕಲ್ಪೆರ್ ಏರ್? ಮೂಜಿ ಬುಡ್‌ನಾಕ್ಲು ಊರ್ಗ್ ಮಲ್ಲೆಗೆ, ಮೂಜಿ ಊರ್ದ ನೀರ್ ಪರ್ನಾಕ್ಲು ಒಲ್ಪಲ ಬದ್ಕುವೆರ್, ಕೆಪ್ಪೆಗ್ ಹಾಕ್‌ಂಡ ಮೂಜಿಲೋಕ ತೋಜೊಡು, ಪಗೆನಾಯೆಗ್ ಸೋಲಾಂಡ ಮೂಜಿ ಕೊಂಡೆ ಪೇರ್ ಕಡಮೆ, ಮೂಜಿ ದಿನತ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್ ದಾಯೆ? ಮೂಜಿ ವರ್ಷದ ಬಾಲೆಗುನ ಅಜಿಪ ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟ, ಮಾತೆರ್ಲ ಪೋಪುನ ಆಜಡಿ ಮೂಜಡಿತ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್, ಮೂಜಡಿದಾಕ್ಲೆಗ್ ಅಜಕೆ ಹೆಚ್ಚ, ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೆರೆಗ್ ಮೂಜಿ ಊರ್ದ ನೀರ್ ಪರ್ನಾಯೆಂದ್ ಪುದಾರ್ ಉಂಡು. ಮೂಜಿ ಸೇರಿನಲ್ಪ ಲಡಾಯಿದ ಕಳಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಇಂಚ ಬೋಡಿತ್ನಾತ್ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಲ್, ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್... ಐತ ಪೊರ್ಲ್ಲ ಪೊಲಿಕೆನ್ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಇಂಚ ದುಂಬುದ ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಒಕ್ಕರೆಗ್ ಪೋಂಡ ಮೂಜಿ ಸಂಖ್ಯೆದ ಮಹತ್ತ್ವದ ಪ್ರಸಂಗಲು ಐತ ಪಿರವುದ ಅರ್ತದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಲು ಜಿಂಜ ತಿಕ್ಕು.

- ಮದಿಪುನು ಓದುಲೆ–ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರೆಲೆ. ಓದುಗೆರೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನು ಎದ್ರೊನುವ.
- ಬೇತೆ ಪತ್ರಿಕೆಲೆಗ್ ಕಡಪುಡಿನ ಬರವುಲೆಗ್ ಅವಕಾಸೊ ಇಜ್ಜಿ.
- ಪೊಸಬೆರೆ ಬರವುಲೆಗ್ ಅವಕಾಸೊ ಉಂಡು.
- ಮದಿಪುಗು ಬರೆಪುನಕ್ಲ್ ಮದಿಪುದ ಸದಸ್ಯೆರಾವೊಡುಂದು ಭಿನ್ನಯೊ. ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿನಕ್ಲೆ ಬರವುಗು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ.

ಅಲಂಕದಿ ಜನ

■ ಸದಾನಂದ ಸುರತ್ಕಲ್

ತುಳುವ ನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್ ಗಾಳಿ ನೀರ್‌ಗ್
ಉಂಡು ಬಾರಿ ಶಕ್ತಿ
ಕೊಡಲಿದಕ್ಕ್‌ದ್ ಪರಶುರಾಮೆ ಮಲ್ತೆ
ಉಂದೆನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ॥

ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟ್‌ದ್ ಮಣ್ಣ್ ಪರಂಕ್‌ದ್
ತುಳುವೆ ಮಲ್ತಿ ಆಸ್ತಿ
ತುಳುವ ನಾಡ್‌ಗ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಕಡಲ್‌ಯೆ
ಮಡಿಲ್‌ದಿಂಜಿ ದೋಸ್ತಿ ॥

ನೇಮ ತಂಬಿಲ ಜಾತ್ರೆ ಕೋಲ ಕಂಬುಲ
ತುಳುವಗುಂಡು ಬಕ್ತಿ
ಮನಸ್ ಕುದುಪೆಯೆ, ಪ್ರೀತಿ ಮದಪಯೆ
ಅಲಂಕದೆ ಉಡಲ್ ಬರ್ತಿ ॥

ಜತ್ತಿ ಬೇಲೆನ್ ಮುಗಿತ್ ಸುದ್ದಯೆ
ಆಯಿಕ್ ಆವಡ್ ಏತ್ಲ ಕರ್ಚಿ
ಮಾಸ ನೆತ್ತೆರ್ ಕೊರಂಬು ತೋಜಂದ್
ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ॥

ದೊಕ್ಕೆ ಕಡಿಂಡಲ ದಕ್ಕ್ ಪಾಡಯೆ
ದೋಸ್ತಿ ಕೊರ್ತಿ ಪ್ರೀತಿ
ದೇಶ ಕೊಡಿಕಡೆ ಕಡಲ್ ದಾಂಟ್‌ದ್
ತುಳುನಾಡ್ದ ಕೀರ್ತಿ ॥

ದುನಿಯ ಬೆಂದ್‌ದ್ ನಾಲ್ ಕೈಕ್ ಪಟ್ಟುನ
ನರಂಬುಡಿತ್ತಿ ನೀತಿ
ತಗ್ಗ್ ಬತ್ತಿನಾಯನ್ ಮೆಗ್ಯನಂಚ ತೂದು
ಪುಗೆಲ್ ಪಾಡಿ ಜಾತಿ ॥

ಸತ್ಯ ತತ್ವಗೆ ಬಕ್ತಿಸ್ಫೂರ್ತಿಯೆ
ಅಲಂಕದಿ ಶಕ್ತಿ
ತುಳುವ ಅಪ್ಪೆನ ಮಡಿಲ್‌ಡೇ ಕೊರು
ದೇವ ಯೆಂಕ್ ಮುಕ್ತಿ ॥

ತೇರ್ ಒಯಿಪುನೆಂಚ...?

■ ದೇವಿಕಾ ನಾಗೇಶ್

ರುಸೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೇರ್ದ್
... ಜೋಕುಲುಂಡಾನಗ
ಟ್ಟಿ ಕನ ಒಂಜೆ
ರೆಯಿ ಮಟ್ಟೆಲೊಂಜಿ
ಂಡಿನುಪ್ಪೊಂಜೆ
ತತಿ ತಡ್ಡೆ ಒಂಜೆ
ತ್ತಿ ಸಾಲೆ ಒಂಜೆ
ನಿಯೋ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ

ೕದೆಯೆಂಕುಂದ್
ಣ್ ಆಯೆ ಆಳೆರೆ
ೂಣ್ಣು ಮೋಲು ಬೆನಿಯೆರೆ
ಂಡೆರ್... ರಾವು ರೆಂಕೆನ್ ತವುರಿಯೆರ್
ಂದಿ ಬಾಲೆಗ್ ಗೆಂದಿಕಲತ
ಣನ್ ಕಟಿಯೆರ್
ಂದಿಮೆಂಡೆರ್ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ಬಾಲೆ ಅಲ್
ೂರ್ಲು ತೂಯೆರ್... ಬಗ್ಗೊಡು ಬಾಲೆಂಡೇರ್
ಗ್ಗಿ ಕಂಡೊಗು ಮೂಜಿ ಬುಲೇಂಡೆರ್
ಗ್ಗಿಯೋಲಾಲ್ ನೆಲ ಮುಟ್ಟ

ೕದೆಯೆಂಕುಂದು ಭೇದ ದಾಯೆಂದ್
ಣ್ ಪೊಣ್ಣುಂದ್... ಬಾರಿ ಪಿರಕ್‌ದ
ೀ ಬೂಮಿಡ್... ಬೀಜ ... ಕ್ಷೇತ್ರನ್ಯಾಯ
ಂಡಾಯಿನೇಪ...! ಬೊಳ್ಳಿ ಬೊಲ್ಪುಗು

ದಾಂತಿ... ಭೇದ... ನರಮಾನಿನಡುಟ್
ದಾಯೆಂದ್ ... ಒಡಲ್ದ ಉಲಯೆ
ಪುಟ್ಟಿ ಬೇನೆಗ್ ಕನಪರಿಯಲ್
ಬಾಲೆ ಅಲ್ ಕೇಂಡಲ್... ಪಿರಪ
ತಡ್ಡೆ ಕಡತೊಲು ತರೆ ದೆರ್ತೊಲು
ಇಲ್ಲ್... ಕೇಲ... ಬಂಗ್ಲೆ
ಉಲ್ಲಾಯೆ... ಮಲ್ಲಾಯೆ
ಒಕ್ಕಲ್‌ದಾಯೆನ್ಪಿ... ರಾಜಕಾರಣದ
ಈ ಯೇಸೊಡು... ತನ್ನವು
ಒವು... ಯೇಸ ತೆರಿನಗಾಲೇ
ಸೋತು ಸುಣ್ಣ... ಆಂಡಾದಾನಿ
ಮಟ್ಟೆಲೊರ್ಮೆ... ಕೊಡ್ಯರೆ
ಕಾತೊಂದಿತ್ತಿ... ಸಾರ ಸಾರ
ಬೀಜಡ್ ... ಎಡ್ಡೆಂದಿನ
ಪೊಟ್ಟು ... ಬೆರಕೆ

ಒಂಜಾ ... ರಡ್ಡಾ ಪೂರ
ಕೈತ ಎಕ್ಕ್‌ಡ್ ಇತ್ತ
ಮೊಲೆನ ಕಣ್ಣ ಕೊಡಿತ
ಒಪ್ಪುಗ್ ಕಾತೊಂದಿತ್ತ
ಆಂಡಾ ಗೇನದ ನಡೆಟ್ ನಡತ್ತಿಲೆಕ್ಕ
ತೇರ್‌ಒಯಿಪುನೆಂಚ...?
ಇನ್ಪಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಎದುರ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ

■ ರಂಜನಿ ಶೆಟ್ಟಿ

'ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ 'ನಾನಾ'?'

'ಹ್ಣಾಂ – ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚನಾ ... ಈ ಒಂತೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ ದೂರ ಕುಲ್ಲುವನಾ... ಇಂಬೆ ಒರಿಯೆ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತೆ ಎಂಕ್ ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ಪೆರೆ. ಅತ್ತ್, ಈ ಪೇಪರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಗಂಟೆ ಆಂಡ್, ಓದುಗಾ ಪಂಡ ಈ ಕನ್ನಡಕ ಓಲು ಸೈಯಿದ್ದಂಡಾ? ಹ್ಣಾಂ... ಆ ಟಿ.ವಿ. ಸ್ಟಾಂಡ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ದೀತೆನಾ ತೂಕಾ'. ಟಿ.ವಿ. ಸ್ಟಾಂಡುದ ಕೈತಲು ಪೋವುಂದು ಪುನ ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣಗ್ ಸೋಪಡ್ ಮೋನೆ ಕಂತ ಪಾಡ್ದ್ ಬೇಜಾರೊಡು ಕುಲ್ದಿನ ಪುಳ್ಳಿನ್ ತೂದು – ''ಅಯ್ಯಾ ಯಾನ್ ದಾದ ಮಲ್ತಿನಿ ಉಂದು. ಪಾಪ ಬಾಲೆಗ್ ಏತ್ ಬೇಜಾರಾಂಡ ದಾನ್ನ. ಆ ಉತ್ತರ ಭಾರತೊಡು ಬುಲೆತಿನ ಈ ಬಾಲೆ, ತುಳು ಪಾತೆರುನನೆ ವಿಶೇಷ. ಅಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ, ದಾದನ ಕೇನೆರೆ ಬತ್ತ್‌ನಗ, ಅಂಚ ನೆರಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಥೇ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಮನಸ್‌ಡೆ ಎನ್ನಿನ ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣೆ ಬಾಲೆನ್ ಅರಾದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್ 'ಸೋರಿ ಬಂಗಾರು. ಯಾನ್ ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚೊಡು ಇತ್ತೆ...''

''ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚನಾ ನಾನಾ?'' ಬಾಲೆ ಕಣ್ಣ್ ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೇಂಡೆ.

''ಅವು ಉಪ್ಪಡ್. ಈರ್ ಎನ್ನ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊನು ತೂಯರೇ ಬಂಗಾರು?''

''ಕನ್ನಡಕನ ನಾನಾ'' ಬಾಲೆ ತೆಲ್ತೊಂದು ಅರೆನಂಚಿ ಕೈ ತೂಪಾವೊಂದು ಪಂಡೆ – ''ಅವು ಈರ್ನ ಮಂಡೆದ ಮಿತ್ತ್ ಉಂಡತ್ತೆ'' ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣಗ್ ಸಾವಿರ ಬಲ್ಬು ಒರಾನೆ ಪೊತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಕೈ, ಮಂಡೆದ ಮಿತ್ತ್ ಕಾಲಿ ಬೋಳು ತರೆಟ್ ದೀತಿನ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊನು ಒಯಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಾಲೆದ ತಮಾಸ್ ತೆಲಿಕೆ, ತನ್ನ ಮುರಪ್ಪುದ ಕತೆ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣಗ್‌ಲಾ ತೆಲಿಕೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಜ್ಜ ಪುಳ್ಳಿನ ತೆಲಿಕೆದ ಸೊರೊ ಇಲ್ಲದ ಗೋಡೆ ಗೋಡೆಡ್ ದುನಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

''ನಾನಾ, ಇತ್ತೆ ಪನ್ಲೆ - ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ ಪಂಡ ದಾದಾ'' ಬಾಲೆ ಕೇಂಡೆ

''ಎಲಾ ಕತೆನೆ! ಇಂಬ್ಯಾಗ್ ಎಂಚಿನ ಪನ್ಪಿನಿ?'' ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣೆ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ, ''ಬಾಲೆ ಮಹೇಶಾ...'' ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಡಿಪಿಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಸೊರ ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸೊರ ಕೇನ್ದ್ ಕುಸಿಯಾಯಿನ ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣೆ ಬಾಲೆಡ ಪಂಡೆರ್ - ಒಲಾ, ನಿನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಲೆತ್ತೊಂದುಲ್ಲಲ್. ದಾದ ಕೇನ್ ಪೊ''.

''ಆರ್ ದೊಡ್ಡ್ ಅತ್ತ್ ನಾನಾ. ಆರ್ ನಾನಿ.

ಅವು ನಿನ್ನ ಊರ್ದ ಬಾಸೆ. ನಮ ನಮ್ಮ ಬಾಸೆನ್ ಬುಡಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇನಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಈ ಎನನ್ ಅಜ್ಜೆರೆಂದ್ ಲೆಪ್ಪೊಡು. ನಿನ್ನ 'ನಾನಿ'ನ್ ಬುಡ್ದು 'ದೊಡ್ಡಾ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪೊಡು. ಆವಾ?'' ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣೆ ಮೋಕೆಡ್ ಪುಳ್ಳಿಗ್ ಪಂಡೆರ್. ಬಾಲೆ ಮಂಡೆ ಆಡಾವೊಂದು ''ಆವು ಅಜ್ಜೆರೇ'' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತೆ. ದೊಡ್ಡಾಂದ್ ಓಕೊನೊಂದು ಉಳಯಿ ಬಲ್ತೆ.

''ನಾನಿಯ ಬಾನಿಯಾ - ಯಾನ್ ಬಚಾವಾಯೆ'' ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣೆ ಕುಸಿಟ್ ಪೇಪರ್ ಓದೆರೆ ಕುಲ್ಲಿಯೆರ್.

''ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಈತ್ ಪೊರ್ತು ಆಂಡಲಾ, ನನಲಾ ಪೇರ್ ಪರ್ತಿಜತ್ತಾ ಬಾಲೆ'' - ಪುಳ್ಳಿನ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಮೇಜಿದ ಮಿತ್ತ್ ಕುಳ್ಳಾವೊಂದು ರುಕ್ಕಕ್ಕೆ ಪಂಡೆರ್.

''ಅಯ್ಯೋ ಪೇರಾ ದೊಡ್ಡಾ...'' ಬಾಲೆ ರಾಗ ಒಯ್ತ್ತ್‌ಂಡ್. ರುಕ್ಕಕ್ಕೆಗ್ ಆಚಿರ-ಸಂತೋಸು ಆಂಡಲಾ ತೋಜಿಪಾವಂದೆ,

''ಉಂದು ನಿನ್ನ ವಾವಾ ಊರುದ ಮಲ್ಲ ಜೆರ್ಸಿ ಪೆತ್ತದ ಲಕೋಟೆದ ಪೇರತ್ತ್. ಉಂದು ಇಲ್ಲದ ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್. ಏತ್ ರುಚಿ ಉಂಡು ಗೊತ್ತುಂಡಾ. ಬೊಕ್ಕ ಈ ಭೀಮಲೆಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿ ಆವೋಚ್ಚಾ?'' ಪೇರ್‌ದ ಲೋಟೆನ್ ಬಾಯಿಗ್ ದೀದ್ ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾವೊಂದು ಪಂಡೆರ್.

''ಬೀಮೆ ಏರ್ ದೊಡ್ಡ?'' ಬಾಲೆ ಕೇಂಡೆ.

''ಅವು ಬೊಕ್ಕ ಪನ್ಪೆ-ಈಲಾ, ನಿನ್ನ ನಾನಲ, ಭಾರೀ ತೆಲ್ತೊಂದಿತ್ತರತ್ತಾ-ದಾದ ಸಂಗತಿ?''

''ಅವ್ವೆ ದೊಡ್ಡ-ಅಜ್ಜೆರ್ ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚೊಡು ಇತ್ತೆರ್‌ಗೆ...''

''ಅಂದ್. ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ದುಂಬು ಆ ಮಹಾಭಾರತ ಓದಿಜಾಂಡ ಅರೆಗ್ ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚನೇ'' ರುಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮೋನೆ ಪಿಜಿಂಟಾದ್ ಪಂಡೆರ್.

''ಅವು ಮಹಾಭಾರತ ಅತ್ತ್ ದೊಡ್ಡ ಅವು ನ್ಯೂಸ್ ಪೇಪರ್'' ಬಾಲೆ ತೆಲ್ತೊಂದು ಪಂಡೆ

''ಅವು ಬುಡು. ಇತ್ತೆ ತೆಲ್ತಿನಿ ದಾಯೆ ಪನ್.'' ಬಾಲೆ ಕೈ ತಿರುಗಾವೊಂದು ತೆಲಿತೊಂದು ಕನ್ನಡಕದ ಕತೆನ್ ಅಜ್ಜಿಗ್ ಪಂಡೆ. ಕತೆ ಕೇನ್ದ್ ರುಕ್ಕಕ್ಕೆಲಾ ತೆಲ್ತೆರ್. ಕತೆತ ಒಟ್ಟುಗು ಪೇರ್‌ದ ಲೋಟೆಲಾ ಕಾಲಿ ಆಂಡ್. ಬಾಯಿ ಒಚ್ಚೊಂದು ಬಾಲೆ ಕೇಂಡೆ - ''ದೊಡ್ಡ, ಈರ್ ಪನ್ಲೆ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ ಪಂಡ ಎಂಚಿನಾ?''

''ಎಲಾ ಕತೆನೆ! ಯಾನ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಬೂರಿಯೆ. ಎಂಚಿನ ಪನ್ಪಿನಿ?'' ರುಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಾಲೆನ್ ಮೇಜಿದಿರ್ದ್ ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪಾದ್ ಪಂಡೆರ್- ''ಬಾಲೆ, ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ಪಿರಾವುದ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್ ದಾದ ಮಲ್ಪುವಲ್ ತೂಲಾ'' - ಅಮ್ಮನ ನೆನಪಾದ್ ಬಾಲೆ ಪಿರಾವುಗು ಬಲ್ತೆ. ಆಯನ ಅಮ್ಮ ಕೆಬಿಕ್ ಮೊಬೈಲ್ ದೀವೊಂದು ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ತಿರುಗೊಂತಲ್. ''ಓ ಅಮ್ಮ ಪಪ್ಪಡ ಪಾತೆರುವೆರ್ ತೋಜುಂಡು. ಇತ್ತೆ ದಾದ ಮಲ್ಪುನು? ಓ. ಅಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ ಮರೊಕು

ಮಿತಾರ್‌ಂಡ ಎಂಚಾ?'' ಬಾಲೆ ಪಾರ್ ಪೋದು ಪೇರಂಕಾಯಿದ ಮರ ಮಿತರಿಯೆರೆ ಶುರುಮಲ್ತೆ. ಒಂತೆ ಮಿತಾರ್ದ್ ನನ ಕುಲ್ಲುಗಾ ಪನ್ಡ್ದ ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್‌ನ್ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಬುಡ್ದು ಮರೊನು ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್ ಅರಾದ್ ಪತ್ತೊಂದು ಕುಲ್ಲಿಯೆ. ಆಹಾ! ಎಂಚಿನ ಗಮ್ಮತ್ತ್. ಏತ್ ಕುಸಿ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಡ್ದ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ 'ಧಬಕ್ಕ' ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದದೊಟ್ಟುಗು ಬೆರಿಲಾ ಚುರುಚುರು ಪಂಡ್‌ಂಡ್. ''ಅಯ್ಯೋ, ಬೆರಿಕ್ ದಾದ ಬೂರ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ತಿರ್ಗಾದ್ ತೂನಗಾ, ಅಮ್ಮ ಬರಿಟ್ ಉಂತುದೆರ್. ''ಓಹೋ! ಉಂದು ಅಮ್ಮನ ಪೆಟ್ಟ್ ಪನ್ಡ್ದ ಬಾಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಯಿ ಕೂಡ್ಲೆ, ತನರ್ದ್ ಏತ್ ಸಾಧ್ಯವುಂಡ ಆತ್ ಜೋರುಡು ಸೊರ ಲಕ್ಕಾದ್ ಬುಳ್ಪೆರೆ ಶುರು ಮಲ್ತೆ. ಬಾಲೆದ ಬುಳ್ಪಾಟೊಗು ರುಕ್ಕಕ್ಕೆ ಪಾರ್ ಬತ್ತೆರ್. ಬಾಲೆನ್ ಮರೊಡ್ದ್ ಜಪ್ಪಾವೊಂದು ಮಗಳೆಡ ಕೇಂಡೆರ್ - ''ದಾದದೆ?''

''ಆಯಗ್ ನನ ರಡ್ಡ್ ಪಾಡುವೆ. ಇಂಬೆ ಮರೊಕ್ಕು ಮಿತಾರ್ದ್ ಬೂರ್ದು ಕೈಕಾರ್ ಪೊಲಿಯಡ್. ಯಾನ್ ಕರ್ಮ ಬರ್ಪೆ. ಆರ್ ಅಲ್ಪ ಇಂಬೆ ಮುಲ್ಪ. ಎನ್ನ ಕರ್ಮ.'' ಮಗಳೆನ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡ್ದ್ ರುಕ್ಕಕ್ಕೆ ''ಮೊಲೆಗ್ ಕಂಡನೆಡ ಪಾತೆರೆರೆ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೆಚ್ಚ'' ಪಂಡ್‌ದ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಡೇ ಎನ್ನೊಂದು, ಬುಲಿಪುನ ಪುಳ್ಳಿನ್ ನಿಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಏರಾವೊಂದು, ಅಡಿಪಿಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಬಾಲೆದ ಕಣನೀರ್ ಒರೆಸ್‌ದ್ ಕೈಕೊಂಜಿ ಓಲೆಬೆಲ್ಲದ ತುಂಡು ಕೊರ್ದ್, 'ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜೆರ್, ದಾದ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ತೂಲಾ ಬಾಲೆ'' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಪಿದಾಯಿ ಕಡಪಾಯೆರ್.

ಬೆಲ್ಲೊನು ಬಾಯಿಡ್ ಜುಂಬೋಂದು ಬಾಲೆ ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಓಲುಲ್ಲೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಡೆರೆ ಶುರುಮಲ್ತೆ. ಓ ಅಲ್ಪ ಅಜ್ಜೆರೆನ ಕಾರ್ ಮಾತ್ರ ಬಾಲೆಗ್ ತೋಜೊಂಡ್. ಜೀವೊನು ಪೂರಾ ಪೇಪರ್ ಅಡ್ಡ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಅಜ್ಜೆರೆನ್ ಪಾತೆರ್ಪಾಯೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಆರ್ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಬರಯೆರೆ. ದಾದ ಮಲ್ಪುನು? ಬಾಲೆ ಮನಸ್ಸ್‌ಡೇ ಎನ್ನೊಂದು ಚಾವಡಿದ ಬಾಕಿಲ್ ಕಡತ್‌ದ್ ಪಿದಯಿ ಪೋಯೆ.

ಕಂಡೆನೆಡ ಪಾತೆರಿನ ಸಂತೋಸೊಡು ಉಲಯಿ ಕುಸಿಟ್ಟ್ ಬತ್ತಿನ ಮಗಳ್ ಜ್ಯೋತಿ, ಅಪ್ಪೆಡ ಕೇಂಡಲ್ ''ಬಾಲೆ ಓಲ್ಲೆ?'' ''ಆಯೆ ಪಿದಾಯಿ ಚಾವಡಿಡ್ ಆಯನ ಅಜ್ಜನೊಟ್ಟುಗು ಗೊಬ್ಬೊಂದುಲ್ಲೆ.'' ರುಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮಗಳೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಪನೊಂದು ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಚಾವಡಿಡ್ ಬಾಲೆ ತೋಜಿಜಿ. ರುಕ್ಕಕ್ಕೆಗ್ ಕೋಪ ನೆತ್ತಿಗೇರುಂಡು. ಪೇಪರ್‌ಡ್ ಲೋಕ ಮರೆತ್ ಕುಲ್ಲಿನ ಕಂಡೆನ್ಯನ್ ಕುರ್ಕಾದ್ ಕೇಂಡೆರ್ - ''ಬಾಲೆ ಓಲ್ಲೆ?''

''ಬಾಲೆನಾ'' ಅಲ್ಕ್‌ದ್ ಬೂರ್ದ್ ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣೆ ಕೇಂಡೆರ್. ''ಯಾನ್ ತೂತುಜಿಯಾ'' ಪಂಡಿನ ಮುಂಡಪ್ಪಣ್ಣೆ ಧಿಡ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಬಲ್ತೆರ್. ಅರೆನ ಪಿರಾವುಡು ರುಕ್ಕಕ್ಕೆಲಾ, ಜ್ಯೋತಿಲಾ ಬಲ್ತೆರ್. ತೂಪಿನಿ ದಾದ. ಬಾಲೆ ಆ ತಾರೆದ ಕಟ್ಟೆಡ್, ಮಿತ್ತ್ ತೂವೊಂದು ಕುಲ್ದಿನ ತೂದು ಮೂಜಿ ಜನಕುಲ ಜೀವ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. 'ದಾಯೆ ಬಾಲೆ ಅಲ್ಪ ಪೋದು ಕುಲ್ದಿನಿ''? ರುಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಾಲೆದ ಕೈತಲ್ ಪೋದ್ ಕೇಂಡೆರ್.

''ದೊಡ್ಡಾ, ಈರ್ ಪಾತೆರೊಚ್ಚಿ. ಎಂಕ್ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ ಆಪುಂಡು'' ಬಾಲೆ ಪಂಡೆ.

''ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚನಾ'' ಮೂಜಿ ಜನಲಾ ಒಟ್ಟುಗು ರಾಗ ಒಯ್ತೆರ್. ಬಾಲೆ ಕಣ್ಣ್ ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಮಲ್ತು ತೂಯೆ.

ಬೈಲಬಂಡಿ ಸಂಪುದ ನೆಂಪು

■ ಸುನಿಲಾ ಪ್ರಭಾಕರ್

ಕುಡಲದ ಪೇಂಟೆದ ನಡುಟು ಬಸ್ಸ್, ಕಾರ್, ಲಾರಿದ ಶಬ್ದೊಲೆನೇ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಅಬ್ಬೆಸ ಆತಿನ ಕೆಬಿಕ್ ಒಂಜಿ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿದ ಕೆಲೆಪು ಕೇನ್ನಗ ಒರ ಎಂಕ್ ಯಾನ್ ಓಲುಲ್ಲೆ ಪಂದೇ ಅಂದಾಜಿ ಆಯಿಜಿ. ಆ ಕೋರಿದ ಕೆಲೆಪು ಎನನ್ ಎನ್ನ ಪುಟ್ಟಿನ ಊರುಗು ಲೆತ್ತ್ ಕೊನೊಂಡು...

ಕುಡ್ಲ ತಾಲೂಕುದ ಗುರುಪುರ ಕೈಕಂಬೊರ್ದು ನಾಲ್ ಪಜ್ಜ ದುಂಬು, ಬಜಪೆದಂಚಿ ಪೋಪಿನಲ್ಪ ದತ್ತ ಮೈಕ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತ್‌ಂಡ ತಿಕ್ಕುನನೇ ಎನ್ನ ಊರು. ನಾಲ್ ಸುತ್ತ ಗುಡ್ಡೆ; ಗುಡ್ಡೆದ ಮಿತ್ತ್ ಉಂತುದು ತೂಂಡ ತೋಜುನ ವಿಶಾಲವಾಯಿನ 'ಬೈಲ ಊರು'. ಎನ್ನ ಅಮ್ಮ ಏಪಲಾ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪನೊಂದುಪ್ಪುವೆರ್. ಏಪನಾ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ ಒರಿ ಕಲುವೆ ಬೈಲ ಊರುಗು ಬರೊಡುಂದು ಬತ್ತೆಗೆ. ಮಿತ್ತ್ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಉಂತುದು ತಿರ್ತ ಬೈಲ ಊರುನು ತೂದು "ಬೈಲ ಊರು ಬಲಿಪ ರಾಜ್ಯ" ಮೂಲು ಎನ್ನ ಕಸುಬು ನಡಪಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಿರಾನೆ ಪೋಯೆಗೆ. ಅಂಚಿನ ಬೈಲ ಊರುದ ನಡುಟ್ಟು ಉಂಡು ಯಾನ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಇಲ್ಲ್ 'ಬೈಲ್ ಮುಡರೆ'. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಮಲ್ಲ ಕೂಡು-ಕುಟುಮೊದ ಪೆರ್ಮೆದ ಇಲ್ಲ್. ಆ ಕೂಡು-ಕುಟುಮೊದ ಪ್ರೊಲ್ಬು ವೈಬವೊನು ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಬಾಯಿಡ್ ಕೇಂದ್ ಬುಲೆತಿನ ಎಂಕ್ಲು ಆ ಇಲ್ಲದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಾಲ್‌ಡ್

ಬುಲೆಯಡಲಾ ಒಂಜೇ ಇಲ್ಲದಕ್‌ಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್‌ಡೇ ಪ್ರೀತಿಡೇ ಇತ್ತ. ಎನ್ನ ತಮ್ಮಲೆ ಬೊಡೆದಿ ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಆ ಇಲ್ಲ್ ಸೇರಿನಾರೆಗ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಮುಟ್ಟ ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಬೇತೆ- ಬೇತೆ ಪಾಲ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುನು ಪಂದ್ ಗೊತ್ತೇ ಆದಿತ್ತಿಜಿಗೆ. ಒಂಜಿ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಕೋರಿ ಅಡ್‌ಂಡ ಪೂರಾ ಪಾಲ್‌ಗ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ತುಂಡಾಂಡಲಾ ಕೋರಿ ರೆಸ ಉಂಡು. ಅಡ್ಯೆ-ಪುಂಡಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅಂಚನೇ. ಎಂಕ್ಲು ಎಲ್ಯಪ್ಪುನಗ ಅಷ್ಟೆಮಿ, ಚೌತಿ ಬನ್ನಗ ವಾ ಪಾಲ್‌ಡ್ ಅಡ್ಯೆಗ್ ಏತ್ ಅರಿ ಪಾಡ್ಯೆರ್ ಪಂದ್ ಲೆಕ್ಕ ಕೇನ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡ್‌ಲಾ ಆತೇ ಅರಿ ಇಜಿಂಡ ಅಯಿರ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಪಾಡೊಡುಂದು ಹಠ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ. ಇತ್ತೆದ ಜೋಕುಲೆಗಾಂಡ ದಿನೊಲಾ ಪರ್ಬನೆ. ಬರ್ಗರ್ ಪಿಜ್ಜಾ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬುಲೆಯಿನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಊರುದ ಕೋರಿದ ಅಡ್ಯೆ-ಪುಂಡಿದ ರುಚಿ ಮೆಚ್ಚುಜಿ.

ಮಾತಾ ಗೌಜಿರ್ದ್‌ಲಾ ವರ್ಷಗೊರ ಬರ್ಪಿನ ಬೈಲ ಬಂಡಿ ಪಂಡ ಜೋಕುಲೆರ್ದ್ ಮಲ್ಲಾಕುಲೆ ಮುಟ್ಯ ಬಾರೀ ಗೌಜಿ ಗಮ್ಮತ್. ಬೈಲ ಊರುಗು ಅತ್ತಂದೆ ಮೂಜಿ ಮಾಗಣೆಗ್ ಸೇರಿನ ದೈವ ಜುಮಾದಿ, ಕೊಡಿಮಂತಾಯೆ, ಬಂಟೆ. ಈ ದೈವೊಲೆನ ವರ್ಸದ ಜಾತ್ರೆದ ಪುದರ್ 'ಬೈಲ ಬಂಡಿ'. ಎಂಕ್ಲೆನ ಮುಡರೆದ ಇಲ್ಲದ ಬಾಕಿಮಾರ್ದ ನಾಲ್ ಕಂಡ ದಾಂಟ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲಗ್ ತೋಜುಲೆಕ್ಕನೆ ಬೈಲ ಸಾನ. ಸುಗ್ಗಿದ ಪುಣ್ಣಮೆಗ್ ಬೈಲ ಬಂಡಿ ಆಂಡಲಾ ಮಾಯಿಡೇ ಬೈಲ ಊರುದಕ್ಲು ಬಂಡಿದ ತಯಾರಿಗ್ ಸುರು. ಅಂಜೊವುಲೆಗ್ ಇಲ್ಲದ ಎದುರುಗು ದೊಂಪ ಪಾಡುನ, ಬಂಡಿದ ಕಟ್ಟೊಗು ಕೋರಿ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸಾಂಡ, ಪೊಂಜೊವುಲೆಗ್ ದೊಂಪದ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಅಂಬಿ ಅಡಿಪುನ, ಬಂಡಿದ ಕೋರಿದ ವನಸ್‌ಗ್ ರೊಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್ ದೀಪಿನ ಕೆಲಸ. ಅಪಗ ಇತ್ತೆದ ಲೆಕ್ಕ ಬೇಕರಿಡ್ ರೊಟ್ಟಿ ತಿಕ್ಕೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಊರುಡು ಮೂಜಿ-ನಾಲ್ ಪೊಂಜೊವುಲು ರೊಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ತೆರಿಯಿನಾಕ್ಲು. ಅಯಿಟ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಅಮ್ಮಲಾ ಒರ್ತಿ. ಮೆಕ್ಲೆಗ್ ದಿನಕ್ಕೊಂಜಿ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್ ರೊಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕೆಲ್ಸ. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಅವುಲಾ ಮಲ್ಲ ಸಂಬುರ್ಮನೇ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕರಿಂಚಿನ, ಪೊಡಿಯಾಯಿನ ರೊಟ್ಟಿ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ತಿನಿಯೆರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಯಿತ ಒಟ್ಟಿಗೆ ರೊಟ್ಟಿ ಪೂಜಿದ್ ಎಚ್ಚ ಆಯಿನ ಕಡೆತ ಬಂದೊಡು ದಪ್ಪ ದೋಸೆ ಮಲ್ತ್ ತಿನಿಯೆರೆ ಕೊರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಬಂಡಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಆನಗ ಜೋಕ್ಲುಲಾ ತಯಾರಿಡ್ ದಾಲಾ ಪಿರ ಒರಿಯೊಂದು ಇತ್ತಿಜೆರ್. ಗೋಂಕುದ ಬೀಜ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ದೀತಿನೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಂಗಡಿಗ್ ಮಾರ್ದ್ ಕಾಸ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ಪುನಿ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದ್‌ಂಡ ಬೂಕು ಮಾರಿನ ಕಾಸ್, ಬೊಕ್ಕ ಬಂಡಿಗ್ ಬಿನ್ನೆರ್ ಏರೇರ್ ಬರುವೆರ್, ಬಂಡಿದ ಕರ್ಚಿಗ್ ಏತೇತ್ ಕೊರುವೆರ್‌ಂದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡುನಿ, ಅವೆನ್ ಎಂಚ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪುನಿಂದ್ ಅಂದಾಜಿ ಪಾಡುನಿ, ಬಂಡಿದ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಪೊಲ್ಲಾಯಿನ ಅಂಗಿನ್ ತೂದು ಕುಸಿ ಪಡೆಪಿನ ಆ ಕಾಲ ದಾನೆ. (ವಾವೊಂಜಿ ವಸ್ತ್‌ಗ್‌ಲಾ ಕೊರತೆ ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ಮೋನೆಡ್... ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್, ಕುಸಿದಾಂತಿ ಈ ಕಾಲ ದಾನೆ!)

ಇಲ್ಲದ ಎದುರುಗು ದೊಂಪ ಬೂರುದು ದೊಂಪದ ಕಂಬೊಗು ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿಲೆನ್ ಕಟ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಆ ಇಲ್ಲಗ್ ಬಂಡಿದ ಗೌಜಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಂಡಿ ಕೈತಲ್ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ ಬೈಲ

ಊರುಡು ನಾಲ್ ಕಡೆರ್ದ್‌ಲಾ ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿದ ಕೆಲೆಪಾಟ. ಈ ಬಂಡಿದ ಗೌಜಿ-ಗಮ್ಮತ್‌ನ್ ನಿಕ್ಲೆಡ ಪಟ್ಪೊನುನ ನಡುಟು ಬಂಡಿದ ಬಗ್ಗೆ... ಸಾನ... ದೈವೊಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಬೈಲು ಮಾಗಣೆದ ಇಲ್ಲಾಯಿನ ಏತ ಮೊಗೆರ್ದ್ ಗಡಿಕಾರೆ ಜಯ ಶೆಟ್ಟಿಯಾನೆ ಸಾದಣ್ಣನ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯಿನ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಓದುನಕ್ಲೆನ ಪೊಲಬುಗಾದ್ ಪನ್ಪೆ.

ಕಂದಾರ್ದ ಮಂಜಣೆ, ಕೌಡೂರ್ದ ನರಂಗೆ ಪನ್ಪಿನಕ್ಲು ಪೇಜಾರದಲ್ಪ ನಡಪುನ ತಾರೆಮಾರ್ ಬಂಡಿದ ಕಟ್ಪೊಗು ಪೋಯಿನಕ್ಲೆಗ್ ದಾದನ ವಂಚನೆ ಆಯಿನೆಕ್ಕ್ ದುಕ್ಕೊಡು ಅಲ್ತ ದೈವೊಡ ಅರಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ದೈವ ಕೊರಿನ ಗಂದೊನು ಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಆ ಗಂದದ ಇರೆತೊಟ್ಟಿಗೆ ದೈವ ಮೆಕಲೆನ ಬೆರಿಟ್ಟೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಆ ದೈವೊಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ನಿಲೆ, ಪೂ-ನೀರ್ ದೀಯೆರೆ ಮೆಕ್ಲೆಡ ತೀರಂದೆ ಬೈಲ ಬೂಡುದ ಜೈನೆರೆಡ ಅರಿಕೆ ಮಲ್ತೊನ್ನಗ ಅವೆನ್ ನಂಬಂದೆ ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಅಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಾನಾ ರೀತಿದ ಕಷ್ಟೊ ತೊಂದರೆ ಆದ್ ದೈವೊದ ಕಾರ್ನಿಕ ತೆರಿದ್ ಬೂಡುದ ಬಲ್ಲಾಳೆರ್ ಇತ್ತೆ ಉಪ್ಪುನ ಸಾನೊದ ಜಾಗೊಡು ಮುಲಿತ ಸಾನ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬೂತೊಲೆನ್ ಅಯಿಟ್ ನಂಬುದು, ಪೂ-ನೀರ್ ದೀಪ ದೀದ್ ಅಯಿತ ಕಟ್ಟ್-ಕಟ್ಲೆ ಮಲ್ಪಾವೊಂದು ಇತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ದುಂಬುಗು ಅಯಿನ್ ದಾಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪೋವಂದೆ ಒಂಜಿ ಮಟ ಮದ್ಯಾನೊ ಸಾನೊಗು ತೂ ಬೂರ್ದು ಪೊತ್ತುದು ಪೋಂಡುಗೆ... ಬೊಕ್ಕ ದೈವೊಗು ಏರ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಪಡ್ಕೆ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲು ದಾಂತೆ ದೈವ ಮುನಿದ್ ಊರು ಬುಡ್ದು ಪೋಂಡುಗೆ. ನಂತ್ರೊಡು ಊರುದ ಪಟ್ಲೇರ್ ಆಯಿನ ಬೈಲ ಊರುನು ರಾಮ ರಾಜ್ಯದಲೆಕ್ಕ ನಡಪಾಯಿನ ರಾಮ ಆಳ್ವೆರ್ ಮುನಿದ್ ಪೋಯಿನ ದೈವೊಲೆನ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಅಯಿಕ್ ಸಾನ ಕಟ್ಟಾದ್ ನೇಮ ಕೊರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅವು ಬೈಲ ಬಂಡಿ ಪಂದ್ ನಾಲ್ ಊರುಡು ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಂಡ್. ಆರ್ನ ನಂತ್ರೊಡು ಆರ್ನ ಮಗೆ ಸದಾಶಿವ ಆಳ್ವೆರ್, ಅರೆರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಇತ್ತೆ ಸುಂದರ ಆಳ್ವೆರೆನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ಬಾರೀ ಗೌಜಿ- ಗರ್ದ್‌ಡ್ ನೇಮ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಅಂಚ ಬೆಳಗಿನ ಜುಮಾದಿ ಇನಿ ಆಡಳ್ತೆದಕ್ಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಊರುದಕ್ಲೆನ ಸಾಕಾರೊಡು ದೈವಸ್ಥಾನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ರೂಪೊಡು ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಬೆಳಗೊಂದು ಉಂಡು.

ಬಂಡಿದ ಎಣ್ಮ ದಿನೊರ್ದು ದುಂಬು ಕೋರಿ ಕುಂಟ ಸಾನದ ಎದುರ್ದ ಕಂಡೊಡು ಗುತ್ತು-ಬರ್ಕೆದಕ್ಲು ಊರುದಕ್ಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ನಾಲ್ ಕುಂಟ ಪಾಡ್ದ್ ಅಯಿಕ್ ಕೋರಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಒಂಜೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಪಿರ ಕುಂಟೊಗು ಕಟ್ಟುನ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಈ ಕೋರಿ ಕುಂಟ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಾನೊಗು ಸೇರ್ನ ಗ್ರಾಮೊಡು ವಾ ನಮೂನೆದ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸಲಾ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಬೊಕ್ಕ ಗ್ರಾಮೊಡು ವಾ ಇಲ್ಲಲ್‌ಲಾ ಕೋರಿ ಅಡಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಬಂಡಿದಾನಿ ಅಂಗಡಿ, ಹೊಟೇಲ್, ಸಂತೆ ದೀಪಿನಕುಲು ಪೂರಾ ಕೋರಿ ಕುಂಟದಾನಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಕಲೆಗ್ ಜಾಗ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್ ಪೋವೊಡು. ಅಂಚಾದ್ ಕೋರಿ ಕುಂಟದಾನಿ ಸಾನದಡೆ ಪೋಯಿನ ಅಂಜೊವುಲು, ಜೋಕುಲು ಈ ಸರ್ತಿ ಬಂಡಿಗ್ ಏರೆನ ಹೊಟೇಲ್, ಸೋಜಿದಂಗಡಿ, ಚರ್‌ಮುರಿ ಕಾಲಿ ಮಂಡ... ಪಂದ್ ಪೂರಾ ಸುದ್ದಿ ಕನಪೆರ್.

ಬಂಡಿದಪಗ ಕುಂಟು ಮಾರುನ ತಾಲ್ಯೆ (ಜವುಲಿದಾರ್) ಕಾಜಿ ಮಾರುನಾರ್, ಮಾತಾ ಇಲ್ಲಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಕ್ರಮ. ಇಲ್ಲದ ಪೊಂಜೊವುಲು ಬಂಡಿದ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಸೀರೆ-ಕಾಜಿ, ಜೋಕುಲೆಗ್ ಅಂಗಿದ ಅರುವೆ ದೆಪ್ಪುನ ಗೌಜಿಯೇ ಗೌಜಿ. ಬಂಡಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಉಪ್ಪುನಗ ಇಲ್ಲಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಸಾಮಾನ್ ಕನಪಿನ ಗೌಜಿ. ಬಿನ್ನರೆಗ್ ಪೊಸ ಪಜೆ, ಮಂದಿರಿ, ತುತ್ತರೆ ಮುಂಡು ಇಲ್ಲಗ್ ಮುಂಚಿ, ಸಾಮಾನ್ ನೀರುಳ್ಳಿದ ಗೊಂಚಿಲ್, ಪಂರ್ದ್ ಕೈಲ್ ಇಂಚ ಇಲ್ಲದ ಪೊಂಜೊವುಲೆಗ್ ಪುರ್ಸೊತ್ತು ದಾಂತಿ ಕೆಲಸ. ಇಲ್ಲದ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಕಡೇತ ಸರ್ತಿ ಅಂಬಿ ಅಡಿಪುನು, ಕಂತಿ ಸಾಮಾನ್‌ನ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಅಜತ್ತ್‌ದ್ ನುಂಗಾದ್ ಡಬ್ಬಿಡ್ ದಿಂಜಾದ್ ದೀಪಿನಿ, ಪೊಸ ಮಂದಿರಿ, ಮುಂಡು ಬೈರಾಸ್‌ಲೆನ್ ಆರ್ದ್ ದೀಪಿನಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೆಲಸನೇ ಕೆಲಸ. ಜೋಕುಲೆಗ್ ಒರ ಸಾನದಡೆ ಒರ ಇಲ್ಲದಡೆ ಬಲಿಪುನ ತುರ್ತ. ಸಾನದವುಲು ಏರ್ನ ಹೊಟೇಲು ಏರ್ನ ಅಂಗಡಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ದಾದ ತಿನಿಯರೆ ... ಅವೆನ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದಕುಲು ಕಾಸ್ ಕೊರಿಯೆರ್ಡ ಕುಡ ಬಲ್ತ್‌ದ್ ಬೆಚ್ಚ-ಬೆಚ್ಚ ಗೋಲಿಬಜೆ, ಬನ್ಸ್, ಪಂರ್ಪದ ಪೋಡಿ ಪೂರಾ ಕನತ್ ತಿನ್ಪಿನ ಸಂಬುರ್ಮ. ಈ ಗೌಜಿಡೇ ಬಂಡಿ ಕೈತಲ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಪುಂಡು. ಪರ-ಊರುಡು ಇತ್ತಿನಕುಲು ಬರಿಯೆರೆ ಸುರು ಆದುಪ್ಪುಂಡು. ಪುಣ್ಣಮೆದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಕೊಡಿ ಆಂಡ ಅಯಿತ ದುಂಬುನಾನಿ ಪಂಡ ಪೂವೆದಾನಿ ಕೌಡೂರುದ್ದು ಕೊಡಮಂತಾಯೆ ಏತ ಮೊಗೇರ್‌ರ್ದ್ ಮೈಸಂದಾಯೆ ಜುಮಾದಿ, ಬಂಟ ಸಾರೂರ್ದು ಬಂಟೆ, ಕಂದಾರ್ದ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಟ್ಟೆ ಪಂಜುರ್ಲಿನ ಬಂಡಾರ ಬರೊಡು. ನಾಲ್‌ಮೆಯಿತಲಾ ಬಂಡಾರದೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಗಣೆಗ್ ಸೇರಿನ ಗುತ್ತು-ಬರ್ಕೆದಕ್ಲು ಒಕ್ಕೆಲ್ ಸಕ್ಕೆಲ್ ಪೂರಾ ಒಟ್ಟಾದ್ ಸಾನದವುಲು ಸೇರುನ ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲು. ದೈವದ ಬಂಡಾರ ಬರ್ಪಿನ ಗಡುವಾಡ್ ಜಾಗಲೆಡ್ ದರಿಕಟ್ಟ್‌ದ್ ತಿಬಿಲೆ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾವೊಡು. ನಾಲ್ ಮೆಯಿತ ಬಂಡಾರಲಾ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಾನದ ಪಿರಾವುರ್ದು ಕಟ್ಟುನ ಬೆಂಗದಾನೊಡು ಒಟ್ಟಾವೊಡು. ಅಲ್ತ್‌ರ್ದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾದ್ ಸಾನದುಲಾಯಿ ಬಂಡಾರ ಕೋನೊದು ಮೈಸಂದಾಯೆ ಜುಮಾದಿ ಬಂಟನ ಬಂಡಾರೊನು (ಮುಗ) ಸಾನದ ಉಲಯಿ ದೀಪಿನಿ; ಕೊಡಮಂತಾಯೆ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪೊಟ್ಟೆ ಪಂಜುರ್ಲಿನ್ ಪಿದಯಿ ದೀಪಿನಿ. ಪುಣ್ಣಮೆದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಕೊಡಿ ಏರುನ ಗರ್ದ್. ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರ್ ಇಲ್ಲದಕುಲು ಪೂರಾ ಕೊಡಿಏರುನ ತೂಯೆರೆ ಸಾನದವುಲು ಒಟ್ಟಾಪೆರ್. ದೈವದ ಅಬ್ಬರ ಬೊಕ್ಕ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿನ ದರ್ಸನೊ ತೂವರೆ ವಾ ವಾ ಊರುದ ಜನ ಸೇರುವೆರ್. ಕೊಡಿ ಏರ್ನೆ ಅಂಜೊವುಲು ಕೋರಿ ಪತೊಂದು ಕಟ್ಟೊಗು ಪಿದಡಿಯೆರ್ಡ ಪೊಂಜೊವುಲು ಬಯ್ಯದ ಆಡಿಗೆಗ್ ತಯಾರಾಪೆರ್. ಏತ್ ಒಟ್ಟೆ ಕೋರಿ ಬರು ಪಂದ್ ಅಂದಾಜಿಡ್ ಕಡೆಯೆರೆ ಪಾಡುವೆರ್. ಕಟ್ಟ ಮುಗಿಸೆ ಒಟ್ಟೆ ಕೋರಿ ಕಂತ್ ಕೊರ್ದು ಬಂಟಗ್ ನೀರ್-ಬಾರ್ ದೀದ್ ಗಾಯೊಗು ಮರ್ದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಅಂಜೋವುಲು ಗೊಬ್ಬುದ ಕಲೊಕು (ಇಸ್ಪೀಟು) ಕುಲ್ಲುವೆರ್. ರಾತ್ರೆಡ್ ಕೋರಿ- ರೊಟ್ಟಿ- ಮೂಡೆ ಪಾಯಸದ ವನಸಾಂಡ ಬೊಕ್ಕ ನೇಮ ತೂಪಿನ ಸಂತೆ ತಿರ್ಗುನ ಗೌಜಿ. ಸುರುತ್ತಾನಿ ಮಯಿಸಂದಾಯೆ ಜುಮಾದಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಟನ ನೇಮ.

ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ನೇಮ ಆದ್ ಕಾಂಡೆ ಐನರೆ ಆಜಿ ಗಂಟೆಗ್ ಜುಮಾದಿ ಬಂಟನ ಬಂಡಿ ಒಯಿಪಿನ ಪೊರ್ತು. ಸೇರಿ ಜನೊಕುಲು ಕೂಡ್ದು ಬಂಡಿನ್ ಸಾನದಲ್ತು ಮುಡಕರೆದ ಬನತ್ತಡೆ ಒಯ್ಪೊಡು. ಬಂಡಿದೊಟ್ಟಿಗೆ ದೈವೊಲು ಬನತ್ತಡೆ ಬನ್ನಗ ಬನತ್ತ ಸುತ್ತ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾದ್ ಇಲ್ಲದಕ್ಕು ದೈವೊನು ಎದುಕೊಂದು ದೈವ ಕೊರ್ಪಿ ಪ್ರಸಾದ ದೆತೊನೊಡು. ರಾತ್ರೆ ಅರ್ದ ನೇಮ ತೂದು ಜೆಯ್ದಿನ ಎಲ್ಯ ಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆನ್ ಪೂರಾ ಕಾಂಡೆ ಬಂಡಿ ಬನ್ನಗ ಲಕ್ಕಾದ್ ಬನತ್ತಡೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪೆರ್. ಬನತ್ತಲ್ತೆ ಬಂಡಿ ಪಿರ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಸಾನದಡೆ ಪೋದು ದೈವ ಬಾರ್ನೆದೆತ್ತೊಂದು ನೇಮ ಒಪ್ಪಿದ್ ಪಿರಿಂಡ ಆನಿದ ನೇಮ ಮುಗಿಂಡ್.

ರಡ್ಡನೆ ದಿನತ್ತ ಕಟ್ಟಲಾ ಬಾರೀ ಗೌಜಿ. ಊರುದಕ್ಲು ಪೊದ್ದೆರ್-ಇಷ್ಟೆರ್ ಸೇರ್ದ್ ಸವಾಲ್‌ದಕಟ್ಟ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆನಿ ಬಯ್ಯಗ್ ಚೆಂಡ್ ದಂಟುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಐನ್ ಗಂಟೆ ಆನಗ ಆಡಳ್ತೆದಕುಲು ಗುತ್ತಿನಕುಲು ಊರುದಕ್ಲು ಕೊಂಬುದೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೆಂಡೆ ಪತ್ತೊಂದು ಚೆಂಡ್‌ದ ಕಂಡೊಗು ಬರ್ಪೆರ್. ಏತ ಮೊಗೇರ್ ಗುತ್ತುದಕುಲು ಕಂಡೊಗು ಚೆಂಡ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಚೆಂಡ್ ದಂಟಿಯೆರೆ ಅನು ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು. ಅಯಿಟ್ ತಿರ್ತ ಕರೆ ಬೊಕ್ಕ ಮಿತ್ತ ಕರೆ. ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಚೆಂಡ್ ಕರೆ ಮುಟ್ಟುಂಡ ಚೆಂಡ್‌ದ ಗೊಬ್ಬು ಮುಗಿಂಡ್. ಚೆಂಡ್ ಕರೆ ಮುಟ್ಟುನಗ ಕೊಂಬು ಉರಿಪೊಡು. ಊರು ಪರ-ಊರ್ದ ಲಟ್ಟ ಜವನೆರ್ ಚೆಂಡ್‌ದ ಕಂಡೊಡು ಪೌರುಸ ತೋಜಾದ್ ಕರೆ ಮುಟ್ಟಾವುನ ಪೊರ್ಲು ತೂಯೆರೆ ಬಾರೀ ಸಬೆ ಸೇರುಂಡು. ಚೆಂಡ್ ದಂಟುನ ಮುಗಿನೇ ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ ಪಾಡುನ ರಿವಾಜು ಉಂಡು. ತಾರಾಯಿನ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಕಂಡೊಗು ದೀಪಿನ ಮರ್ಯಾದಿಲಾ ಏತಮೊಗೇರ್ ಗುತ್ತುದಕ್ಲೆಗ್. ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ ದೆರ್ತಿನೆ ಕಡೆಕ್ ದೆರ್ತಿನಾಯೆ ತಾರಾಯಿನ್ ಪತೊಂದು ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಸಾನೊಗು ಬಲಿಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೊಡಿ ಮರತ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಆಕೊಡು. ಆನಿ ರಾತ್ರೆದ ನೇಮ ಕೊಡಮಂತಾಯಗ್. ಆಯಿತ ಬೆರಿಕ್ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಟ್ಟೆ ಪಂಜುರ್ಲಿಗ್. ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ನೇಮ ಬಿರಿಯಿನೇ ಏರಾಯಿ ಕೊಡಿನ್ ಜಾದ್ ನಾಲ್ ಕೋಡಿದಲಾ ಬಂಡಾರ ಪಲ್ಲೆಂಕಿಡ್ ಚಿಂಗದಾನದಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಲ್ತ್‌ರ್ದ್ ನಾಲ್ ಕಡೆಕ್ ಪಿರ ಪಿದಾರ್ದ್ ಪೋಂಡ ಬಂಡಿ ಜಾತ್ರೆ ಮುಗಿಲೆಕ್ಕ.

ಈ ಬೈಲ ಊರ್ದ ನನೊಂಜಿ ಇಸೇಸ ಪಂಡ ತುಳು ಜನತ್ತಲಾ (ಹಿಂದು) ಬೊಕ್ಕ ಬ್ಯಾರಿಲೆನಲಾ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್. ಬೈಲ ಪೇಂಟೆದ ಪಲ್ಲಿ ಬಾರೀ ಪುದಾರ್ ಪಡೆಯಿನವು. ಊರುಡು ಪ್ರತೀ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಒವ್ವೇ ಕಷ್ಟ-ಸುಕೊಕ್ಕು ಬೈಲ ಪೇಂಟೆದ ಸೇಕೆರ್ ಪಂಡಿತೆರೆಗ್ ಬೆಲ್ಲ ಸಾಸ್ತ್ರ ಓದಾವೆರ್, ಕುಂಟು ಪಾಡುವೆರ್. ಬಂಡಿದಾನಿ ದೈವ ಎಚ್ಚಿಡಾದ್ ನುಡಿ ಆನಗ ಸೇಕೆರ್ ಪಂಡಿತೆರೆನ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು.

ಅಂಚ ಬಾರೀ ಗೌಜಿ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ನಡಪುನ ಬೈಲ ಬಂಡಿ ಮುಗಿನಗ... ಬಯ್ದಿ ಬಿನ್ನೆರ್ ಪಿರ ಪಿದಾಡ್‌ನಗ... ಬಂಡಿದ ಸಂತೆದಕ್ಲು ಪೆಟ್ಟೈ ಕಟ್ಟ್‌ನಗ... ಪೂರಾ ಗೌಜಿ- ಗದ್ದಲೊಲು ಕಾಲಿ ಆನಗ... ಕುಡ ಬಂಡಿ ಬರೊಡಾಂಡ ಒಂಜಿ ವರ್ಸ ಕಾಪೊಡತ್ತಾ... ಪಂದ್ ಜೋಕುಲೆನ ಮನಸ್ಸ್ ಒರೊಗು ಮುದುರ್‌ಂಡಲಾ ಬಂಡಿದ ಕರಿಪೋಯಿನ ನೆನಪುನು ಇತ್ತೆ ಎನ್ನ್‌ನಗ ಮನಸ್ಸ್ ತಾಮರೆದಲೆಕ್ಕ ಅರೆಲುಂಡು.

ಮರ್ದ್-ಮದಿಮೆ-ಮೆಹಂದಿ

■ ಸುಲೋಚನಾ ಕೊಡವೂರು

ಮರ್ದ್ ಪನ್ನಗ ಇತ್ತೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಸೀಕ್, ಡಾಕ್ಟ್ರ್ ಮಾತ್ರೆ, ಟಾನಿಕ್, ಇಂಜೆಕ್ಷನ್‌ದ ನೆನಪಾವು. ಆಂಡ ಈ ಮರ್ದ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಬಾರೀ ಅರ್ತ ಉಂಡುಯೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲು ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸೆಲ್ಲಾ ಅಂದ್. ಮರ್ದ್ ಪಂಡ ಮಾದ್ರಂಗಿ. ಅಂಗಡಿಡ್ ಕಾಸ್‌ಕೊರ್ದು ಕನಪಿನ 'ಕೋನ್'ಲ್ ಅತ್ತ್. ಮಾದ್ರಂಗಿ ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇಪ್ಪುನ, ಬುಲೆಪಾವ್ನ ಒಂಜಿ ಪುದೆಲ್. ಐತ ತಪ್ಪುನು ಕಂತ್‌ದ್ ಚೊಟ್ಟು ತೆತ್ತ್‌ದ್ ಬಜ್ಜೈಚೂರು, ಬಚ್ಚಿರೆ, ಒಂಚೂರು ಸುಣ್ಣ ಒಂಜಿನಾಲ್ ಮರಟ್ ಪರಪುನ ತಬುರ್ ಸೇರಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಕಡೆದ್ ಗಂದತೇತಿಲಕ್ಕ ನೈಸ್‌ದ ಗಟ್ಟಿಗಸಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಐನ್ ಪೊಣ್ಜೊವ್ನಾಕ್ಲು ದರಿಯೆರೆನ್ ಸೇರಾವೊಂದು ಕುಲೆಕ್‌ಲೆಗ್ ದೀದ್ (ಅಡ್ಡದೀದ್) ಪಂಡ್ ಪುಡಾಡ್ದ್ ಬೆರಿಪಾಡ್ದ್ ಉಂತುವೆರ್. ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಚಾವಡಿಡ್ ಪಜೆಪಾಡ್ದ್ ಮಣೆದೀದ್ ದೀಪಪತ್ತಾದ್ ಮದ್‌ಮಾಲೆನ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ 'ಈ ಮದ್ಮಾಯೆ ಮದ್ಮಾಲೆಗ್ ದುಂಬುಗ್ ವಾವೊಂಜಿ ಸೀಕ್ ಸಂಕಡಲಾ ಬರಂದೆ ಆರೋಗ್ಯ ಬಾಗ್ಯ ಕೊರ್ದು ಈ ಮರ್ದ್ ರಂಗ್ ಕೊರ್ಪಿಲಕ್ಕನೇ ಅಕಲೆ ಬದ್ಕ್‌ಲಾ ರಂಗಾವೊಂದು ಪೊರ್ಲುಡುಪ್ಪಡ್' ಪನ್ದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಸೇರ್ದ್ ನಟೊಂದು, ಈ ಕುಟುಮೊಗ್ ಬತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣುಲೆಡ ಪಂಡ ತಮ್ಮಲೆ ಬುಡೆದಿ, ತಗೆ ಬುಡೆದಿನಾಕ್ಲೆನ್ ದುಂಬು

ದೀದ್ ಅಕಲೆಡ ಮದ್ಮಾಲೆನ ಬಲತ್ತ ಕೈಕ್ ಅಂಗೈಗ್ ಮರ್ದ್ ದೀಪಾವೆರ್, ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲು ಮಾತ ಒರಿಯೊರಿಯೇ ಮರ್ದ್ ದೀಪಿ ಸಾಸ್ತ್ರಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮದ್ಮೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಬಲತ್ತಕೈಕ್ ಮರ್ದ್ ದೀಪಿನ ಕ್ರಮ ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದೊಂಜಿ ವಿಸೇಸತೆ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆದಕುಲು ಕೆಮಿಕಲ್ದ ಮುದ್ದೆ ದಿಂಜಾದಿನ ಕೋನ್ ಕಂತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಕ್ಲಾ ರಟ್ಟೆಮುಟ್ಟ ಬಲ್ಲಿ ಬುಡ್ಪಾವೆರ್. ನೆತ್ತ ಮೈಮೆಡಾದ್ ಮೇಂದಿ ಪಂಡ್ದ್ ಮದುಮಾಸ, ಡೋಲುಬಾಜೆ, ಲುಂಗಿ ಡ್ಯಾನ್ಸ್‌ದ ಕೆಸೆಟ್ಟ್ ಪಾಡೊಂದು ತಿಂದ್‌ದ್ ಪರ್ದ್ (?) ನಲಿತ್‌ದ್ ಸೋತು ಸುಣ್ಣಾಪಿನ ಪರಿ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಂದ್ ನಮ ಮಲ್ತೊಂದ.

ಮದ್ಮೆ ಒಂಜಿ ಪವಿತ್ರ ಬಾವನೆದ ಬಂದುತ್ವ ಬುಲೆಪುನ ಸಾತ್ವಿಕ ಸಂತೋಸದ ದಿನ ಆವೊಡ್‌ಂದೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ನಿಚ್ಚಯೊಡ್ದು ಮದಿಮೆದ ಮುಟ್ಟದ ಮಾತ ಒನಸ್ಸ್‌ಲ್ಲಾ ತೀಪೆ ಪರಮಾನ್ನ, ಕಾಯಿ ಕಜಿಪುದನೇ ಆವೊಡುಂದ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮದ್ಮೆ ಕರಿಬೊಕ್ಕದ ಬಿನ್ನೆರೆಗ್ ಬಾರೀ ಗೌಜಿದ ಮೀನ್ ಮಾಸದ ಒನಸ್‌ಲೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಗಮ್ಮತ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡಾ ಇತ್ತೆದ ಲಕ್ಕ ಪರ್ಪಿನ ಗೌಜಿ ಕಡಮೆ, ತಿನ್ಪಿನ ಗೌಜಿ ಮಾತ್ರಾ. ಆಂಡ ಇನಿ ನಮ ಮೇಂದಿಗ್ ಮಲ್ಪುನ ಕರ್ಚಿಡ್ ಪಾಪದಕಲೆನ ಒಂಜಿ ಮದಿಮೆಗ್ ಯಾವುನಾತ್ ಅತ್ತೆ.

ಈ ಮರ್ದ್ ದೀಪನಲ್ಪ ಏರಾಂಡ್ಲ ಮದ್ರಂಗಿ ಪಂಡ್ದ್ ಪಂಡೆರ್ದ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲು ನೆರುವೆರ್. ದಾಯೆ ಪುದರ್ ಪಣೆರಾಂದ್ ಪಂಡ್ದ್ ಜೋಕುಲು ಕೇಂಡ 'ಪುದರ್‌ಪಂಡ ಕೆಂಪಾವಂದ್ ಎಲ್ಲೆ ನಿಕ್ಲೆನ ಕಂಡನೇರ್ನ ಪಿರೀತಿ ತಿಕ್ಕಂದ್' ಪಂಡ್ದ್ ಪೋಡಿಗೆ ಪುಟ್ಪಾದಾಂಡ್ಲ ಮರ್ದ್‌ಂದೇ ಲೆಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿ ಆಚರಣೆನ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊಣ್ಜೊವ್ಲೆಗ್ ಬರವು ಸರವು ಅಪಗ ಕಡಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ಲಾ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸೊಲೆಡ್, ನಯನಾಜೂಕು ಬೇಲೆಲೆಡ್ ಅಕುಲು ಉಸಾರಿತ್ತೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ಚಿತ್ತಾರ ಬುಡ್ಪಾವುನಾಕ್ಲು ಮದ್ಮೆಲೆನ ಕೈಕ್, ಕಾರ್‌ಗ್ ಚಿತ್ರ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಬಿರೆಲ್ದ ಮಂಡೆಲೆಗ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಮೆತ್ತಾದ್, ಅಂಗೈ ಅಂಗಾರ್ ಉಗುರ್‌ಲೆಗ್ ಪಾಡಿನ ನೆತ್ತ ಸಾರ ಇಡೀ ಜೀವದ ನರನಾಡಿಲೆಗ್, ಅಂಗಾಂಗೊಲೆಗ್ ಸೇರೊಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರೆಗ್ ತೆರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಯೇ, ನಮ್ಮಲಕ್ಕ 'ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ' ಬೂಕು ಓದುದುಜೆರ್, ಆಂಡ್ಲಾ ಅನುಬವೊಲೆಡ್ ತೆರಿಯೊಂದಿನ ವಿಚಾರೊಲು ಅಕಲೆಡ ಮಸ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಪ್ಪಡ್. ಕೈಕ್ ದೀತಿ ಮರ್ದ್ ನುಂಗೊಂದು ಬತ್ತಿಲಕ್ಕನೆ ಐಕ್ ಪುಳಿತ್ತರಸೊಕು (ಲಿಂಬು) ಸಕ್ಕರೆ ಸೇರಾದ್‌ನ ನೀರ್‌ನ್ ಗಡಿಗಡಿ ಪರ್ತಿದ ದಪ್ಪ ಬತ್ತಿಡ್ ಚಂಡಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್ ಮರ್ದ್‌ದ ಸಾರ ಸರಿಟ್ಟ್ ಸೇರಡ್‌ಂದ್, ಮರ್ದ್‌ದ ಗುಣ ಪೂರ್ತಿ ತಿಕ್ಕಡ್‌ಂದ್‌ದ್ ನೆತ್ತ ಅರ್ತ. ಇನಿತ "ಮೆಡಿಕಲ್ ಸಯನ್ಸ್" ಎಲರ್ಜಿ ಪಂಡ್ದ್ ಪನ್ಪಿನ ರಗಲೆದ ಸೀಕ್ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ರಡ್ಡ್ ಜೀವೊಲು ಒಂಜಾಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಅಕಲೆನ ದೇಹ ಪ್ರಕೃತಿಡ್ದ್ ದಾಲಾಂಡ್ಲ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಈ ಮರ್ದ್ ಐನ್ ತಡೆಪುಂಡುಂದ್ ಪನ್ದ್ ಹಿರಿಯೆರ್ನ ಅನುಬವ.

ಈತೆ ಅತ್ತ್‌ಯೆ ಮರ್ದ್‌ದ ಮೈಮೆ. ಆನಿ ಪೂರ ಬಂದು ಬಳಗ ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರ ನೆರೆಕರೆ ಮಾತ ಸೇರುವೆರತ್ತೆ. ಈ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಅಕಲೆಕಲೆನ ಮದ್ಮೆದ ದಿನದ

ಮರ್ದ್‌ದೀಪಿನಾನಿದ ದಿನತ ಕುಸಿನ್ ಪಿರ ಒರ ನೆಂತ್‌ದ್ ಸಂತೋಸು ಪಡೆವೆರೆಗ್ ಅವಕಾಸಾಪುಂಡ್. ಈ ಸಂತೋಸ್ ಕಾಯಿಲೆ ಕಸಾಯ ಎತೆ ಎನ್ನ ಇತ್ತಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಮರ್ದೇ ಅತ್ತೆ! ಇನಿತ ಮೇಂದಿದಾನಿ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪರ್ದ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಕಲ್ಲಾಟದ ಗೌಜಿಗ್ ಸೀಕ್‌ದಕಲೆನ್ ಮನದಾನಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ತುಂಬುನ ಬೇಲೆ ಅತ್ತ್. ಅತ್ತಂದೆ ಈ ಮರ್ದ್‌ದೀಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಅಕಲಕಲೆನ ಕಂಡನೇರೆನ್ ಬೊಡೆದಾಡ್ಲೆನ್ ಕಡೆಕಣ್ಣ್‌ಡೆ ತೂಪಿನ, ಕುಸಾಲ್ ಪಾತೆರೊಂದು ಕಿಸಿಕಿಸಿ ತೆಲ್ಪುನ ಕಣ್ಣ ಬಾಸೆಡ್ ಪಾತೆರೊಂಬಿನ ತೂಪಿನನೇ ಒಂಜಿ ಬಂಜಾರದ ಕುಸಿ ತೂಲೆ.

ಕೈತ ಮರ್ದ್ ರಂಗ್‌ಲಕ್ಕಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಒರ್ಯನ ಕೈ ಒರಿ ತೂವೊಂದು, ಏರೇರ್ನ ಕೈತ ಚುರ್ಕು ಚಳಕ ಏತುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಕಲಿಕೆಲಾ ಪೊರ್ಲು. ಪಾಕದಕ್ಲೆಗ್ ಅವುಲವುಲೇ ನಿದ್ರೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಒರಿನಾಕ್ಲು ಜಾಗರ ಕುಲ್ದೇ ಕೈದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜೊಂದು ಕೈತ ರಂಗ್ ತೂದೇ ಜೆಪ್ಪೆರ್. ರಂಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಬತ್ತಿಲಕ್ಕನೇ ಆಲ್ನ ಕಂಡನಿನ ಮೋಕೆಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಣ್ಣಗ ತೆಲಿಕೆ ಲಕ್ಕುಂಡು ತೂಲೆ!

ಆಂಡ ಇನಿತ ಮೇಂದಿದ ಗೌಜೇ ಬೇತೆ. ಆನಿದ ದಿನತ ಮರ್ದ್‌ದ ಬಿರ್ದೇ ಬೇತೆ. ಕಾಲೊಗು ತಕ್ಕ ಬದಲಾವೊಡಾಯಿನ ಸತ್ಯಾಂಡಲಾ, ಒಯ್ಟ್ ಎಂಚ ಏತ್ ಪಂಡ್ದ್ ನಮ ತೆರಿಯೊನೊಡು. ಮರ್ದ್‌ದ ಮೈಮೆ, ಐತ ಪೆರ್ಮೆ ಸೃದ್ದೆಲೆನ್ ನಮ ಮದಪಂದೆ ದುಂಬ್ಯೊತೊಂದು ಪೋಂಡ ಮಾತ್ರಾ ಐತ ಸಾರ ನಮ್ಮ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಗೊತ್ತಾವತ್ತೆ! ಉಂದೆನ್ ಮದೆತ್‌ಬುಡ್ದು ಮಂಗಕೋಲ ಕಟ್ಟುನ ಇನಿತ ನಂಕ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚರ್ಗೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಈ ಬರವು ಬರೆಯಿನೆಕ್ಕ್ ಸಾರ್ತಕಾವತ್ತೆ!

ಓದುಲೆ, ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಓದರೆ ಕೊರ್ಲೆ. ನೆತ್ತ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ತೆರಿಲೆ!

ಬದ್ಕ್

ಒಲ್ತು ಬತ್ತಿನಿ, ಓಡೆ ಪೋಪಿನಿ,
ಗೊತ್ತು ಇಜ್ಜಿ ಒಂಜಿಲ,
ಇಪ್ಪ ಮುಟ್ಟ ಬೋಡು ನಂಕ್
ಇತ್ತಿ ಪೂರ ಸೊತ್ತುಲ.

ಶ್ರೀವಾಣಿ ಆರ್. ರೈ

ಪಾಪದಕ್ಲೆನ ಕಾಸ್ ತಿಂದಿನಾಯೆ...

■ ಎಚ್.ಎಸ್. ಬೊಳ್ಮಾಡಿ

‘‘ಪಾಪದಕ್ಲೆನ ಕಾಸ್ ತಿಂದಿನಾಯೆ ಮಣ್ಣ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಪೋವೆ!’’ ಸೀತಕ್ಕ ಪಿಸ್‌ರ್‌ಡ್ ಸುಂಯಿಂತೊಂದು ಪನ್ನಗ ದಾದ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಪುರ್ಪು ನೆಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಜನ್ನಲಾ ಕೇಶವಲಾ ಮೋನೆ ಮೋನೆ ತೂವೊಂದು ಉಂತಿಯೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಆ ಪೊಂಜೆನ್ ಎಂಚ ಸಮಾದಾನ ಮನ್ಪುನಿಂದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಯಿಜಿ. ಆರ್ ಬಂಜಿದ ಮರ್ಕೊಗು ಅಂಚ ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುನೆಂದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಯಾಂದಿನವು ದಾಲಾ ಅತ್ತ್. ಆಂಡ ದನಿಕ್ಲೆಗೇ ನೆರ್ಗ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಯೆರೆ ಆಯಿಜಿ.

‘‘ಈರ್ ಅಂಚ ಪನಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ ಸೀತಕ್ಕ, ಎಂಕ್ಲೆನ ರಮೇಶಣ್ಣೆ ಅಂಚಿನಾರತ್ತ್, ಆರ್ ಏಪಲಾ ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಹಾಳ್ ಎನ್ನುನಾರತ್ತ್.’’ ಜನ್ನೆ ಎಲ್ಯ ಸೊರೊಟ್ಟು ಪಂಡೆ.

‘‘ದಾಯೆ ಪನಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಜನ್ನ? ದಾಯೆಗ್ ಪನಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ? ಆಯೆ ಎನ್ನ ಮಗನ ಕಾಸ್ ತಿನೊಂದುಪ್ಪುನೆ ಅಂದತ್ತಾ? ಯಾನ್ ನಿಕ್ಲೆಡ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಇಡೀ ಊರುದಕ್ಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆ, ಆಯೆ ಮಲ್ಲ ಜನ ಆಂಡ ಆಯಗ್ ಆಂಡ್. ಆಯನ ಜಾತಿದ ಗತ್ತ್, ಕಾಸ್‌ದ ಗತ್ತ್ ಪೂರಾ ಆಯಡನೇ ಉಪ್ಪಡ್. ಐಕ್‌ಲಾ ಎಂಕ್‌ಲಾ

ಲಗಾವ್ ಇಜ್ಜಿ. ರಮೇಶನ್ನೆ ಕಾಲಿ ಒಂಜಿ ಕ್ವಾಟ್ರ್ ಕೊರ್ದುರ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ ಬೆನ್ಪಾವುನೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಊರುಗು ಊರೇ ಪನೊಂದುಂಡು. ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಲಿತೊಂದುಂಡು. ಎಂಕ್ ದಾನೆ ಪೋಡಿಗೆ ಅವೆನ್ ಪನ್ರೆ?'' ಸೀತಕ್ಕೆ ಜೋರುಡೇ ಕೇಂಡೆರ್.

''ಅತ್ತ್ ಸೀತಕ್ಕ, ಪ್ರಕಾಶೆ ದಿನೋಲ ಎನ್ನ ಕೈರ್ದ್ ಐವ ರೂಪಾಯಿ ದೆತೊಂದು ಸೀದಾ ಪೋಪಿನಿ ಗಡಂಗ್‌ಗೇ... ಐವ ಅತ್ತ್ ಆಯಡ ಐನೂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊರ್‌ಂಡಲಾ ಐನ್ಲಾ ಆಯೆ ಪಾಡುನೆ ಗಡಂಗ್‌ಗೇ... ರಮೇಶನ್ನೆ ಏರೆನಲಾ ಕಾಸ್ ತಿನ್ಪುನಾರ್ ಅತ್ತ್. ಒಂಜತ್ತ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ಆಯನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಆಯಗ್ ಕೊರ್ಪರೇ...'' ಕೇಶವೆ ಸೀತಕ್ಕನ್ ಸಮಾದಾನ ಮನ್ಪೆರೆ ತೂಯೆ.

''ಆಯೆ ಗಡಂಗ್‌ಗ್ ಪಾಡಡ್ ಅತ್ತ್ ಸುಡ್ಗಾಡ್‌ಗೇ ಪಾಡಡ್. ಅವು ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಬೊರ್ಚಿ. ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನ್ನೈಕ್ ಸಂಬಳ ಕೊರ್ಪುನ ಅರೆನ ದರ್ಮ ಅತ್ತಾ?'', ಸೀತಕ್ಕ ಕೇಂಡರ್. ''ಆಂಡ್ ಕೇಶವ, ಈಲಾ ಆ ರಮೇಶನ ಬಸ್ಸ್‌ಡೇ ಬೆನ್ಪುನತ್ತ? ಈ ಬೆಂದಿನ್ನೈಕ್ ಆ ನಿನ್ನ ದನಿ ನಿಕ್ಕ್ ಏತ್ ಕೊರ್ಪೆ?''

''ದಿನಕ್ಕ್ ಮುನ್ನೂದು ರೂಪಾಯಿ ಸೀತಕ್ಕ...'' ಕೇಶವೆ ಪಂಡೆ.

''ಆ ಕಾಸ್‌ನ್ ಈ ದಾದ ಮನ್ಪುವ?''

''ಎನ್ನ ಕರ್ಚಿ ಕರಿದ್ ಒರಿನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಕೊನೊದು ಅಮ್ಮಡ ಕೊರ್‌ಪೆ.''

''ಅಂದತ್ತಾ? ಆ ಕಾಸ್‌ನ್ ಈ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪೆಡನೇ ಕೊರ್ಪತ್ತ? ಐನ್ ಕೊರ್ನಗ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಏತ್ತ ಕುಸಿ ಆಪುಂಡತ್ತಾ? ಯಾನ್ಲಾ ಬಯಕುನಿ ಐನೇ ಮಗ. ಎನ್ನ ಮಗೆಲಾ ಬೆನೊಂದುಲ್ಲೆ, ಆಯೆ ಎಡ್ಡೆ ಬೆನೊಡು, ಬೆಂದಿನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಎನಡ ಕೊರೊಡು, ಯಾನ್ ಆ ಕಾಸ್‌ಡ್ ಇಲ್ಲ್ ನಡಪಾವೊಡೊ. ಉಂದು ಸ್ವಾರ್ತ ಅತ್ತ್ ಮಗಾ. ಬೆಂದಿನ ಕಾಸ್ ಕಂತ್ ಕೊರ್‌ಂಡ ವಾ ಅಪ್ಪೆಗ್‌ಲಾ ಕುಸಿ ಆವಂದೆ ಕುಲ್ಲುವಾ? ಆಂಡ ಆ ನಿನ್ನ ದನಿ ಎನ್ನ ಮಗಕ್ ಕಾಲಿ ಒಂಜಿ ಕ್ವಾಟ್ರ್‌ದ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದು ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪಾವೆ ಅತ್ತಾ, ಆಯೆ ಐನ್ ಪರ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಗ್ಲಾ ತನಕ್‌ಲಾ ದಾಲ ಸಂಬಂದ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿಲಕ್ಕ ಜೆಪ್ಪುವೆ ಅತ್ತಾ, ಎಂಕ್ ಏತ್ತ ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತುಂಡುಂದು ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡಾ? ನಿಕ್ಕೆಂಚ ಗೊತ್ತಾಪುನೆ ಅವು? ನಿಕ್ಕ್ ದಾನೆ ಜೋಕುಲಾ ಬಾಲೆಲಾ? ಎನ್ನ ಕಡೇರ್‌ದ ಸಂತಾನ ಆಯೆ. ಆಯನ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ರಡ್ಡ್ ಜನ ತಂಗಡಿಯಲ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಮದಿಮೆ ಮನ್ಪುನಕ್ಲ್ ಏರ್. ತಿಗಲೆ ಸಮಕ್ ಬುಲೆತ್ತಿನ ಮಗನ್, ಯಾನ್ ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬೆಂದಿನ ಕಾಸ್‌ಡ್ ನುಪ್ಪು ಪಾಡ್‌ದ್ ಸಾಂಕೊಂದುಲ್ಲೆತ್ತಾ ಉಂದು ಆ ಕಣ್ಣ್ ಪುಡಾದಿನಾಯಗ್ ತೋಜುಜಾ? ಆಯಗ್‌ಲಾ ದಾನೆ ಜೋಕುಲು ಬಾಲೆಲು ಇಜ್ಜೆರಾ?'' ಒಂಜೇ ಉಸುಲುಗು ಪಂಡಿನ ಸೀತಕ್ಕನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರೇ ಜತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಆರ್ ಪನ್ಪುನಲಾ ಸರಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಜನಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಕೇಶವಗ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಅಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಮೇಶನ್ನೆ, ಸೀತಕ್ಕ ಪನ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಹಾಲ್ ಜನ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್. ಆರ್ ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಐನ್ ಪೈಸೆ ಪತ್ತದಿನಾರ್ ಅತ್ತ್. ಆಂಡ ಪ್ರಕಾಶನ ವಿಶ್ಯಡ್ ಮಾತ್ರ ರಮೇಶನ್ನೆ ಅಂಚ ಕಾಸ್

ಕೊರಂದೆ ದಾಯೆ ಬೆನ್ಪವೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಅರ್ತ ಆಪುಜಿ. ಅರೆನ ಮನಸ್‌ಡ್ ದಾದಾಂಡಲಾ ಯೋಚನೆ ಉಪ್ಪು. ಆಂಡ ಅವೆನ್ ಸೀತಕ್ಕಗ್ ಅರ್ತ ಮನ್ಪಾವುನೆ ಎಂಚ?

''ಪೋದು ಆ ಕಲ್ವಡ ಪನ್ಲೆ. ಪಾಪದಕ್ಲೆನ ಕಣನೀರ್‌ದ ಶಾಪ ಏಪಗ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತ್ಂದ್. ಅವು ಆಯಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಆಯನ ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರಗ್ ಪೂರಾ ತಾಗಂದೆ ಕುಲ್ಲಂದ್. ಪಾಪದಾಯನ್ ಕಾಸ್ ಕೊರಂದೆ ಬೆನ್ಪಾವುನ ದರ್ಮ ಅತ್ತ್. ಸಂಬಳ ಕೊರ್ರೆ ತೀರುಜಿಂಡ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪಾವುನ ಬೋರ್ಚಿ. ಆಯೆ ಓಲಾಂಡಲಾ ದಾದಾಂಡಲಾ ಬೇಲೆ ಮಂತ್‌ದ್ ಬದ್‌ಕೆ. ಪಾಪದಾಯನ ಬೆಗರ್‌ದ ಕಾಸ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆದ ಮಹಲ್ ಕಟ್ಟುನ ಬೋರ್ಚಿಗೆಂದ್ ಸೀತಕ್ಕೆ ಪಂಡರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಲೆ...'' ಆತ್ ಪಂಡಿನ ಸೀತಕ್ಕ, ''ಎನ್ನ ಅಣೆಬರ, ಏರೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ದಾದ ಪ್ರಯೋಜನ? ಕಟ್ಟೊಂಡಿನಾರ್ ಮೂಜಿ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಕೊರ್ದು, ಪರ್ದ್ ಪರ್ದ್ ಸೈತೆರ್. ಮಗೆ ಆಂಡಲಾ ಬಲತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ್ ಉದ್ದಾರ ಮನ್ಪುವೆ ಪಂಡ ಆಯೆ ಆಯನ ಅಮ್ಮರ್ದ್ ಕಡೆ ಆದ್ ಪೋಯೆ. ಈ ಪೊಂಜೇಕ್ಲೆನ್ ನನ ಯಾನ್ ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಪೊಟ್ಟು ಗೂವೆಲ್‌ಗೇ ನೂಕೊಡು...'' ಸೀತಕ್ಕ ಅರೆನಾತಿಗೆ ಪಾತೆರೊಂದು, ಮೂಂಕುದ ಸುರಳೆನ್ ಸೆರಂಗ್‌ದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಒರೆಸೊಂದು ಇಲ್ಲದ ಉಲಾಯಿ ಪೋಯೆರ್.

ರಡ್ಡ್ ಮಾಡ್‌ದ ಪರ ಇಲ್ಲ್ ಅವು. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಇಟ್ಟಿಗೆಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನ ಗೋಡೆಲು ಸಿಮೆಂಟ್‌ದ ಮೋನೆನೇ ತೂತಿಜ. ಉದಲ್ ತಿಂತಿನ ಕುಬಲ್ ಇತ್ತೆನಾ ಬೊಕ್ಕನ ಪಂಡ್‌ದ್ ಉಂಡು. ಇಲ್ಲಗ್ ಒಂಜಿ ಸರಿಕಟ್ಟ್‌ದ ಬಾಕಿಲ್ ಸನತ್ತ ಇಜ್ಜಿ. ಮಡಲ್‌ದ ತಟ್ಟಿನ್ ಅಡ್ಡ ದೀದ್ ಬುಡ್ತೆರ್. ಸೀತಕ್ಕನ ಮೆಯಿಟ್ ಒಂಜಿ ಪರದಿನ ಸೀರೆ. ಪ್ರಾಯಗ್ ಬೈದಿನ ಪೊಂಜೋಕುಲು ಇಲ್ಲ್ ಪಿದಾಡ್‌ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಬರ್ಪುಜ. ಬರ್ಪುನಾಂಡಲಾ ಎಂಚ ಪಾಪ. ತುತ್ತೆರೆ ಸರಿಕಟ್ಟ್‌ದ ಕುಂಟು ಇಜ್ಜಿ. ಕೆಬಿತ್ತ, ಕಂಟೆಲ್‌ದ ಕೇನುನನೇ ಬೋರ್ಚಿ. ಇಲ್ಲದ ಅವಸ್ತೆ ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಇಲ್ಲದ ಮಲ್ಲ ಮಗನ್ ರಮೇಶನ್ನೆ ಸಂಬಳ ಕೊರಂದೆ ಬೆನ್ಪಾವೆರ್ ಪನ್ನಗ ಪೆದ್ದಿ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತಂದೆ ಕುಲ್ಲುವಾ?

ರಮೇಶಣ್ಣೆ ಪಂಡ ತಿರ್ತಬೈಲ್ ಶಿವರಾಮಣ್ಣನ ಒರಿಯೆ ಮಗೆ. ಉನಿಯೆರೆ ತಿನಿಯೆರೆ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಇಲ್ಲ, ರಡ್ಡ್ ಬುಲೆ ದೆಪ್ಪುನ ಪತ್ತ್ ಪದ್ರಾಡ್ ಕಲಸೆದಾತ್ ಕಂಡ, ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಎಕರೆ ಗುಡ್ಡೆಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಶಿವರಾಮಣ್ಣೆ ಪಂಡ ಊರುಡು ಎಡ್ಡೆ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ನರಮಾನಿ. ರಮೇಶೆಲಾ ಪ್ರಕಾಶೆಲಾ ಎಲ್ಯ ಇಪ್ಪುನಗ ಒಂಜೇ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿನಕುಲು. ಒಂಜೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ದ ಒಂಜೇ ಬೇಂಚಿಡ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು ಓದಿನಕುಲು. ಪ್ರಕಾಶೆ ಚೆನ್ನಪ್ಪನ ಮಗೆ, ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಾಯೆ. ಚೆನ್ನಪ್ಪೆ ಅವ್ಲು ಮೂಲು ಬೇಲೆ ಬೆನೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಆಯಗ್ ಇತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಚಟ ಪಂಡ ಗಂಗಸರ ಪರ್ಪುನವು. ಆಯೆ ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲೆನ್ ಬೋಡಾಂಡಲಾ ಬುಡುವೆ ಆಂಡ ಗಂಗಸರನ್? ಹ್ಞೂಂ ಹ್ಞೂಂ... ಸೀತಕ್ಕನ್ ಮದಿಮೆ ಆಯಿನ ಆಯಗ್ ಮೂವೆರ್ ಜೋಕುಲು. ಕಡೀರ್ದಾಯೆ ಪ್ರಕಾಶೆ, ಆಯನ ಬೆರಿತ್ತಾಲ್ ಸುಮತಿ, ಎಲ್ಯಾಲ್ ಕುಸುಮ. ಸೀತಕ್ಕ ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ತನ್ನ ಕಂಡನ್ಯನ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಸಾಂಕೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್. ಚೆನ್ನಪ್ಪೆ ಬೆಂದಿನ ಪೂರಾ ಗಡಂಗ್‌ಗೇ ಸಂದೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಏಪಾಂಡಲಾ

ಇಲ್ಲಡೆ ಒಂಜಿ ಪಕೆಟ್ ರಸ್ಕ್-ಬಟರ್ ಕಂತ್‌ಂಡ ಅವ್ವೇ ಮಲ್ಲ. ದನಿನ ಮಗೆ ರಮೇಶೆಲಾ ಬೇಲೆದಾಯನ ಮಗೆ ಪ್ರಕಾಶೆಲಾ ಚಡ್ಡಿ ದೋಸ್ತಿಲು. ಕಲ್ಪುನೈಟ್ ರಡ್ಡ್ ಜನಲಾ ಪಿರ. ರಮೇಶನ ಅಮ್ಮ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋನಗ ಬುತ್ತಿಡ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ದಾದಾಂಡಲಾ ಕೊರ್ದುಕಡಪುಡುಂಡ ಪ್ರಕಾಶಗ್ ಕೊರಂದೆ ಆಯೆ ಒರಿಯೇ ತಿನಯೆ. ಪ್ರಕಾಶೆಂದತ್ತ್, ಪಾಪದಕುಲು ಪಂಡ ರಮೇಶಗ್ ಎಲ್ಯಡೇ ದಾದನಾ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಕಂಕರ. ಪ್ರಕಾಶನ ಮಿತ್ತ್ ಒಂತೆ ಜಾಸ್ತಿಯೇ. ಕೆಲವೆರ್ ಅಕ್ಲೆನ್ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊನೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ್ಯೆಂದ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಿನ ದೋಸ್ತಿನಕುಲು ಅಕುಲು.

ದಾದ ಕತೆನಾ ದಾನ್ನ. ಓದಿನ ಕಡಿಮೆ ಆಂಡ, ಅತ್ತ್ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಬಂಜದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೊರಿಯೆರಾ, ಏಳನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಜನಲಾ ಫೈಲ್ ಆಯೆರ್. ಅಮ್ಮೆರೆನ ನೆರಡೆ ಕೇನೆರೆ ದೈರೊದಾಂತೆ ಹೋಟೆಲ್‌ಡ್ ಗ್ಲಾಸ್ ದೆಕ್ಕ್‌ಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆಜ್ಜಿ ಈ ಶಾಲೆದ ಬೇರನೇ ಬೊರ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಮೇಶೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ತನ್ನ ಮಾಮುನಡೆ ಪಾರ್‌ಯೆ. ಮುಲ್ಪ ಶಾಲೆ ಬುಡ್‌ನ ಪ್ರಕಾಶೆ ಬಚ್ಚಾಲಿಲೆಕ್ಕ ಊರೂರು ತಿರ್ಗೆರೆ ಸುರು ಮಂತೆ. ಅಮ್ಮೆ ಚೆನ್ನಪ್ಪೆ ಪರ್ದ್ ಪರ್ದ್ ಸೀಕ್‌ಬತ್ತ್‌ದ್, ಸೈತೆಂಡ ಅಂಚಿಡ್ ಪ್ರಕಾಶೆ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯಡೇ ಪರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಂತೆ. 'ಅಮ್ಮೆ ಸೈತ್ ಪೋನಗ ಕಾಲಿ ಪೋಯಿಜೆ, ಪರ್ಪುನ ಅಬ್ಬೆಸೊನು ಮಗಕ್ ಕೊರ್ದು ಪೋಯೆಂದ್' ಊರುದಕ್ಲ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಲಿಪುನಗ ಸೀತಕ್ಕನ ಬಂಜಿಗ್ ಬಿಸತ್ತಿ ಪಾಡ್‌ದ್ ತಿಗಿತ್ತಿಲಕ್ಕ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ರಡ್ಡ್ ಜನ ಪೊಂಜೋಕುಲು ಕಲ್ಪುನೇಟ್ ಉಶಾರ್ ಇತ್ತೆರ್‌ಂಡಲಾ ಏಳನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಸ್ಥಿತಿಟಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಪ್ಪೆಗ್ ಸಾಯ ಆವಡ್‌ಂದ್ ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟೆರೆ ಶುರು ಮಂತೆರ್. ಇಲ್ಲದ ಮಲ್ಲ ಮಗೆ ಬೆಂದ್‌ದ್-ಕಾಸ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ್ ನಡಪಾವೊಡಾಯಿನಲ್ಪ, ಅಪ್ಪೆಲಾ ತಂಗಡಿಯಲ್ಲ್‌ಲಾ ಸೇರ್ದ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ ತೂವೊಡಾಯಿನಂಚಿನ ದುರವಸ್ತೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪರ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಅಬ್ಬೆಸ ಬುಡುಂಡ ಪ್ರಕಾಶೆ ನಿಪ್ಪುಡೇ ಇಪ್ಪುವೆ. ಇಲ್ಲಲ್ ಬೊರ್ಚಾಂದಿನ ಪಾತೆರ-ಗಲಾಟೆ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಆಯನಾತಿಗೇ ಆಯೆ. ಇಲ್ಲಲ್ ಪಾತೆರಕತೆ ಪೂರಾ ಕಡಿಮೆನೇ. ಬಯ್ಯಗ್ ಬರ್ಪೆ, ಪಾಡ್‌ದ್ ಕೊರಿನೈನ್ ಉನ್ಪೆ ಮನಿಪಂದೆ ಜೆಪ್ಪುವೆ. ಬೇತೆ ದಾಲಾ ಉಪದ್ರ ಇಜ್ಜಿ.

ವರ್ಸೊ ಪತ್ತ್ ಪದ್ರಾಡ್ ಕರಿಂಡ್. ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋತಿನ ರಮೇಶೆ ಊರುಗು ವಾಪಸ್ ಬತ್ತೆ. ಸಾಲೆಡ್ ಫೈಲ್ ಆದ್ ಕಾಲಿ ಕೈಟ್ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪಾರ್ದಿನ ರಮೇಶೆ ಓಲು? ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್ ರಡ್ಡ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್ ಪತೊಂದು ಗತ್ತ್‌ಡ್ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಪುಡ್ಕೆನ ಪುಡ್ಕೆನ ತೋಜುನ ಈ ರಮೇಶೆ ಓಲು. ಬನ್ನಗ ಕೈಟೊಂತೆ ಕಾಸ್‌ಲಾ ಪತೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಬತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ವಾರ ಆತಿಜಿ, ಒಂಜಿ ದಿನ ಅಮ್ಮೆರೆಡ ಪಂಡೆ, "ಅಮ್ಮೆರೇ, ನಮ್ಮ ಮಜಲ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಗಿರಾಕಿ ಉಂಡು ಅವೆನ್ ಮಾರ್‌ಗನೇ?"

ಶಿವರಾಮಣ್ಣನ ತರೆಕ್ಕ್ ತೆಡಿಲ್ ಆಕಿಲಕ್ಕ ಆಂಡ್. ಮಗೆ ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ ಏರೆಗಾಂಡಲಾ ಕಾಸ್ ಮಿನಿ ಪತ್ತದ್ ಬೈದೆನಾ? ಇಜ್ಜಂಡ ಬತ್ತಿ ಕೂಡ್ಲೇ ಜಾಗ್ ಮಾರುನ ಸುದ್ದಿ ದಾಯೆಗ್?

''ದಾನೆ ರಮೇಶ, ಏರೆಗಾಂಡಲಾ ಕಾಸ್ ಮಿನಿ ಆವೊಡಾ? ಏತ್ ಆವೊಡು ಪನ್. ಒಂತೆ ಕಾಸ್ ಆವೊಡಿತ್ತಿನಾಂಡ ಎನಡ ಇತ್ತಿನ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಐಕಿತ್ತೆ ನಮ ಜಾಗ್ ಮಾರುನಿ ದಾಯೆಗ್?'' ಶಿವರಾಮಣ್ಣೆ ಕಾರಣ ಕೇಂಡೆರ್.

''ಅಂಚ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ ಅಮ್ಮೆರೆ, ಆ ಕಾಸ್ ಎನ್ನ ಕೈತ ಕರ್ಚಿಗ್ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್. ನನ ಯಾನ್ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋಪುಜಿಂದ್ ನಿರ್ದಾರ ಮಂತ್‌ದೆ. ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ ದಿನ ರಾತ್ರೆ ಬೆಗರ್ ಜಪ್ಪಾದ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಒಂತೆ ಕಾಸ್ ಯಾನ್‌ಲಾ ಮಂತ್‌ದೆ. ನನ ಊರುಡೇ ದಾದಾಂಡಲಾ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮನ್ಪುಗಾಂದ್ ಉಲ್ಲೆ. ಐಕ್ ನನಲಾ ಒಂತೆ ಕಾಸ್ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಆ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ದಾಲಾ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇಜ್ಜತ್ತ್. ಅಂಚ ಕೇನ್ನೆ. ಈರ್ ಬೊರ್ಚಿ ಪಂಡ ಬೊರ್ಚಿ. ಯಾನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಲೋನ್‌ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಂತೋನ್ವೆ... ಆಂಡ ಅವ್ವೊಂತೆ ಕಿರಿಕಿರಿದ ಬೇಲೆ. ನಮ್ಮನೇ ಕಾಸಾಂಡ ಎಡ್ಡೆತ್ತೇ? ಅಂಚ ಪನ್ನೆ''. ರಮೇಶೆ ತನ್ನ ನಿರ್ದಾರ ಪಂಡೆ.

ಶಿವರಾಮಣ್ಣಗ್ ಇಕ್ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ತಿಕಲ್ದ್ ಬೂರಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ರಮೇಶನ ಪಾತೆರಡ್ ದಾಲಾ ಸುಳ್ಳು ತೋಜಿಜಿ ಅರೆಗ್. ಆಯೆ ಪನಲ್ಲಕ್ಕನೇ ಆ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಪತ್ತೈವ ಕಿಲ ಕೊರಂಟ್, ಕಿದೆಕ್ ರಡ್ಡ್ ಮುಟ್ಟೆ ಕರ್ಮಾರ್‌ದ ತಪ್ಪು ಬುಡುಂಡ ಬೊಕ್ಕ ದಾಲಾ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇಜ್ಜಿ. ದಾದನಾ ಬೇರ ಮನ್ಪುವೆ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಲೋನ್ ದೆತೊಂದು ಬೇರ ಮಂತ್‌ದ್ ಅವ್ ಕೈ ಕೊರುಂಡ ಜಪ್ತಿ ಅವು ಉಂದು ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದ ಮರ್ಯಾದಿ ಪೋವು. ಐರ್ದ್ ಜಾಗೆ ಮಾರುನನೇ ಎಡ್ಡೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಶಿವರಾಮಣ್ಣಗ್‌ಲಾ ಆಂಡ್.

ರಮೇಶೆ ಎನ್ನಿಲಕ್ಕನೇ ಮಾತಲಾ ಆಂಡ್. ಗುಡ್ಡೆದ ಜಾಗ್ ಮಾರ್‌ದ್ ಆಜಿ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ತನಡ ಇತ್ತಿನ ಕಾಸ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ತನ್ನ ಊರುಗು ಒಂಜಿ ಬಸ್ ಪಾಡ್ಯೆ. ಬಸ್ಸ್‌ದಾಂತಿನ ಊರುಗು ಬಸ್ಸ್ ಪಾಡಿನ ರಮೇಶೆ ಊರುದಕ್ಲೆಗ್ ದೇವೆರ್‌ಲೆಕ್ಕ ತೋಜಿಯೆ. ಕಾಸ್ ಉರ್ಕಾರ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಿನ ಪೋಯಿಲಕ್ಕನೇ ರಮೇಶೆ ಊರುದಕ್ಲೆಗ್ ರಮೇಶಣ್ಣೆ ಆಯೆ. ಆಜಿ ಬಸ್ಸ್‌ದ ದನಿ ಆಯೆ. ಇನಿ ರಮೇಶಣ್ಣೆ ಪಂಡ ಕೈತಲ್‌ದ ನಾಲೂರುಡುಲಾ ಬಾರಿ ಮರ್ಯಾದಿ. ಊರುಡು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಕುಡ್ಲದ ಪೇಂಟೇಡ್‌ಲಾ ತಿರ್ತಬೈಲ್ ರಮೇಶಣ್ಣೆ ಪಂಡ ಪತ್ತ್ ಜನಕ್ಕ್ ತೆರಿಯು. ಅಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಮೇಶೆ ದಾಲಾ ಬದಲಾತಿಜೆ. ಕಾಸ್‌ದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ಆಯನ ತರೆಕ್ಕ್ ಏರ್ದಿಜಿ. ಕೇನ್ಸಕ್ಲೆಗ್ ಕೈ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಸಾಯ ಮನ್ಪುನ ಎಡ್ಡೆ ಗುನ ಮದತ್ತಿಜೆ.

ರಮೇಶೆ ಊರುಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಸ್ ಪಾಡಿನ ಸುರೂಕ್ಕು, ರಮೇಶನ ಸಾಲೆದ ದೋಸ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶೆ ರಮೇಶನ ಒಂಜಿ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ ದಿನೋಲ ಬರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಂತೆ. ತನ್ನ ದೋಸ್ತಿನ ಬಸ್ಸ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಬಿಮಾನನಾ ದಾದಾನ, ಬಸ್ಸ್‌ದ ಕ್ಲೀನರ್ ಲೆಕ್ಕ ಬಸ್ಸ್‌ದ ಮುಟ್ಟುಡು ಉಂತುದು ರೈಟ್ ಕೊರೊಂದು, ಜನಕ್ಲೆನ್ ಬರ್ತಾವೊಂದು ಜಪ್ಪಾವೊಂದು ಬಸ್ಸ್‌ದ ಬೇಲೆದಾಯಲಕ್ಕನೇ ಇತ್ತೆ. ಸಂಬಲ ದಾಲಾ ಕೇನೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಬರೊರ್ಚಿ ಪನಿಯೆರೆ ಬಸ್ಸ್‌ದ ಡ್ರೈವರ್ ಜನ್ನಗ್‌ಲಾ, ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಕೇಸವಗ್‌ಲಾ ನಾಲಾಯಿ ಬರೊಂದಿತ್ತಿಜಿ. ಒಂಜಿ

ದಿನ ಈ ವಿಷಯನ್ ತನಕ್ಲೆನ ದನಿ ರಮೇಶನ್ನಡ ಪಂಡ್‌ದೇ ಬುಡಿಯೆರ್. ವಿಸಯ ತೆರಿಯಿನೇ ರಮೇಶಣ್ಣೆ ಪ್ರಕಾಶನ್ ತನ್ನ ಆಪೀಸ್‌ಗ್ ಲೆತ್ತೆರ್.

"ದಾದಯ ಪ್ರಕಾಶ, ಈ ಇತ್ತೆ ಏಪಲಾ ಎಂಕ್ಲೆನ ಬಸ್‌ಡೇ ಇಪ್ಪುವಗೆ ದಾದ ಕಥೆ?" ರಮೇಶೆರ್ ಕುಸಾಲ್‌ಡ್ ಕೇಂಡೆರ್.

"ಅಂಚ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ ಅನ್ನೆರೆ, ಎಂಕ್ ದಾಲಾ ಬೇಲೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚ..." ಪ್ರಕಾಶೆ ಮೆಲ್ಲ ಪಂಡೆ.

"ಈ ಸುರೂಕು, ಅನ್ನೆರೆ-ಅನ್ನೆರೆ ಪನ್ಪುನೈನ್ ಬುಡೊಡು. ಅವು ಎಂಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಜಿ. ಎಲ್ಯ ಇಪ್ಪುನಗ ಎನನ್ ಅನ್ನೆರೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತೋಂದು ಇತ್ತನಾ? ರಮೇಸಂದೇ ಲೆತೊಂದು ಇತ್ತಿನ್ಯತ್ತಾ? ಬೊಕ್ಕ ದಾಯೆ ಇತ್ತೆ ಈ ಅನ್ನೆರೇ?"

"ಅವು ಆವಂದ್ ಅನ್ನೆರೇ, ಅವು ಜೋಕ್ಲಾಟಿಗೆದ ಪಾತೆರ. ಆ ಸಮಯೊಗು ಅವು ಸರಿ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಈರ್ ಪತ್ತ್ ಜನಕ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ಪಿನಾರ್. ಯಾನ್ ಇರೆಡ ಬೇಲೆ ಕೇನೊಂದು ಬೈದಿನಾಯೆ. ಪಂಡ ಇರೆನ ಬೇಲೆದಾಯೆ. ಅಂಚಾದ್ ಅನ್ನೆರೇ ಪಂಡ್‌ದೇ ಲೆಪ್ಪೊಡು..."

ಪ್ರಕಾಶನ ಪಾತೆರಗ್ ಎಂಚ ಉತ್ತರ ಕೊರೊಡುಂದು ರಮೇಶೆರೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಯಿಜಿ. "ಸರಿ ಈ ದಾದ ಬೇಲೆ ಮನ್ಪುವ?"

"ಇರೆನ ಬಸ್‌ಡ್ ಕ್ಲೀನರ್ ಆದ್ ಉಪ್ಪುವೆ..." ಪ್ರಕಾಶನ ಪಾತೆರಗ್ ಆವು ಪಂಡೇರ್ ರಮೇಶನ್ನೆ. ದಿನಕ್ಕ್ ನೂತೈವ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಂತೆರ್.

ಪ್ರಕಾಶೆ ದಿನೋಲ ಬಯ್ಯಗಾನಗ ಐವ ರೂಪಾಯಿ ಪತೊಂದು ಪೋಪೆದೆ. ಸುರೂತ ವಾರ ದೆತೊಂದಿನ ಮುನ್ನೂತ ಐವ ಕರಿತ್ತ್‌ದ್ ಎಲ್ಲೂದು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ರಮೇಶನ ಕೈಟ್ ಕೊರ್ದು ಪಂಡೆರ್ ರಮೇಶಣ್ಣೆ, "ಉಂದೇನ್ ಕೊಂಡೋದು ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮಡ ಕೊರು. ಪಾಪ ಈ ಪ್ರಾಯಡ್‌ಲಾ ಏತ್ ಬಂಜ ಬರೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ತೂಲ. ಅರೆನ ಕಷ್ಟನ್ ಎಂಕ್ ತೂಯೆರೆ ಆಪುಜಿ." ಎಲ್ಲೂದು ರೂಪಾಯಿನ್ ಕೈಟ್ ತೂದು ಪ್ರಕಾಶನ ಮೋನೆ ಕುಸಿಟ್ಟ್ ಅರಳ್‌ಂಡ್. ಐರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕದ ವಾರ ಪ್ರಕಾಶೆ ಬೇಲೆಗೇ ಬತ್ತಿಜೆ. ಬೊಕ್ಕ ರಮೇಶನ್ನಗ್ ತೆರಿನ ವಿಷ್ಯ ಪಂಡ ತಾನ್ ಕೊರ್ತಿನ ಎಲ್ಲೂದು ರೂಪಾಯಿನ್ ಪ್ರಕಾಶೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಕೊನೊತಿನೇ ಇಜ್ಜೆ. ಒಂಜಿ ವಾರ ರಜೆ ಪಾಡಿನಾಯೆ ಇತ್ತಿನ ಕಾಸ್ ಪೂರಾ ಗಡಂಗ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಕಾಸ್ ಕಾಲಿ ಆನಗ ಕುಡ ಬಸ್‌ಕ್ ಬತ್ತೆ. ಆಯನ್ ಆಪೀಸ್‌ಗ್ ಲೆತ್ತೆರ್ ರಮೇಶಣ್ಣೆ.

"ನನ ಈ ಬೇಲೆಗ್ ಬರ್ಪುನ ಬೊರ್ಚಾಂದ್ ಪ್ರಕಾಶ..." ಪ್ರಕಾಶನ ಮೋನೆ ತೂವೊಂದು ಮನಸ್ಸಿಜ್ಜಾಂದಿನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಪಂಡೆರ್ ರಮೇಶಣ್ಣೆ.

"ಅಂಚ ಪನೊರ್ಚಿ ಅನ್ನೆರೇ ಎಂಕ್ ಈರೇ ಗತಿ!" ತರೆ ಕಂತ ಪಾಡ್‌ದ್ ಎಲ್ಯ ಸೊರೊಟ್ಟು ಪಂಡೆ ಪ್ರಕಾಶೆ.

"ಯಾನ್ ನಿನ್ನ ಜೋಕ್ಲಾಟಿಗೆದ ದೋಸ್ತಿಯೇ ಆದುಪ್ಪೆ ಪ್ರಕಾಶ, ಆಂಡ ಬೇಲೆದ ವಿಷಯಡ್ ಎನ್ನ ಕೆಲವು ರೂಲ್ಸು ಉಂಡು. ಎನ್ನ ಬೇಲೆದಕುಲು ನಿಪ್ಪುಡು ಉಪ್ಪೊಡುಂದು

ಎನ್ನ ಆಸೆ... ಸರೀಟ್ ಬೆನ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನಲ್ಪ ಬೇಲೆ.."

"ನನ ಅಂಚ ಮನ್ಪುಜಿ ಅನ್ನೆರೇ, ಎಂಕ್ ಈರ್ ಸಂಬಳ ಕೊರ್ಜರ್‌ಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆಜ್ಜಿ. ದಿನಕ್ ಐವ ರೂಪಾಯಿ, ಒಂಜಿ ಕ್ವಾಟ್ರ್‌ದ ಕಾಸ್, ಕೊರ್‌ಂಡ ಯಾರು ಯಾನ್ ಬೇಲೆ ಮನ್ಪುವೆ. ಇರೆಗ್ ನನ ಎನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ದಾದಾಂಡಲ ದೂರು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಕಂಡಿತಾ ಎನನ ಬೇಲೆಡ್ದ್ ದೆತ್ತ್ ಪಾಡ್‌ಲೆ..", ಪಂಡೆ ಪ್ರಕಾಶೆ.

ಪ್ರಕಾಶನ ಪಾತೆರಗ್ ಬೊರ್ಚಿ ಪನಿಯೆರೆ ಆವಂದೆ, ಒತ್ತೊಂಡೆರ್ ರಮೇಶಣ್ಣೆ. ಐರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಕಾಶೆ ತಪ್ಪಾವಂದೆ ದಿನೊಲ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ ಬರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಂತೆ. ಬಯ್ಯ ಆನಗ ಕೇಶವಡ ಐವ ರೂಪಾಯಿ ದೆತೊಂದು ಪೋಂಡ ಅವ್ವೇ ಆಯನ ಸಂಬಳ. ಸೀತಕ್ಕಗ್ ನಡತ್ತಿನ ಈ ವಿಷ್ಯ ದಾಲ ತೆರಿಯಂದ್. ಮಗೆ ಎಡ್ಡೆ ಜನತೊಟ್ಟುಗು ಸೇರಿಯೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸುರುಕ್ಕೊರ ಕುಶಿಯಾಂಡಲಾ, ಆಯೆ ಸಂಬಳ ಕೊನರಂದೆ ಕಾಲಿ ಬನ್ನಗ ಮಸ್ತ್ ಬೇಜಾರಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜತ್ತ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ರಮೇಶನ್ನೆ ಕಾಸ್ ಕೊರಂದೆ ಕುಲ್ಲಯೆರ್‌ಂದ್ ಕಾತೊಂದು ಕುಲ್ಲಿನನೇ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ರಮೇಶನ್ನನ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಜ್ಜಿ. ರಮೇಶನ್ನೆ ಒಂಜಿ ಕ್ವಾಟ್ರ್ ಕೊರ್ದ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪುನವು ಇಡೀ ಊರುಡು ಸುದ್ದಿ ಆಂಡ್. ಸೀತಕ್ಕನ ಮಂಡೆಗ್ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್. ರಮೇಶನ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ತಿನ ಪೂರಾ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಅಬಿಪ್ರಾಯ ಹಾಳಾದ್ ಪೋಂಡು. ತಿಕ್ಕಿನಕ್ಲೆಡ ಆಯೆ ಇಂಬೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ನೆರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಂತೆರ್. ವರ್ಷ ಐನಾಜಿ ಕರಿದ್ ಪೋಂಡು. ಇನಿಮುಟ್ಟಲಾ ಅರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪೈಸೆ ಕಾಸ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ಜಿ. ಆ ಬೆಂಗ್‌ಡೇ ಆರ್ ಜನ್ನೆ ಬೊಕ್ಕ ಕೇಶವೆ ತಿಕ್ಕ್‌ನಗ ನೆರ್ದ್ ಉಡಲ್ ಶಾಂತ ಮಂತೊನ್ನಿ.

ಜನ್ನೆಲಾ, ಕೇಶವೆಲಾ ಪೋದು ರಮೇಶನ್ನಡ ಸೀತಕ್ಕ ಪಂಡಿನೈನ್ ಪೂರಾ ಪಂಡೆರ್. ರಮೇಶನ್ನಗ್ ದಾದ ಜವಾಬು ಕೊರೊಡುಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿಜಿ. ದಾಲಾ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆ ತೆಲ್ತೆರ್‌ಂಡಲಾ ಐಟ್ ಬೇಜಾರ್ ನಿಲುಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉದ್ದಗ್ ಒರ ಉಸುಲು ಬುಡ್‌ದು ಪಂಡೆರ್, "ಯಾನ್ ದಾಲಾ ಪನ್ಪುಜಿ ಕೇಶವ, ಅರೆನ ಮಾತಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ಲಾ ಕಾಲನೇ ಉತ್ತರ ಕೊರ್ಪುಂಡು..." ದಿನಕುಲು ಇಂಚನೇ ಕರಿದ್ ಪೋಂಡು. ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡೇ ಪರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಂತಿನೆಟ್ಟೋ ದಾನ್ನ, ಪ್ರಕಾಶನ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಲಾಂಡ್. ಮರ್ದ್ ಮಂತಿಜೆ, ಗಂಗಸರ ಪರ್ಪುನೈನ್ಲಾ ಬುಡ್ಜೆ, ಒಂಜಿ ರಾತ್ರೆ ಇಲ್ಲಲ್ ಜೆತ್ತಿನಲ್ಪನೇ ಪರಲೋಕಗ್ ಸಂದ್‌ದ್ ಪೋಯೆ. ಕ್ಲೀನರ್ ಪ್ರಕಾಶೆ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯೆ ಪನ್ಪುನವು ಇಡೀ ಊರುಡು ಸುದ್ದಿ ಆಂಡ್. ಆಯನ ರಡ್ಡ್ ಮಾಡ್‌ದ ಇಲ್ಲದ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಊರುಗು ಊರೇ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ಕುರ್ಚೆಲೆ ಆಂಡ ದಾನೆ ನಾಲ್ ಜನಕ್ಕ್ ಬೋಡಾಯಿನಾಯೆ ಆಯೆ. ಏರೆಗ್‌ಲಾ ದಗೆ ಮಂತಿನಾಯೆ ಅತ್ತ್, ಏರೆನೊಟ್ಟುಗೆಲಾ ಪಗೆ ಕಟ್ಟೊಂದಿನಾಯೆ ಅತ್ತ್. ಪುನತ್ತ ಕೈತಲ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು ಅಪ್ಪೆನಲಾ ತಂಗಡಿಯಲ್ಲೆನಲಾ ಗೊಬ್ಬೆನೇ ಗೊಬ್ಬೆ ಬುಲಿಪ್ಪೇ ಬುಲಿಪು. ಏರ್ ಅಕ್ಲೆನ್ ಸಮಾದಾನ ಮನ್ಪುನಕುಲು. ನಾಲ್ ಪೊಂಜೆನಕ್ಲ್ ಕೈತಲ್ ಕುಲ್ಲುದು ಮುರಿಯ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪ್ರಕಾಶೆ ತೀರಿಯೆ ಪನ್ಪುನ ವಿಚಾರನ್ ರಮೇಶನ್ನಗ್ ನಂಬೆರೆ ಆಯಿಜಿ. ಉಡಲ್ ದಿನ್ನ ಆಂಡ್. ಪೂತ ಮಾಲೆ, ಬೊಲ್ದುದ ಕುಂಟು ಪತೊಂದು ಮರಣದ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಅರೆನ್ ತೂಯಿನೇ ಸೀತಕ್ಕನ ಪಿಸ್‌ರ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಏರ್‌ಂಡ್. ಏರ್ ದಾದಾಂದ್ ತೂವಂದೆ ಸೇರ್ದಿನ ಪತ್ತ್ ಜನತ್ತ ಎದುರೇ ರಮೇಶಣ್ಣಗ್ ಬೊರ್ಚಾಂದಿನ ನೆರಿಯೆರ್. ''ದಾನೆ ದನಿಕುಲು ಇಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತಿನೆ? ಓ... ಆಯೆ ಸೈತ್‌ದೆನಾ ಅತ್ತ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದೆನಾಂದ್ ತೂಯೆರೆ ಬತ್ತಿನಾ? ಪಾಪ ಆಯೆ ಸೈತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಿಕ್ಕ್ ಮಸ್ತ್ ಬೇಜಾರ್ ಆವು ಅತ್ತಾ? ಈ ಪಿರಿಯದ ಕಾಲಡ್ ಕಾಲಿ ಕ್ವಾಟ್ರ್‌ದ ಕಾಸ್‌ಗ್ ಬೆನ್ಪುನ ಜನ ಏರ್ ತಿಕ್ಕುವೆರ್ ನಿಕ್ಕ್... ಪೋ ಪೋ ಮೂಲು ಉಂತುದು ಎಡ್ಡೆ ಜನತ್ತ ಲಕ್ಕ ಪೋಸು ಕೊರ್ಪುನ ಬೊರ್ಚಿ... ನಿಕ್ಕ್ ಈ ಅಪ್ಪೆನ ಶಾಪ ಕಂಡಿತಾ ತಾಗಂದೆ ಪೋವಂದ್ ಕಂಡಿತಾ...'' ಪಂಡ್‌ದ್ ಮುರಿಯ ದೀದ್ ಬುಲ್ತೆರ್. ಪೂರೆಲ್ಲಾ ತನನೇ ಕಣ್ಣ್ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ದು ತೂವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ರಮೇಶನ್ನೆ ಮನೀತಿಜೆರ್. ಅರೆನ ಉಡಲ್ದ ಬೇನೆ ಅರೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಅರೆನ ಎಡ್ಡೆಪು ತೆರಿದಿನಕ್ಲೆಗೇ ಗೊತ್ತು. ಸೀತಕ್ಕಲಾ ಅರೆನೆ ಜೋಕುಲುಲಾ ಏತ್ ಮುರಿಯ ದೀಂಡಲಾ ಎದುರು ಪಾತೆರಂದೆ, ಆಯನ ಬೇಲೆ ಪೂರಾ ಮುಗಿ ಬೊಕ್ಕನೇ ರಮೇಶನ್ನೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಯೆರ್.

ಪ್ರಕಾಶೆ ತೀರ್ದ್ ಏಳನೇ ದಿನ. ಕುಟುಮದ ನಾಲ್ ಜನ ಸೇರ್ದ್ ಬೂದಿ ಒಪ್ಪ ಮಂತ್ದ್ ನೀರ್ ದೀಯೆರ್. ಆನಿ ಬಯ್ಯಗ್ ರಮೇಶನ್ನೆ ಕಾರ್‌ಪತೊಂದು ಸೀದಾ ಸೀತಕ್ಕೆನ ಇಲ್ಲಡೇ ಪೋಯೆರ್. ಏತ್ ನೆರ್‌ಂಡಲಾ ನಾಚಿಕೆ ಇಜ್ಜಾಂದಿಲೆಕ್ಕ ಇಂಬೇ ಕುಡ ದಾನೆ ಬತ್ತೇಂದ್ ಸೀತಕ್ಕ ಮೋನೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್. ಪ್ರಕಾಶನ ತಂಗಡಿಯಲ್ಲುಲಾ ಮನಿಪಂದೆ ಉಲಾಯಿ ಪೋಯೆರ್. ಇತ್ತಿನ ಆಂಜೆನಕುಲು ರಮೇಶನ್ನಗ್ ಸಾದಿ ಬುಡ್ದು ದೂರ ಉಂತಿಯೆರ್.

''ಸೀತಕ್ಕ, ಇರೆಡ ಒಂತೆ ಪಾತೆರ್ರೆ ಉಂಡು... ಒಂಜಿ ನಿಮಿಷ ಆತೆ..'', ರಮೇಶನ್ನೆ ಮೆಲ್ಲ ಸೊರೊಟ್ಟು ಪಂಡೆರ್. ಸೀತಕ್ಕ ಮನಿತಿಜೆರ್.

''ಇರೆಗ್ ಎನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಮಸ್ತ್ ಕೋಪ ಉಂಡುಂದು ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡು ಸೀತಕ್ಕ. ಆಂಡ ಆ ಕೋಪಗ್ ಕಾರಣ ಯಾನತ್ತ್, ಇರೆನ ಮಗೆ ಪ್ರಕಾಶೆನೇ. ಆಯೆ ಎನ್ನ ಪಗೆಮಾನಿ ಅತ್ತ್, ಎನ್ನ ದೋಸ್ತಿ. ಆಯೆ ಎನ್ನಲ್ಪ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರಿನ ಸುರೂಕು ಮಾತೆರೆಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ ಆಯಗ್‌ಲಾ ಸಂಬಳ ಕೊರ್ದು, ಅವೆನ್ ಪೋದು ಇಲ್ಲಲ್ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮಡ ಕೊರುಂದು ಪಂಡೆ. ಆವು ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೋಯಿನಾಯೆ, ತಿಕ್ಕಿನ ಪೂರಾ ಕಾಸ್‌ನ್ಲಾ ಗಡಂಗ್‌ಗ್ ಪಾಡಿಯೆ. ಅವೆರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆಯನ್ 'ನನ ಬೇಲೆಗ್ ಬರೊರ್ಚಿ' ಪಂಡೆ. ಆಯೆ ಎನ್ನ ಕಾರ್ ಪತ್ತುನ ಒಂಜೇ ಬಾಕಿ. ಎಂಕ್ ಸಂಬಳ ಬೊರ್ಚಿ ಅನ್ನೆರೇ, ದಿನಕ್ಕ್ ಐವ ರೂಪಾಯಿ ಕೊರ್‌ಂಡ ಯಾರು ಯಾನ್ ಬೆನ್ಪೆ ಪಂಡೆ. ಆಯೆ ಏತಾಮಡಲಾ ಎನ್ನ ಜೀವದ ದೋಸ್ತಿ. ಆಯೆನ ಪಾತೆರ ಕೇನ್ನಗ ಆಪುಜಿ ಪನ್ರೆ ಆಯಿಜಿ. ಅವೆರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಯಾನ್ ಏತ್ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ತುಂಡಲಾ ಆಯೆ ಅವೆನ್ ಗಡಂಗ್‌ಗೇ ಪಾಡುವೆ ಅತ್ತಂದೆ

ಇಲ್ಲಡೆ ಕೊನೊದು ಬೈದ್ವಯೆ. ಉಂದು ಇರೆಗ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್. ಆಯಗ್ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದುಜ ಯಾನ್ ಪರ್ಪಾಜಯಿನಾ, ಅತ್ತ್ ಎನ್ನಲ್ಪ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಆಯೆ ಪರೊಂದಿತ್ತಿನಾ ಅವು ಬೇತೆ ವಿಷಯ. ಇತ್ತೆ ಆಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಯಾಯಿನ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಎನ್ನ ದಾಲಾ ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಇರೆಗ್ ತೆರಿಂಡ ಯಾರು...'' ರಮೇಶಣ್ಣೆ ಪನ್ನಗ ಸೀತಕ್ಕ ಮನಸ್ ಅಂದ್‌ಂದ್ ಒತ್ತೊಂಡಲಾ ಪೊತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಉಡಲ್ ಶಾಂತ ಆಯಿಜಿ. ಅರೆನ ಮೋನೆಡಿತ್ತಿನ ಕೋಪ ಕಡಿಮೆ ಆಯಿಲಕ್ಕ ತೋಜಿಜಿ.

''ಪ್ರಕಾಶೆ ಎನ್ನೊಟ್ಟುಗು ಏಳ್ ವರ್ಷರ್ದಿಂಜಿ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತೆ. ಆಯಗ್ ಯಾನ್ ದಿನೊಲ ಕಾಲಿ ಐವ ರೂಪಾಯಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನೆ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರ ನಿಜಾನೆ. ಅಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಆಯನ ಕಾಸ್‌ನ್ ದಾಲಾ ತಿಂತಿಜಿ. ಆಯನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಅಕೌಂಟ್‌ನ್ ಯಾನೇ ಓಪನ್ ಮಂತ್‌ದ್ ಆಯನ ಸಂಬಳನ್ ಪೂರಾ ಐಕೇ ಪಾಡೊಂದು ಬರೊಂದಿತ್ತೆ. ಐತ ಬಡ್ಡಿ ಅಸಲ್ ಪೂರಾ ಸೇರ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ಆಜಿ ಲಕ್ಷ ಮುಟ್ಟ ಆತ್‌ಂಡ್.'' ರಮೇಶಣ್ಣೆ ಪನ್ನಗ ಸೀತಕ್ಕಗ್ ತನ್ನ ಕೆಬಿನೆ ನಂಬೆರೆ ಆಯಿಜಿ. ''ಪ್ರಕಾಶೆ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ದ ದೋಸ್ತಿ ಸೀತಕ್ಕ, ಆಯಗ್ ಯಾನ್ ಏಪಲಾ ಮೋಸ ಮನ್ಪಯೆ. ಏರೆನಲಾ ಕಾಸ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಯಾನ್ ವಾ ನರಕ್ಕಗ್ ಪೋವೊಡು ಪನ್ಲೆ. ಇಂದೇ ಆಯನ ಸಂಬಳದ ಆಜಿ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿದ ಚೆಕ್. ಈ ಕಾಸ್‌ನ್ ಆಯನ, ಆಯನ ತಂಗಡಿಯಲ್ಲೆನ ಮದಿಮೆದ ಕರ್ಚಿಗ್ ಕೊರೊಡುಂದು ಎನ್ನ್‌ದಿತ್ತೆ. ಇನಿ ಆಯನ ಸಾವುದ ಕರ್ಚಿಗ್ ಕೊರ್ಪುನಲೆಕ್ಕಾಂಡ್'' ಪನ್ನಗ ರಮೇಶಣ್ಣೆ ಬುಲ್ತುದೇ ಬುಡಿಯೆರ್. ಟುವಲ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಣನೀರ್‌ನ್ ಒರೆಸೊಂಡೆರ್. ಜಾರಿನ ರಡ್ಡ್ ಪನಿ ಕಣನೀರ್ ಚೆಕ್ಕ್‌ನ್ ಚಂಡಿ ಮಂತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸೀತಕ್ಕ ದಾಲ ಪಾತೆರ್ರೆ ಆವಂದೆ ತರೆ ಕಂತ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಸತ್ಯ ತೆರಿಯಂದೆ ಬಂಗಾರ್‌ದಂಚಿನ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಏತ್ ಪೂರಾ ಪಾತೆರಿಯೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಚಿಗೆ ಆಂಡ್. ಬಾಯಿದರ್ದ್ ಜಾರಿನ ಪಾತೆರ, ಬಿಲ್ಲ್‌ದರ್ದ್ ಪಾರಿನ ಪಗರಿ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಪಿರ ಬರಂದ್‌ಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ಪೋಂಡು ಸೀತಕ್ಕೆನ ಕತೆ. ಮಾಪು ನಟ್ಟ್‌ಗಂದ ಎನ್ನೊಂದು ರಮೇಶನ್ನನಂಚಿ ತಿರ್ಗ್‌ನಗ ''ಎನರ್ದ್ ದಾದಾಂಡಲಾ ಸಾಯ ಬೋಡಾಂಡ ಮದಪಂದೆ ಎನಡ ಪನ್ಲೆ, ಯಾನ್ಲಾ ಇರೆನ ಮಗಲೆಕ್ಕನೇ..''. ಪಂಡ್‌ದ್ ರಮೇಶನ್ನೆ, ದುಕ್ಕೊಡು ಬೊಕ ಪಾತೆರ್ರೆ ಆವಂದೆ, ಅಲ್ಪ ಉಂತೆರೆಲಾ ಆವಂದೆ ಬೀಸ ಬೀಸ ಕಾರ್‌ದಂಚಿ ನಡತ್ತೆರ್. ಸೀತಕ್ಕ, ಅರೆನ ಜೋಕುಲು, ಸೇರ್ದಿನ ಕುಟುಮದಕುಲು ಬುಳಾಯಿನ ಕಣ್ಣ್ ಬುಳಾಯಿಲಕ್ಕನೇ ಕಲ್ಲಾದ್ ಉಂತಿಯೆರ್. ''ಪಾಪದಕ್ಲೆನ ಕಾಸ್ ತಿಂದಿನಾಯೆ ಮಣ್ಣ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಪೋವೆ..'' ಬೊರ್ಚಿ ಬೊರ್ಚಿ ಪಂಡಲಾ ತಾನ್ ಪಂತಿನ ಪಾತೆರ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಕ್ಕ ಸೀತಕ್ಕಗ್ ನೆಂಪಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು

ಚಾವಡಿ ಲೇಸ್

1. ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆನ ಬುಡುಗಡೆ – ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್: **ಡಾ.ವರದರಾಜ ಚಂದ್ರಗಿರಿ** 22-3-2014ದಾನಿ ಬಯ್ಯದನ 4 ಗಂಟೆಗ್

ಬುಡುಗಡೆ ಆಯಿನ ಬೂಕುಲು: 1. ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡೆರ್ (ಡಾ.ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್) 2. ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ (ಡಾ.ಯೋಗೀಶ್ ಕೈರೋಡಿ) 3. ಅತ್ತಾವರ ಎಲ್ಲಪ್ಪ (ಮಲಾರ್ ಜಯರಾಮ್ ರೈ) 4. ಎಮ್ ಲೋಕಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್ (ಉಮೇಶ್ ಕೆ.ಆರ್.) 5. ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್.ಆಚಾರ್ಯೆರ್ (ಡಾ.ಎಸ್ ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್) 6. ಜೋಕುಲೆ ಸಂಚಿ (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ -ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ

2. **ತೀರ್ದ್ ಪೋಯಿನ ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪೆರೆಗ್ ನುಡಿಸೊಲ್ಮೆ**

ದಿನೊ:21-6-2014 ಮದ್ದೆನಮಿತ್ತ್ 3 ಗಂಟೆಗ್

ಸುರುತ ನುಡಿ : **ಡಿ.ಎಮ್. ಕುಲಾಲ್** ನೆಂಪುದ ನುಡಿ: **ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್***

ಕವಿಕೂಟ ದಿನೊ : 21-6-2014 ಬಯ್ಯದನ 4.30ಗ್

ಕವಿಕೂಟೊದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: **ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ.**

ಕೂಟೊಡು ಸೊಂತ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ರಾಗೊಡು ಪಂಡಿನಕುಲು : ಶರತ್ ಸೆಟ್ಟಿ, ಡಾ. ಅನಸೂಯ ಸಾಲಿಯಾನ್, ಮಹೇಂದ್ರನಾಥ್ ಸಾಲೆತ್ತೂರ್, ಮಲ್ಲಿಕಾ ಸೆಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ

3. ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆನ ಬುಡುಗಡೆ

ದಿನೊ : 5-6-2014 ಬಯ್ಯದನ 4.00ಗ್

ಬೂಕುಲು:- 1. ಮಾಯಾಂದಾಲ್-ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಡಿ. ಪೂಜಾರಿ (ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷಾಂತರ, ಮೂಲ ಯಶವಂತಿ ಸುವರ್ಣ) 2. ಲಿಪಿಶಿಲ್ಪಿ ಅತ್ತಾವರ ಅನಂತಾಚಾರ್ಯೆರ್ – ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ 3. ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು- ಪ್ರೊ. ಡಿ.ವೇದಾವತಿ

4. ಚಾವಡಿದೊಂಜಿ ಕೂಟ

ದಿನೊ : 22-3-2014. ಕಾಂಡೆದ ಪೊರ್ತು ಪತ್ತೊಂಜಿ ಗಂಟೆಗ್. ಕೂಟ ನಡಪಾಯಿನಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರೊದ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರ್ **ಕೆ.ಎ.ದಯಾನಂದ** ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನಿ ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಬ್ಯಾರಿ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಸದಸ್ಯೆರ್.

5. ತುಳು ಬರಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ ತುಳು ಕಲ್ಪಾವುನಿ

ದಿನೊ: 1-7-2014ಡ್ದ್ ಜಾಗೆ : ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಚಾವಡಿ

ತುಳುತರಗತಿ ಉದಿಪನ : **ಪ್ರೊ. ಡಿ.ವೇದಾವತಿ**

ಪರ್ಚಯಪಾತೆರ: **ಎಮ್. ಜಾನಕಿ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ**

ತುಳು ಕಲ್ಪಾವುನಕುಲು : **ಮಂಜುಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರೊ. ವೇದಾವತಿ.**

(ತರಗತಿ ನಡಪುನ ಪೊರ್ತು. ಬಯ್ಯದನ 5.306.30)

6. **ಮಾಧವ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ ನೂದು ವರ್ಸೊದ ನೆಂಪು**

ದಿನೊ: 30-08-2014 ಜಾಗೆ : ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಚಾವಡಿ

ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್ : **ಯಂ.ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ ಕುಲಾಲ್, ಪ್ರೊ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪಿ.**

ಇಸೇಸ : ಮಾಧವ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ನ ಬದ್ಕ್-ಬರಹೊ ಆದೆರ್ಪುದ ರಂಗರೂಪಕನ್ ರಂಗ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಗೋವಿಂದ ದಾಸ ಕಾಲೇಜಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲು ನಡಪಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಅಕಾಡೆಮಿ ನಡಪಾಯಿನ ಕಮ್ಮಟೊಲು

1. **ತುಳು ಜಾನಪದ ನಲಿಕೆ ಕಮ್ಮಟ** : ಸರಕಾರಿ ಪ.ಪೂ. ಕಾಲೇಜು ಸವಣೂರುದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ 29-3-2014ಡ್ದ್ 31-3-2014 ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಸವಣೂರು

ಉದಿಪನ : **ಶೋಭಾ ಎನೆಕಲ್ಲು** ಬಿನ್ನೆರ್ : **ವಿಶ್ವನಾಥ ಗೌಡ ನೆಕ್ಕರೆ** ಮುಗಿತಲೊದ ನುಡಿ: **ತಾರಾನಾಥ ರೈ** ಬಿನ್ನೆರ್ : **ದುರ್ಗಾಪ್ರಸಾದ್ ರೈ ಕುಂಬ್ರ**

ನಲಿಕೆ ಕಲ್ಪಾಯಿನಕುಲು : ರಮೇಶ್ ವಿಟ್ಲ, ಶಿವಪ್ರಸಾದ್ ಅಬ್ಬಡ, ವಸಂತಿ ಕೆ, ರಾಕೇಶ್ ರೈ ಕೆಡೆಂಜಿ, ವಸಂತಿ ಸವಣೂರು.

2. **ತುಳು ಜಾನಪದ ನಲಿಕೆ ಕಮ್ಮಟ** : ಜೆ.ಸಿ.ಐ. ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಬೊಕ್ಕ ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ: 29-3-2014ಡ್ದ್ 31-3-2014 ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಮಾಜ ಭವನ ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಉದಿಪನ: **ಯು ಸುಬ್ರಾಯ ಗೌಡ** ಬಿನ್ನೆರ್: **ನಾಗೇಶ್ ಕುಲಾಲ್** ಮುಗಿತಲದ ಪಾತೆರ : **ವೀಣಾ ಎಮ್.ಪಿ.** ಬಿನ್ನೆರ್ : **ಕೆ.ಟಿ. ವಿಶ್ವನಾಥ**

ಕುಣಿತ ಕಲ್ಪಾದಿನಕುಲು: ದು. ಆನಂದ ಮೆದು, ತಾರಾನಾಥ ಕಾಯೆರ್, ಪ್ರಸಾದ್ ಅರೆಳ್ತಡಿ, ಲಿಂಗಪ್ಪ ಬೆಳ್ಳಾರೆ

3. **ತುಳು ಜನಪದ ಕುಣಿತ ಕಮ್ಮಟ** : ಬೊಳ್ಪು ಕಲಾತಂಡ (ರಿ) ಮಂಚಿ, ಬಂಟ್ವಾಳ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ: 21-4-2014ಡ್ದ್ 23-4-2014 ನೂಜಿಬೈಲ್ ಅನುದಾನಿತ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಮಂಚಿ ಉದಿಪನ : **ಶಾಂತಲಾ ಎಸ್ ಭಟ್** ಬಿನ್ನೆರ್ : **ಡಿ. ಎಮ್. ಕುಲಾಲ್, ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ** ಮುಗಿತಲದ ಪಾತೆರ: **ಲೋಕನಾಥ ಬಿ.,** ಬಿನ್ನೆರ್ : **ವಿಜಯಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಸಾಲೆತ್ತೂರು, ರಘು ಇಡ್ಕಿದು**

ಕುಣಿತ ಕಲ್ಪಾಯಿನಕುಲು: ಕೊರಗಪ್ಪ ಶಿಂಗಾರಕೋಡಿ, ಎಮ್ ಡಿ ಮಂಚಿ, ನೋಣಯ್ಯ ವೀರಕಂಭ, ಪದ್ಮನಾಭ ಸಾಲಿಯಾನ್, ಆನಂದ ಟಿ, ಶಿವಶಂಕರ ರಾವ್, ಅಶೋಕ ಬಿ, ಸಂಜೀವ ಪಿ.

4. **ತುಳು ಜನಪದ ನಲಿಕೆ ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯ** ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಲು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನಾ ಘಟಕ, ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜ್ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ : 11-7-2014ಡ್ದ್ 13-7-2014 ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕಾಲೇಜ್ ಸಭಾಂಗಣ ಬಂಟ್ಸ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್, ಕುಡ್ಲ ಉದಿಪನ: **ಶ್ರೀ ಬಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದ್ ರೈ**

ಬಿನ್ನೆರ್: ಶ್ರೀ **ಬೋಲ ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ್ ಶೆಟ್ಟಿ** ಮುಗಿತಲದ ಪಾತೆರ: **ಡಾ. ನವೀನ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಕೆ.** ಬಿನ್ನೆರ್: **ಶ್ರೀ ಧನಪಾಲ್ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್ ಎಚ್.ಎಸ್.**
ಕುಣಿತ ಕಲ್ಪಾಯಿನಕುಲು: ನರೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ಸಸಿಹಿತ್ಲು, ಪಾರ್ವತಿ, ಪ್ರದೀಪ್ ಎಸ್ ಆರ್, ಸಂಜಿತ್ ಸಾಲಿಯಾನ್ ಚಿತ್ರಾಪು, ಪ್ರೀತೇಶ್ ಚಿತ್ರಾಪು

5. ತುಳು ಗೀತಗಾಯನ ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯ ಆದಿಉಡುಪಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಆದಿಉಡುಪಿ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ:11-7-2014ಡ್ದ್ 13-7-2014 ಆದಿಉಡುಪಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಆದಿಉಡುಪಿ ಉದಿಪನ: **ಶ್ರೀ ರಾಮದಾಸ್ ಭಟ್** ಬಿನ್ನೆರ್: **ಶ್ರೀ ಶೇಖರ್ ಬೈಕಾಡಿ** ಮುಗಿತಲದ ಪಾತೆರ: **ಶ್ರೀ ಟಿ ಗಣೇಶ್ ರಾವ್, ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರ್.**
ಗೀತಗಾಯನ ಕಲ್ಪಾಯಿನಕುಲು: ಶ್ರೀ ಶಂಕರದಾಸ್ ಚೆಂಡ್ಕಳ, ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಉಪ್ಪೂರು, ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮೂಡುಬೆಟ್ಟು

6. ತುಳು ನಾಟಕ ರಚನಾ ಕಮ್ಮಟ ಗೋವಿಂದದಾಸ್ ಕಾಲೇಜ್ ಸುರತ್ಕಲ್ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ:15-7-2014ಡ್ದ್ 17-7-2014 ಗೋವಿಂದದಾಸ್ ಕಾಲೇಜ್ ಸುರತ್ಕಲ್
ಉದಿಪನ: **ಡಾ| ಬಿ ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ** ಬಿನ್ನೆರ್ : **ಶ್ರೀ ರಾಜಮೋಹನ್ ರಾವ್** ಮುಗಿತಲದ ಪಾತೆರ : **ಡಾ| ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರ್**
ನಾಟಕ ಕಲ್ಪಾವುನಕುಲು: ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಉಪ್ಪೂರು, ದೇವಪ್ಪ ಕುಳಾಯಿ, ದೀಪಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಸೂರತ್ಕಲ್.

7. ತುಳು ಮಾಧ್ಯಮ ಬರವುದ ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ: 8-8-2014ಡ್ದ್ 10-8-2014 ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು. ಉದಿಪನ: **ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಶಿಶಿಲ** ಬಿನ್ನೆರ್: **ಪ್ರೊ. ರಾಜಶೇಖರ್ ಹೆಬ್ಬಾರ್** ಮುಗಿತಲ: **ಪ್ರೊ. ಐವನ್ ಲೋಬೋ, ರಮೇಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ** ಶಿಬಿರ ಸಂಚಾಲಕೆರ್ : ನರೇಂದ್ರ ರೈ ದೇರ್ಲ

ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೇತೆ ಸಂಘಟನೆಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ನಡಪಾಯಿನ ಲೇಸ್ ಕಜ್ಜೊಲು

1. ತುಳುಕೂಟ, ಕುಡ್ಲ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಬಿಸು ಪರ್ಬ
ದಿನೊ : 14-4-2014 ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಭವನ ಕುಡ್ಲ
ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನಿ: **ಮೋಹನ ಕೊಪ್ಪಲ**

2. ತುಳುವೆರೆ ಕೂಟ ಶಕ್ತಿನಗರ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಬಿಸುಪರ್ಬ
ದಿನೊ : 25-4-2014 ಶ್ರೀ ಮುತ್ತಪ್ಪ ಗುಡಿತಲ್ಪೊದ ಮೈದಾನ
ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನಿ- ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ **ಪ್ರೊ.ಡಿ ವೇದಾವತಿ**

3. ಪಾಲ್ತಾಡಿಡ್ ಬಿಸು ಪರ್ಬ ಪಾಲ್ತಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮರಸು ಉಳ್ಳಾಕುಲು ದೈವಸ್ಥಾನದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಸಮಿತಿ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಉಳ್ಳಾಕುಲು ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ಮೊಕ್ಲೆನ

ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ : 23-4-2014 ಪಾಲ್ತಾಡಿ ಚಾಕೊಟೆತ್ತಡಿ ಮಾಡದ ತಲಜಾಗೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನಿ : **ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಜಯಶೀಲ, ದುರ್ಗಾಪ್ರಸಾದ್ ಕುಂಬ್ರ, ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ** ಬಿಸುತ ಬಗ್ಗೆಡ್ ಪಾತೆರ: **ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ**

4. ರಂಗ ಸುದರ್ಶನ ಬೊಕ್ಕ ಪೂಜಾ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಸಸಿಹಿತ್ಲು ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್
ದಿನೊ : 10-5-2014 ತುಳುವ ದರ್ಶನ ತುಳುನಾಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವೈಭವ ದರ್ಶನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ವತಿಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್: **ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ**

5. ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣನಾಯ್ಗೆರೆ ನೆಂಪು-4
ದಿನೊ : 11-5-2014 ಚೇಳಾರುಗುತ್ತು ಚಾವಡಿ ಉದಿಪನ: **ಕೆ ಅಭಯಚಂದ್ರ ಜೈನ್** ಸಚಿವೆರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ: **ಎಮ್ ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ** ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್: **ಪ್ರದೀಪ್ ಕುಮಾರ್ ಕಲ್ಕೂರ, ಮನೋಹರ್ ಪ್ರಸಾದ್, ಎಮ್. ಜೆ. ಶೆಟ್ಟಿ** ಉಪನ್ಯಾಸ: ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪಟ್ಟ ಆಳ್ದಿನ ರಾಣಿಲ್ - **ಡಾ ಇಂದಿರಾ ಹೆಗ್ಡೆ** ಸುರುತ ಪಾತೆರ: **ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ** ಕವಿಕೂಟದ ಗುಕ್ರಾರ್ಮೆ : **ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರ್** ಕಬಿತೆ ಓದಿನಕುಲು : **ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್, ಸುಲೋಚನಾ ಕೊಡವೂರು, ವಿಜಯಾ ಕೆ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು, ಯಶೋಧ ಮೋಹನ್, ಆಮೃತ ಆತ್ರಾಡಿ, ಪ್ರತಿಮಾ** ಯಕ್ಷಗಾನ: ಅಭಿಮನ್ಯು ಕಾಳಗ-ಶ್ರೀ ಮಹಾಗಣಪತಿ ಮಹಿಳಾ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಘ, ಕಾಟಿಪಳ್ಳ

6. ತುಳು ಉತ್ಸವ - ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಬೆಳ್ಳಾರೆ
ದಿನೊ: 31-7-2014 ಬಿ. ನಾರಾಯಣ ಶೇಖ ಸಭಾಭವನ
ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್: **ಹರೀಶ್ ಬಂಟ್ವಾಳ, ಕೆ.ಟಿ. ವಿಶ್ವನಾಥ**

7. ತುಳು ತುಲಿಪು ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಭವನ ದಿನೊ: 27-7-2014

8. ತುಳುವೆರೆ ದೊಂಪ ದಿನೊ:4-5-2014, ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು.

9. ವಸಂತ ಸಂಭ್ರಮ
ಬೆಂಗಳೂರ್‌ಡ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾತ ಅಕಾಡೆಮಿಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸೇರಿಗೆಡ್ 24-5-2014 ಈ ದಿನ ನಡತಿನ ವಸಂತ ಸಂಭ್ರಮ ಲೇಸ್ ಡ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಪಾಲ್ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರೆನ ಕಬಿತೆ ವಸಂತ ಮಿನದನ ಉಂದೆನ್ ರತ್ನಾವತಿ ಜೆ. ಬೈಕಾಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಷತಾ ರಾಗಸಂಯೋಜನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್. ಈ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಜಯಶೀಲ, ಮೋಹನ ಕೊಪ್ಪಲ, ಎಮ್.ಡಿ. ಕುಲಾಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಡಾ.ದಿವಾಕರ ಕೊಕ್ಕಡ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.
23-5-2014 ಈ ದಿನ ವಿಧಾನಸೌಧೊಡ್ ನಡತಿನ ಪಾತೆರಕತೆ ಸಭೆಟ್ ಮಾತ ಅಕಾಡೆಮಿಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರೊದ ಜತೆಟ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದಕುಲು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಪಾತೆರಕತೆ ನಡಪಾಯಿನಕುಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ಸಚಿವೆರ್ ಮಾನ್ಯ ಉಮಾಶ್ರೀ ಬೊಕ್ಕ ನಿರ್ದೇಶಕರ್ ಕೆ.ಎ.ದಯಾನಂದ

10. ತುಳು ಮಿನದನ - 2014

ತುಳುಕೂಟ(ರಿ) ಉಡುಪಿ, ತುಳು ಸಂಘ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ, ಬಾಲಕಿಯರ ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಉಡುಪಿ ಮೊಕಲ್ನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ :6-7-2014 ಬಾಲಕಿಯರ ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಸಭಾಂಗಣ. ಮಲ್ಲಬಿನ್ನೆರ್ : **ವಿನಯಕುಮಾರ್ ಸೊರಕೆ** ಬೂಕು ಬುಡುಗಡೆ : **ತುಳು ಮಹಾಭಾರತ** ಬರೆತಿನಾರ್ : **ಎಸ್. ದೇವೇಂದ್ರ ಪೆಜತ್ತಾಯ** ಬೂಕುದ ಬುಡುಗಡೆ : **ಶ್ರೀಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ ತೀರ್ಥ** ಶ್ರೀಪಾದೆರ್ ಬೂಕುದ ಪೊಲಬು : **ಡಾ. ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣುಭಟ್**

11.ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಬದ್‌ಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂವಾದ

ಯುವವಾಹಿನಿ(ರಿ) ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿ-ವಿಶುಕುಮಾರ್ ದತ್ತಿನಿಧಿ ಸಂಚಲನ ಸಮಿತಿ ಬೊಕ್ಕ ಕುರಲ್ ಇಸ್ಟೆರ್ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ: 22-6-2014 ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಭವನ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ದ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ.

12. ನಾಡೋಜ ಡಾ.ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನಿ

13. ಆಟಿಕಳಂಜೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ-ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜ್ 26-7-2014

14. ತುಳು ಉತ್ಸವ - 2014 ತುಳುಕೂಟ ಭದ್ರಾವತಿ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ : 27-6-2014 ಪೊರ್ತು: ಬಯ್ಯದನ 6.00 ಗಂಟೆಗ್ ಉದಿಪನ : **ಎಮ್. ಜಾನಕಿ.** ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ : **ಡಾ. ಯು. ಕರುಣಾಕರ ಶೆಟ್ಟಿ** ಮಲ್ಲಬಿನ್ನೆರ್ : **ಎಮ್.ಜೆ. ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ.** ಬಿ. ಪರಪುದ ಲೇಸ್ : ತುಳು ರಸಮಂಜರಿ : **ಸುರೇಶ್ ಅತ್ತೂರ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟೊ** ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆರ್: **ಜಯಶೀಲ, ಎಮ್. ಡಿ. ಕುಲಾಲ್, ಡಾ. ದಿವಾ ಕೊಕ್ಕಡ.**

15. ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮಂಗಳೂರು, ಸ್ವರ ಮಾಧುರ್ಯ ಕಲಾ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ವರ ಮಾಧುರ್ಯ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಬಳಗ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ ತೆರಿಲೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪೊರ್ಲುದ ಲೇಸ್

ಪಾಲ್‌ಪಡೆತಿನಿ: ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ **ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ** ಬೊಕ್ಕ ಸದಸ್ಯೆರ್ **ಕುಂಬ್ರ ದುರ್ಗಾ ಪ್ರಸಾದ್ ರೈ**

16. **ತುಳು ಉತ್ಸವ** ಸ.ಪ.ಪೂ.ಕಾಲೇಜು ಬೆಳ್ಳಾರೆ-ತುಳುಕೂಟ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ದಿನೊ : 31/7/2014 ಗುರುವಾರ ಬಿ. ನಾರಾಯಣ ಶೇಖ ಸಭಾಭವನ ಭಾಷಣ : **ಹರೀಶ್ ಬಂಟ್ವಾಳ** ಬಿನ್ನೆರ್ : **ಕೆ ಟಿ ವಿಶ್ವನಾಥ** ಪಂಥೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ನಡಪಾಯಿನ ಆಟಿದ ಆಚರಣೆ

1. ಸೌಜನ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲ(ರಿ) ಉರ್ವ ಹ್ಯೊಗೆಬೈಲ್ ದಿನೊ: ಆಟಿಡ್

3 ಪೋಪಿನಾನಿ

2. ಕಲಾಕುಂಭ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೇದಿಕೆ ಕುಳಾಯಿ ದಿನೊ: ಆಟಿಡ್ 4 ಪೋಪಿನಾನಿ

3. ಶ್ರೀ ಸಾರಂತಾಯ ಗರೋಡಿ ಉಳ್ಳಾಯ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಸಸಿಹಿತ್ಲು,

4. ಶ್ರೀ ಅಂಬಾಭವಾನಿ ಸಮೂಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, 20-7-2014

5. ಮಹಿಳಾ ವೇದಿಕೆ ಬಂಟರ ಸಂಘ, ಸುರತ್ಕಲ್. 27-7-2014

6. ಸಿಂಗಾರ ತುಳುಸಂಘ, ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಗುರುಪುರ. 25-7-2014

7. ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಳಿ ಒಕ್ಕೂಟ. 29-7-2014

8. ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ. 3-8-2014

9. ಶ್ರೀ ಗೌರಿಗಣೇಶ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲ, ತೊಕ್ಕೊಟ್ಟು 27-7-2014

10. ಬೊಳಂತಿಮೊಗರು ಶಾಲೆ 4-8-2014

11. ಮಾನಸ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲ ಜಟ್ಟಿಪಳ್ಳ.. 3-8-2014

12. ವೀರಾಂಜನೇಯ ಯುವಕಸಂಘ, ಸಜಿಪನಡು 3-8-2014

13.ನವ್ಯಶ್ರೀ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲ, ಪುತ್ತೂರು 6-8-2014

14. ತುಳುವೆರೆ ಕೂಟೊ, ಸರಪಾಡಿ 27-7-1014

15. ಡಾ.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಪಿಲಿಕುಲ ನಿಸರ್ಗಧಾಮ, 12-8-2014

16. ತುಳುಕೂಟ ಮೂಡಿಗೆರೆ, 15-8-2014

17. ತುಳು ಸಂಘ ವಾಣೀ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, 14-8-2014

18. ಶ್ರೀ ವಾಣಿ ವನಿತಾ ಸಮಾಜ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, 13-8-2014

19.ಲಯನ್ಸ್ ಬೊಕ್ಕ ಲಯನೆಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಬಂಟ್ವಾಳ 12-8-2014

20. ಶ್ರೀ ನಿರಂಜನ ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಸುಂಕದಕಟ್ಟೆ14-8-2014

21. ಕಲ್ಲಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶನದ ವತಿಡ್ದ್ ನಡತಿನ ಆಟಿ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ 19-7-2014

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭ

2012ನೆ ಸಾಲ್‌ದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಬೊಕ್ಕ ಬೂಕುದ ಬಲ್ಮನ ಪಟ್ಟುನ ಲೇಸ್
ದಿನೊ: 26-7-2014 ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾ ಭವನ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು.
ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ - ಶ್ರೀಮತಿ ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್ - ಶ್ರೀ ಯು.ಟಿ. ಖಾದರ್ (ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಲು)
ಶ್ರೀ ನಳಿನ್ ಕುಮಾರ್ ಕಟೀಲ್ (ಮಾನ್ಯ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯೆರ್)
ಶ್ರೀ ಮಹಾಬಲ ಮಾರ್ಲ (ಮಾನ್ಯ ಮಹಾಪೌರೆರ್)
ಶ್ರೀ ಉದ್ಯಾವರ ಮಾಧವ ಆಚಾರ್ಯ (ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್)
ಶ್ರೀ ರೋಯ್ ಕ್ಯಾಸ್ತೆಲಿನೋ (ಗುರ್ಕಾರ್ಲ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ)
ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ.ಬಿ. (ರಿಜಿಸ್ಟಾರ್, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ)

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆತಿನಕ್ಲು

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಂತಿ ಎಸ್.ಬಂಗೇರ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಶ್ರೀ ರೋಹಿದಾಸ್ ಕದ್ರಿ
ನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಶ್ರೀ ರಿಚಾರ್ಟ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಲಿನೊ
ಸಿನಿಮಾ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಇ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ
ಕಥಾ ವಿಭಾಗ

ಶ್ರೀ ಸಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ
ಕವನ ವಿಭಾಗ

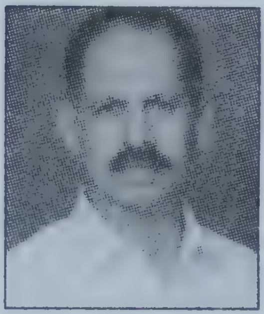

ಶ್ರೀರಮಾನಾಥ ಕೋಟೆಕಾರ್
ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು 1-3-2014ಡ್ದ ಬೊಕ್ಕ

1. ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡೆರ್ (ಡಾ.ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್)
2. ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ (ಡಾ.ಯೋಗೀಶ್ ಕೈರೋಡಿ)
3. ಅತ್ತಾವರ ಎಲ್ಲಪ್ಪ (ಮಲಾರ್ ಜಯರಾಮ್ ರೈ)
4. ಎಮ್ ಲೋಕಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್ (ಉಮೇಶ್ ಕೆ.ಆರ್.)
5. ಡಾ.ವಿ.ಎಸ್.ಆಚಾರ್ಯೆರ್ (ಡಾ.ಎಸ್ ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್)
6. ಮಾಯಾಂದಾಲ್ (ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಡಿ. ಪೂಜಾರಿ
   ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷಾಂತರ.. ಮೂಲ ಯಶವಂತಿ ಸುವರ್ಣ)
7. ಲಿಪಿಶಿಲ್ಪಿ ಅತ್ತಾವರ ಅನಂತಾಚಾರ್ಯೆರ್ (ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್)
8. ಮದಿಪು 62: ಪಗ್ಗು-ಬೇಶ- ಕಾರ್ತೆಲ್
9. ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತೊ...ಗದ್ಯಕಾವ್ಯ... ಎಸ್. ದೇವೇಂದ್ರ ಪೆಜತ್ತಾಯ.
10. ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿ ನಾಟಕ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
11. ತುಳುನಾಟಕ ಗೊಂಚಿಲ್-1
12. ಗೊಂಚಿಲ್-2
13. ಮದಿಪು 63 : ಆಟಿ-ಸೋಣ-ನಿರ್ನಾಲ

ಲೇಖಕೆರೆನ ಪತ್ತೆ

ಸದಾನಂದ ಪೆರ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಾಹಕರು, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಮಂಗಳೂರು
ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ತೆಂಕನಿಡಿಯೂರು, ಉಡುಪಿ
ರತ್ನಕುಮಾರ ಎಂ. ರಜತಶ್ರೀ, ಕದ್ರಿ ದೇವಳ ಹೊಸ ರಸ್ತೆ, ಮಂಗಳೂರು - 575 004
ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ ಎಂ.ಎಲ್. ಕಂಪೌಂಡು, ಜಪ್ಪು, ಮಂಗಳೂರು
ಡಾ. ಸಾಯಿಗೀತಾ ಕೆ.ಎಸ್.ಹೆಗ್ಡೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಅಕಾಡೆಮಿ, ದೇರಳಕಟ್ಟೆ ಮಂಗಳೂರು
ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್ ಅಂಚೆ : ಹಳೆಯಂಗಡಿ, ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು
ಸುಲೋಚನಾ ಕೊಡವೂರು 'ಪ್ರಾರ್ಥನಾಶ್ರೀ', ಕಂಬ್ಲಕಟ್ಟ, ಅಂಚೆ: ಕ್ರೋಢಾಶ್ರಮ, ಉಡುಪಿ -6
ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ, ಕಾಸರಗೋಡು
ಎನ್.ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ 'ಐಸಿರಿ', ಕಾರ್ನಾಡ್, ಮುಲ್ಕಿ
ಸುಖಾಲಾಕ್ಷಿ ಸುವರ್ಣ ಪ್ರೇಮ್‌ಸಾಗರ್ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್,ಫ್ಲಾಟ್ ನಂ.501,ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡ ಮಂಗಳೂರು-5
ವಿಜಯಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಸಾಲೆತ್ತೂರು ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕಿ, ದ.ಕ.ಜಿ.ಪಂ.ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ, ಸಾಲೆತ್ತೂರು
ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ 'ಭೂಮಿಗೀತ', ಕುಂಜತ್ತಬೈಲು, ಮಂಗಳೂರು-575 015
ಸದಾನಂದ ಸುರತ್ಕಲ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮುಲ್ಕಿ, ಮಂಗಳೂರು
ದೇವಿಕಾ ನಾಗೇಶ್ 'ಶ್ರಾವಣ', ಉರ್ವ, ಚಿಲಿಂಬಿ ಮಂಗಳೂರು - 575 006
ಸೇವಂತಿ ಡಿ. ರೈ 476, 3ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, 1ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ನಗರ, ಮೈಸೂರು - 22
ಎಚ್.ಎಸ್. ಬೊಳ್ಮಾಡಿ ಬೊಳಮಾಡಿ ಮನೆ, ಅಂಬ್ಲಮೊಗರು ಅಂಚೆ ಮಂಗಳೂರು - 17
ರಂಜಿನಿ ಶೆಟ್ಟಿ BNJ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್, ಶ್ರೀದೇವಿ ಕಾಲೇಜು ರಸ್ತೆ, ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ -3
ಸುನಿಲಾ ಪ್ರಭಾಕರ್ ಅಕ್ಷಯಾ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್, ಕರಂಗಲ್ಪಾಡಿ, ಮಂಗಳೂರು-3

ವಿನಂತಿ

- ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 50/- ಅಜೀವ ಚಂದಾ ರೂ. 500/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.
- ಕತೆ/ಕಬಿತೆ/ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ/ಹರಟೆ ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ. ಡಿಟಿಪಿ ಮಲ್ಪಾದ್ ಇಮೇಲ್ ಕಡಪುಡುಂಡಲಾ ಆವು.
- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್‌ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಉಲಯಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ.
(ಪ್ರತಿ ಬರವುಲೆಡ್ ಪತ್ತೆ ಬೋಡೇ)
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡು ದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.
- ಮದಿಪುಡು ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಪುಟೊಕ್ಕು ಪ್ರತಿ ಬೂಕುಲೆ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕರೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ (2014)

ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ:ಕಸಂವಾ 817ಕಸಧ 2013/(11)26-02-2014

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು : **ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ**
'ಪವನ', ಕಪಿಲಾ ಕಂಪೌಂಡ್, ಹೇರೂರು, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ-576213
0820-2561063/8105758930

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್/ಅರ್ಥ ಸದಸ್ಯರು : **ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.** 9449842183
'ಸಮೃದ್ಧಿ', ಸುಧಾನ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯಲ್ ಶಾಲೆ ಎದುರು, ಮಂಜಲ್‌ಪಡ್ಪು ನಗರ, ಪುತ್ತೂರು-3

ಸದಸ್ಯರು

ಪ್ರೊ. ಡಿ.ವೇದಾವತಿ 2212844/9341370754
ಶ್ರೀಧಾಮ, ವಿದ್ಯಾಂಜನೇಯ ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆ ಎದುರು, ಬಿಕರ್ನಕಟ್ಟೆ, ಮಂಗಳೂರು-15

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಮ್. ಕುಲಾಲ್ 9448344633
'ಕಾಮಧೇನು', ದೈಪಲ, ಬಿಮೂಡ ವಿಲೇಜ್, ಬಿ.ಸಿ. ರೋಡ್ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು

ಶ್ರೀ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಪಡಿವಾಳ್ 9980038007
ಮಾಲ್ದೊಟ್ಟು ಗುತ್ತು, ಬಾನಂಗಡಿ ಅಂಚೆ, ವಯಾ-ಮೂಡುಬಿದಿರೆ

ಶ್ರೀ ಕುಂಬ್ರ ದುರ್ಗಾಪ್ರಸಾದ್ ರೈ ಎ. 9480164641
ವಕೀಲರು, ರೈ & ರೈ ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ಸ್ ಡಿಸೈನರ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಕೋರ್ಟ್ ರೋಡ್ ಪುತ್ತೂರು,

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಶೀಲ 9986449423
ಶ್ರೀಹರಿ ಪ್ರಸಾದ್, ಡಿ/ಎನ್ 1-81 (ಬಿ), ಜೋಡುಕಟ್ಟೆ ಮರೋಳಿ, ಅಂಚೆ ಕುಲಶೇಖರ್, ಮಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ ಮೋಹನ್ ಕೊಪ್ಪಲ 9343342379
ಕೊಪ್ಪಲ ಮನೆ, ಕದ್ರಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಎದುರು, ಮಂಗಳೂರು-2

ಶ್ರೀ ವಸಂತ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಳ್ಳಾರೆ 09958697823 vasanthshetty1962@gmail.com
B-1226, 2nd Floor, Green Filed, Faridabad-121003

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಉಪ್ಪೂರು 0820-2587241/ 9880070741 kuppoordr@yahoo.com
ಸಿದ್ದಾರ್ಥ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ, ಪ್ಲಾಟ್ ನಂ.502, ಬ್ರಹ್ಮವಾರ ಪೋಸ್ಟ್, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು-576213

ಶ್ರೀ ರಘು ಇಡ್ಕಿದು 9449510848 raghuidk@yahoo.com
'ಸುಮ', ಮಣಿಪಾಲ ಸ್ಕೂಲ್ ಹತ್ತಿರ, ಅತ್ತಾವರ, ಮಂಗಳೂರು-575001

ಶ್ರೀಮತಿ ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ 9945396676
701, ಫ್ಯಾಂಟೆಸಿ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಸ್, ಕೆ.ಆರ್.ಆರ್.ರಸ್ತೆ, ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲು, ಮಂಗಳೂರು - 3

ಕೆ.ಟಿ. ವಿಶ್ವನಾಥ 9448464593
ಕೊಯಿಕೊಲಿ ಮನೆ, ದುಗಲಡ್ಕ ಅಂಚೆ, ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕು-574239

ನವೀನ್ ಡಿ. ಪಡೀಲ್ 8197091338
ಹೇರಂಬ ನಿಲಯ, ಪಡೀಲ್ ಓವರ್ ಬ್ರಿಜ್‌ನ ಬಳಿ ಮಂಗಳೂರು-7

ದಿವಾ ಕೊಕ್ಕಡ 9902032480
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜು, ಉಜಿರೆ

ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

1 ರೆವೆರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನರ್
2 ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯಭಾಗೊತೆರ್
3 ಬಡಕಬೈಲು ಪರಮೇಸ್ರಯ್ಯೆರ್
4 ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್
5 ಎನ್. ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆರ್
6 ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ
7 ದರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಡೆರ್
8 ಎನ್.ಎಸ್.ಕಿಲ್ಲೆ
9 ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್
10 ಮಟ್ಪಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ
11 ಸತ್ಯ ಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ
12 ವಿಶು ಕುಮಾರ್
13 ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್
14 ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್
15 ಕೆಮ್ತೂರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್
16 ಬಿ.ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್
17 ನವಯುಗದ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್
18 ಕು.ಶಿ.ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರ್
19 ಅ.ಬಾ.ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
20 ಕೆ.ಕೆ.ಹೆಬ್ಬಾರ್ರ್
21 ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್
22 ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ
23 ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವೆರ್
24 ಕೆ.ಲೀಲಾವತಿ
25 ಸುಬ್ರಾಯ ಭಟ್ರ್
26 ಕೆ.ಬಿ.ಭಂಡಾರಿ
27 ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ (ಕನ್ನಡ)
28 ಮಟ್ಪಾರು ವಿಠಲ ಶೆಟ್ಟಿ
29 ದರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ
30 ಮುಗೇರರು
31 ಬಾಬ ಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
32 ನಿಲೆ
33 ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ – ತುಳುಮಾಲಿಕೆ
34 ಅಕ್ಕೆರಸು ಸಿರಿ
35 ಕೋಡ್ದಬ್ಬು
36 ಪರತಿ ಮಂಗನೆ
37 ಮಳ್ಕೂರು ಬಾಚೆ
38 ಅಬ್ಬಗೆ ದಾರಗೆ
39 ಮೂಂಕು ಸಂಬಳೊ
40 ಮಗೆ ಬರವು ಕಲ್ತೆ
41 ಮಾಯಾಂದಾಲ್
42 ಕಲ್ಲುರ್ಟಿಕಲ್ಕುಡೆ
43 ಬನ್ನಾಲ್
44 ಮಾಮಿ ಮರ್ಮಲ್
45 ಜೋಗಿ ಪುರುಷೆರ್
46 ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣೆ
47 ಕಣ್ಣ್ಡ್ ತೂವಂ. ಕೆಬಿಟ್ ಕೇನಂ.
48 ಅಪ್ಪೊದಡ್ಯೆ
49 ನಾಗಸಿರಿ
50 ಮಾಯೆದ ಪೊಣ್ಣು
51 ಮುಡಿಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ
52 ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯ
53 ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕತೆಕ್ಕುಲು
54 ಬೀರದ ಬೊಲ್ಪು
55 ಉಳ್ಳಾಲ ಇತಿ ಆದಿ*
56 ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಪೊಣ್ಣು
57 ಜೋಕುಲೆ ಸಂಚಿ
58 ಬಂಗಾರ್ ಪ.ಸಿಂ.ಪದೊಕುಲು
59 ತುಳು ಕೈಪಿಡಿ
60 ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ
61 ಜೋಕುಲೆ ದನಿ
62 ಮಹಾಭಾರತೊ ತುಳುಮಹಾಕಾವ್ಯ
63 ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ
64 ತುಳು ಲಿಪಿ
65 ತೆಲ್ಪು ತೆಲಿಕೆದ ಕತೆಕುಲು
66 ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾ.ಸಂಪ್ರದಾಯ
67 ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ
68 ದೇವಿನ ದಿವ್ಯ ಕತೆಕುಲು
69 ಅಳಿಯ ಸಂ.ಕ.ಶು.ಕ.ಕಟ್ಟಳೆಗಳು
70 ಬೂ.ಪಾ.ಅ.ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟು
71 ತುಳು ಸೋಮೆಶ್ವರ ಶತಕೊ
72 ಐಸ್‌ಲೆಟ್ ಸ್ಕ್ಯೂ ಫೈನ್
73 ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಸಾಧನೆ
74 ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಿರಿ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ
75 ತುಳು ಓದ್ದ್ ಕೇನ್ದ್ ಕಲ್ಪುಲೆ
76 ಕಂಬುಲದ ಪೇರ್

77 ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊಲಬು
78 ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ – ಕನ್ನಡಮಾಲಿಕೆ
79 ಅಕ್ಕೆರಸು ಸಿರಿ
80 ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಕಲ್ಕುಡೆ
81 ಜೋಗಿ ಪುರುಷರು
82 ಮಗ ಬರಹ ಕಲಿತ
83 ಮಾಯಾಂದಾಳ್
84 ತುಳು ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ
85 ತುಳು ಲಿಪಿ ಪರಿಚಯ
86 ಕಾವೇರಿ
87 ತುಳು ಭಾಗವತೊ ಪರಿಚಯ
88 ದಾನಶೂರ ಕರ್ಣ
90 ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಮಹಾಭಾರತೊ
91 ತುಳುನಾಡ ಸಂಶೋಧನೆ
92 ನೂದು ಕಬಿತೆಲೆ ಗೊಂಚಿಲ್
93 ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಲೇಖನ ಮಾಲೆ
94 ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯ
95 ತುಳು ಕಾವ್ಯೊ
96 ಡೆವಿಲ್ ವರ್ಶಿಫ್ಪ್ ತುಳುವಾಸ್
97 ಪಾಡ್ದನೊಳು – ಮೇನರ್
98 ತುಳು ಭಾಗವತಾರ್ಥ
99 ಕ.ಏ.ತುಳುನಾಡಿನ ಕೊಡುಗೆ
100 ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಿಚಯ
101 ತುಳು ಗಾದೆಲು
102 ತುಳು ಕತಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
103 ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಳು – ಅಮೀನ್
104 ಎದುರು ಕತೆಕ್ಕುಲು
105 ಬೆನ್ನಿ ಪೊಣ್ಣನ ಕನತ ಕದಿಕೆ
106 ತುಳುನಾಡ್‌ದ ನಲಿಕೆಲು
107 ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣಪರಿಚಯೊ
108 ದೈವೊಲೆ ಕತೆಕ್ಕುಲು
109 ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ
110 ತುಳು ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ
111 ನಾಟಕೊಲು
112 ನಾಲಾಯಿಡ್ದ್ ನಾಲೂರುಗು
113 ನೆಯಿ ಪೇರ್
114 ಪನ್ನಂಬರೊ
115 ಬಾರತ ಕಾವ್ಯೊ ಪಾಸಡಿ
116 ತುಳು ಅನಂತ ವ್ರತ ಕಥೆ
117 ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಹರಿದಾಸೆರ್
118 ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತುಳುಬಳಕೆ
119 ತುಳುಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ
120 ಕಳಸೆ (ಮದಿಪು 50)
121 ಪೊಸಗಾದೆಲು
122 ತುಳುವ ಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯ
123 ಬಾರತ ಕಾವ್ಯೊ ಪಾಸಡಿ – 2
124 ಬಂಗ್ಲೆಗುಡ್ಡೆ ಸಣ್ಣಕ್ಕ

2011-12ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಸೇರ್ಪಡೆ

125 ಮುಲ್ಕಿ ಸುಂದರ್ ರಾಮ್ ಶೆಟ್ಟಿ
126 ನಂದೊಳಿಗ್ ಮುದಣೆ
127 ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ
128 ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್
129 ರತ್ನಾಕರ ವರ್ನಿ
130 ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ
131 ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾದ್ಯಾಯ
132 ಡಾ. ಪಳ್ಳತಡ್ಕ ಕೇಶವ ಭಟ್
133 ಕುದ್ಮಲ್ ರಂಗರಾಯೆರ್
134 ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್
135 ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ
136 ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತೆರ್
137 ಮದ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್
138 ಡಾ. ಪಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರ್
139 ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ
140 ಪರವೂರ್ದ ತುಳು ಪುರ್ಪ
141 ಮರೆಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಬೆಂಗಳೂರು
142 ಕೊರಪೊಳು ಪಂಡಿನ ಕತೆಕುಲು
143 ಕವಿಗಳು ಕಂಡ ತುಳುನಾಡು
144 ರಂಗೊದ ರಂಗ್
145 ಸೋಮಶೇಖರ್ ಪುತ್ರನ್

2013-14ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಸೇರ್ಪಡೆ

146 ಅತ್ತಾವರ ಎಲ್ಲಪ್ಪ
147 ಸೇಡಿಯಾಪು
148 ಲೋಕಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್
149 ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್. ಆಚಾರ್ಯ್
150 ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡೆ
151 ಜೋಕುಲೆ ಸಂಚಿ
152 ಮಾಯಾಂದಾಲ್

ಸುರತ್ಕಲ್ ಗೋವಿಂದದಾಸ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾಲೇಜಿದ ಜೋಕ್ಲೆಗಾದ್ ನಡತಿನ ನಾಟಕ ರಚನಾ ಕಮ್ಮಟ

ಸುರತ್ಕಲ್ ಗೋವಿಂದದಾಸ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ನಡತಿನ ನಾಟಕ ರಚನಾ ಕಮ್ಮಟ

ಉರ್ವ, ಹೊೖಗೆಬೈಲ್‌ದ ಸೌಜನ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲಡ್ ನಡತಿನ 'ಆಟಿದ ಕೂಟ'

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಚಾವಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ – ಬೂಕು ಬುಡುಗಡೆದ ಪೊರ್ತು

ತುಳು ಕಲಿಕಾ ತರಗತಿ 'ಬಲೆ ತುಳು ಕಲ್ಪುಗ' ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭ

ಡೆಲ್ಲಿಡ್ ನಡತಿನ ರಂಗಕ್ರಿಯಾ ಕಮ್ಮಟದ ಪೊರ್ತು

ಚೇಳಾರ್‌ದ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಪೊಂಜೆಲೆ ಕಬಿಕೂಟೊ

ಚೇಳಾರ್ ಗುತ್ತುಡು ನಡತಿನ ಅಗೊಳಿ ಮಂಜಣ್ಣ ನಾಯ್ಗೆರೆ ನೆಂಪು ಲೇಸ್

ಉಡುಪಿಡ್ ನಡತಿನ 'ತುಳು ಗೀತಗಾಯನ' ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯ

ಹೊರ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಟ್ಟ್ ಭದ್ರಾವತಿಡ್ ನಡತಿನ ತುಳು ಉತ್ಸವ

ಮಹಿಳಾ ವೇದಿಕೆ – ಬಂಟರ ಸಂಘ ಸುರತ್ಕಲ್‌ಡ್ ನಡತಿನ ಆಟಿದ ಪೊರ್ಲು

ಕಲ್ಲಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶನದೊಟ್ಟುಗು ಆಟಿದ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ

ಉಡುಪಿಡ್ ನಡತಿನ ತುಳು ಮಿನದನ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ಸಚಿವೆ
ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಉಮಾಶ್ರೀ ಉಂಬೆರೆನೊಟ್ಟುಗು ಬೆಂಗಳೂರುಡು ಸಂವಾದ

ಡೆಲ್ಲಿಡ್ ನಡತಿನ ರಂಗಕ್ರಿಯಾ ಕಮ್ಮಟ

Reg.with RNI No. Kartuloo 14/10/200-TC

2012 ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೂಕುಲೆ ಇನಾಮುಡು ಮಾನ್ಯೆರಾಯಿನ ಗಣ್ಯೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಿನ್ನೆರ್, ಸದಸ್ಯೆರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವೆರಾಯಿನ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಯ.ಟಿ.ಖಾದರ್ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆರ್

ಒಡಿಪುಡು ನಡತಿನ ತುಳು ಮಿನದನ